Rok XI. Zeszyt 1—6

WIADOMOŚCI ADMINISTRACYJNE

MIASTA KATOWIC

Styczeń — Czerwiec 1939

Treść zeszytu 1—6:

Sprawozdanie administracyjne Magistratu miasta Katowic za rok 1938/39

NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC
Redakcja i administr.: Miejski Urząd Statystyczny

Tłoczono w Drukarni Śląskiej w Katowicach, ul. Batorego nr 2.

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

MIASTA KATOWIC

ZA ROK 1938/39

1 KWIETNIA 1938 DO 31 MARCA 1939

KATOWICE 1939
NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC

A. Korporacje miejskie.

Magistrat odbył w roku sprawozdawczym 36 posiedzeń, na których rozpatrywano 2.202 sprawy.

W dniu 24 listopada 1938 r. zmarł radca miejski ś. p. Stanisław Zagoła, którego obowiązki przejął Radca Magistratu mgr Teodor Soból.

Dnia 6 lutego 1939 r. na posiedzeniu Rady Miejskiej wprowadzono w urząd Wiceprezydenta miasta Stanisława Szkudlarza, wybranego ponownie na to stanowisko na dalszy 12-letni okres urzędowania. Na tym samym posiedzeniu Rady Miejskiej wprowadzono w urząd nowowybranego radcę budownictwa miejskiego, inżyniera-architekta Witolda Kłębkowskiego.

Rada Miejska odbyła 12 posiedzeń, na których załatwiono 243 sprawy.

Skład osobowy Magistratu
w dniu 31 marca 1939 r.

1. Prezydent miasta Dr Kocur Adam, ul. Stalmacha 17,
2. Wiceprezydent miasta Szkudlarz Stanisław, ul. Wita Stwosza 4,
3. Radca Budownictwa, Kłębowski Witold, Plebiscytowa 36,
4. „ miejski, Czaplicki Wincenty, ul. Pierackiego 2,
5. „ „ Kowalczyk Tomasz, ul. Gen. Zajączka 26,
6. „ „ Mroczkowski Bolesław, ul. Król. Jadwigi 7,
7. „ „ Wójcik Jan, pl. Dra Rostka 2,
8. „ „ Mędlewski Dyonizy, ul. Mariacka 18 a,
9. „ „ Koś Piotr, ul. Dębowa 66,
10. „ „ Adamczyk Alojzy, ul. Kościuszki 49,
11. „ „ Jankowski Bernard, ul. Kopernika 12,
12. „ „ Rudzki Maks., ul. Kościuszki 54,
13. „ „ Schmiegel Jan, ul. Jagiellońska 36,
14. „ „ Dr Rojek Alfred, ul. M. Piłsudskiego 27,
15. „ „ Weichmann Fryc, ul. Zacisze 2,

1. Radca Magistratu Podsiadły Hugon, ul. Sienkiewicza 9 — referent z głosem doradczym.
2. Radca Magistratu Mgr Soból Teodor, ul. Zamkowa 74 — referent z głosem doradczym.

Członkowie Rady Miejskiej

1. Prezes Rady Miejskiej Piechulek Jan, ul. 3-go Maja 24,
2. Zast. Prezesa R. M. Ligoń Stanisław, ul. Lisieckiego 1,
3. Sekretarz Rady Miejskiej Zagórnik Piotr, ul. Jana Kupca 4,
4. Zast. Sekretarza R. M. Broda Ludwik, ul. Krakowska 57,
5. Radny miasta Absalon Jan, ul. Markiefki 34,
6. „ „ Dr Bachman, lekarz, ul. Pocztowa 1,
7. „ „ Badura Jan, ul. Parkowa 3,
8. Radna „ Barnertowa Jadwiga, Chorzowska 168,
9. Radny „ Baron Brunon, ul. Mickiewicza 22,
10. „ „ Bednorz Jerzy, ul. Stalmacha 26,
11. „ „ Biniszkiewicz Józef, ul. Dyrekcyjna 10,
12. „ „ Broda Piotr, ul. Sobieskiego 15,
13. „ „ Cichoń Franciszek, ul. św. Jana 10,
14. „ „ Cieślik Paweł, ul. Dębowa 35,
15. „ „ Czaplicki Stefan, ul. Młyńska 37,
16. „ „ Czechowski Jan, ul. Równoległa blok 4,
17. „ „ Daniel Józef, ul. Kraszewskiego 1,
18. „ „ Dr Dąbrowski Włodz., ul. Br. Pierackiego 8,
19. „ „ Długiewicz Franc., Wojciechowskiego 58,
20. „ „ Ewert Wojciech, ul. Stawowa 8,
21. „ „ Firschke Augustyn, ul. Kochanowskiego 16,
22. „ „ Gawrych Józef, ul. Kościuszki 3,
23. „ „ Gidaszewski Antoni, ul. 3-go Maja 34,
24. „ „ Giebel Stefan, ul. Narutowicza 7,
25. „ „ Grelik Wilhelm, ul. Wodna 4,
26. Radna „ Gruchlikowa Maria, Załęska 30,
27. Radny „ Grzesik Alfons, ul. Floriana 4,
28. „ „ Guttwein Ryszard, ul. Górnicza 6,
29. „ „ Igel Ignacy, ul. Jagiellońska 6,
30. „ „ Imiela Emanuel, ul. Andrzeja 25,
31. „ „ Janta Józef, ul. Wojciechowskiego 44,
32. „ „ Jasny Jan, ul. Piaskowa 5,
33. „ „ Jelitta Norbert, Wojciechowskiego 151 m. 5,
34. „ „ Jezella Jan, ul. Ligocka 114,
35. „ „ Dr Kaufmann Leon, ul. M. Piłsudskiego 3,
36. „ „ Klehr Ryszard, ul. Kochanowskiego 11,
37. Radna „ Kłapowa Marta, ul. Król. Jadwigi 4,
38. Radny „ Knobloch Gustaw, budown., ul. Gliwicka 2,
39. Radna „ Koniarkowa Zofia, ul. Francuska 4,
40. Radny „ Kopocz Paweł, ul. M. Piłsudskiego 33,
41. „ „ Koschek Ignacy, ul. Graniczna 10,
42. „ „ Kozikowa Agnieszka, ul. Wojciechowsk. 72,
43. „ „ Kruppa Teresa, ul. Batorego 3,
44. „ „ Libera Wilhelm, ul. Szopena 9,
45. „ „ Lischeński Edward, ul. Stawowa 8,
46. „ „ Majowski Władysław, ul. Bogucicka 2,

47. Radny miasta Mildner Jan, ul. Gen. Zajączka 22,
48. „ „ Piec Augustyn, ul. Agnieszki 12,
49. „ „ Peschke Eugeniusz, ul. Kopernika 14,
50. „ „ Rotbard Józef, ul. Stawowa 19,
51. „ „ Sobota Adolf, ul. Młyńska 43,
52. „ „ Sowoidnich Eryk, ul. Drzymały 20,
53. „ „ Sprot Paweł, ul. Kopernika 26—32,
54. „ „ Świtała Augustyn, ul. Hetmańska 21,
55. „ „ Urbańczyk Franciszek, ul. Wandy 7 m. 2,
56. „ „ Wójcik Jan, ul. Markiefki 32,
57. „ „ Zagórski Stanisław, ul. Markiefki 23,
58. „ „ Zając Fryderyk, ul. Złota 9,
59. „ „ Dr Ziółkiewicz Franc., ul. 3-go Maja 36 a,
60. „ „ Zmigrod Ludwik, ul. Młyńska 17.

Wykaz komisyj miejskich i odbytych posiedzeń.

Nazwa Komisji	Ilość posiedzeń	Ilość zał. spraw
1. Komisja Personalna	5	15
2. Komisja Rewizyjna Kasowa	11 zwycz. 1 nadzw.	
3. Wydział dla Kontroli wykonania uchwał Rady Miejskiej	1	
4. Wydział Przygotowawczy	15	186
5. Komisja Zapomogowa	3	73
6. Komisja Sanitarna	22	193
7. Komisja Bezpieczeństwa i Komunikacji	4	101
8. Wydział Opieki Społecznej	2	15
9. Komisja Szpitalna	3	17
10. Wydział Ogrodnictwa	2	27
11. Wydział Podatkowy	9	2 875
12. Komisja Targowa	8	180
13. Komisja Rew. Rachunków Rocznych	3	1
14. Komisja Finansowa	3	89
15. Kuratorium Wodociągów	1	5
16. Kuratorium Rzeźni Miejskiej	1	
17. Deputacja Admin. dla spraw urbanistyczno-estetycznych	12	102
18. Komisja Budowlano-Drogowa	16	218
19. Deputacja Nieruchomości	6	104
20. Deputacja Szkolna	2	13
21. Kuratorium Szkół Średnich ogólno-kształc.	1	4
22. Kuratorium Szkół Wydziałowych	1	3
23. Deputacja Szkół Dokształcających zawodowych (przemysłowych)	1	3
24. Deputacja Admin. Miejskich Kupieckich Zakładów Naukowych	1	4
25. Wydział Teatralny	1	5

B. Działalność administracji miejskiej.

ADMINISTRACJA OGÓLNA.

Sprawy prezydialne.

Na czoło zagadnień administracji miejskiej wysunęła się sprawa reorganizacji i usprawnienia agend dla uzyskania gospodarki celowej i oszczędnej. Zapoczątkowaną reformę administracji miejskiej prowadzi się w dalszym ciągu. Do zmian poważniejszych należy sprawa przekształcenia Biura Notowania Cen i Komisji do badania cen na Referat Aprowizacyjny. W miejsce Komisji do Badania Cen powołano Komisję Cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów.

Na podstawie rozporządzenia Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dnia 6 października 1938 r. o dostawach i robotach na rzecz związków komunalnych Woj. Śląskiego powołano odnośne komisje, do których należy czuwanie nad polityką zakupów, dostaw i robót w szerokim znaczeniu gospodarczym.

Dziedzina higieny i zdrowotności publicznej była przedmiotem rozważań, to też w tym zakresie rozszerzono agendy Referatu Sanitarnego przez przydzielenie mu wykwalifikowanych pracowników.

Szczególną troską otoczono Referat OPL., wysuwający się na jedno z czołowych miejsc w obliczu aktualnych potrzeb. Został on znacznie rozbudowany zarówno pod względem liczby pracowników, jako też w strukturze organizacyjnej.

Niezależnie od tych większych zmian organizacyjnych przeprowadzono szereg drobniejszych zmian organizacyjnych wewnątrz oddziałów celem usprawnienia ich pracy.

Obok zagadnień powyższych wprowadzono ulepszenia techniczno-administracyjne, podlegające na racjonalnym rozplanowaniu biur.

Sprawy personalne.

W ciągu roku sprawozdawczego ustalono względnie przegrupowano pracowników miejskich według poniższego zesta-

wienia, przy czym uwzględniono w pierwszym rzędzie pracowników — b. uczestników walk o Niepodległość, a mianowicie:

1. ustalono na pracowników etatowych 19
2. awansowano urzędników etatowych 30
3. przegrupowano urzędników 16
4. przegrupowano pracowników kontraktowych . . 81
5. ustalono na dożywocie 15

Stan emerytów powiększył się o 1 nauczyciela; wynosił on na dzień 31. III. 1939 r. = 98.

Liczba osób pobierających odwołalne zapomogi z funduszów miejskich wynosiła w dniu 1 kwietnia 1939 = 92.

W dniu 31. III. 1939 r. personel biurowy Magistratu liczył:
pracowników etatowych 195
pracowników kontraktowych 346.

Załoga robotnicza wynosiła w tym dniu 965 osób.

Wydatki personalne w zakresie administracji miejskiej za okres sprawozdawczy przedstawiały się następująco:

	preliminowano:	wydatkowano:
a) **administracja ogólna**	1.349.510,—	1.343.434,41 zł
b) **przedsiębiorstwa:**		
1. Miejskie Zakł. Wodoc.	70.000,—	69.799,65 „
2. Rzeźnia Miejska . .	92.157,—	91.878,05 „
3. Teatr Miejski . .	63.300,—	54.797,58 „
4. Hala Targowa . .	30.000,—	29.790,67 „
5. Szpitale Miejskie .	100.110,—	89.139,54 „
6. Zakłady Elektryczne .	12.500,—	5.680,80 „
c) **emerytury**	469.536,—	447.423,96 „
d) odwołalne zapomogi . .	49.000,—	40.456,20 „

Sprawy prawne i procesowe.

Wyszczególnienie		
1. Spraw o zbadanie pod względem prawnym wpłynęło	—	372
Z tych spraw załatwiono: w drodze decernatu	372	
2. Magistrat wytoczył pozwów:		73
Z tego pozwów o wydanie przedmiotu najmu	46	
Wyroków w myśl żądania pozwu o eksmisję uzyskano	46	
Inne załatwienie	—	
W myśl żądania pozwu uzyskano wyroków o inne pretensje	9	
Nie ukończonych procesów w roku sprawozdawczym wytoczono	18	

Wyszczególnienie		
3. Przeciwko Magistratowi wniesiono pozwów		15
Sprawy zostały załatwione:		
a) wyrokiem zasądzającym Magistrat . .	1	
b) wyrokiem oddalającym	3	
zawisłych spraw	11	
4. Wniosków o ukaranie i doniesień na różne występki Magistrat wniósł do Sądu . . .		2
Sprawy karne nie zostały dotychczas rozstrzygnięte	—	
	—	
5. W inny sposób załatwiono spraw . . .		
6. Procesów nie ukończonych w ubiegłym roku i w tym roku wytoczonych Oddział Procesów prowadzi:	—	178

Urząd Statystyczny.

Urząd Statystyczny m. Katowic opublikował szczegółowe dane w swoich wydawnictwach. Wydano 12 zeszytów „Wiadomości Statystycznych" m. Katowic oraz jedno wydanie „Rocznika Statystycznego" m. Katowic, o każdorazowym nakładzie 200 egzemplarzy. Poza tym wyszły 4 numery „Wiadomości Administracyjnych m. Katowic" o nakładzie 500 egzemplarzy.

Układ rocznika statystycznego za rok 1937 uległ zmianie, skutkiem czego usunięto 14 tablic mało aktualnych, a wprowadzono 13 tablic, ujmujących nowe zagadnienia.

Urząd informował również prasę miejscową

za pośrednictwem Referatu Prasowego Magistratu

o przejawach życia naszego miasta.

Podaje się niektóre cyfry statystyczne tego roku:

1. **Obszar** miasta zwiększył się z 4.017 ha na 4.200 ha wskutek wcielenia części obszaru gmin Piotrowic i Panewnik.

2. **Meteorologia.** Stacja obserwacyjna przy Zarządzie Ogrodów Miejskich notowała najwyższą temperaturę według Celsiusza $+ 29^0$ w dniach 29 czerwca, 2 lipca oraz 2 sierpnia 1938 r., najniższą $— 20^0$ dnia 19 grudnia 1938 r. Dni z opadami atmosferycznymi notowano 134. Opady deszczowe wynosiły 676, śnieżne 61 m/m.

3. **Ruch ludności:**

a) Ogólny przyrost ludności wynosił w roku sprawozdawczym 980 osób. Z tego przypada na przyrost naturalny 746, na przyrost napływowy 234 osób.

Tabela osób meldowanych na pobyt stały:

Dzielnica	m.	ż.	razem	rz. kat.	gr. kat. prawosławn.	ewan.	mojż.	inne
I.	32 931	33 822	66 753	54 238	64	4 225	8 025	201
II.	13 478	13 678	27 156	26 182	25	560	324	70
III.	15 695	15 653	31 348	30 504	48	550	216	30
IV.	4 486	4 636	9 122	8 885	8	178	22	29
Stan z 1. IV. 39 r.	66 590	67 789	134 379	119 809	140	5 513	8 587	330
Stan z 31. III. 38 r.	65 880	67 519	133 399	118 175	138	5 681	9 076	329
Przyrost + lub —	+ 710	+ 270	+ 180	+ 1634	+ 2	— 168	— 489	+ 1

Liczbami tymi nie jest objęty garnizon wojskowy, obcokrajowcy oraz osoby, zameldowane na pobyt czasowy.

b) **Obcokrajowcy.** Obcokrajowców było:

w dniu 1 kwietnia 1938 r.	3.489
w dniu 31 marca 1939 r.	3.395
czyli w roku sprawozd. ubyło	94

Według przynależności państwowej było obywateli: Anglii 19, Australii 5, Afryki 1, Belgii 22, Czechosłowacji 373, Danii 3, Estonii 16, Francji 144, Finlandii 1, Holandii 1, Jugosławii 41, Litwy 7, Łotwy 10, Niemiec 2.125, Rumunii 117, Szwajcarii 68, Szwecji 17, Węgier 79, Włoch 90, Z. S. R. R. 13, W. M. Gdańska 40, innych krajów Europy 62, Stanów Zjedn. Ameryki Półn. 29, Palestyny 5, Chin 54, innych krajów: Azji 1, Brazylii 1 oraz obywateli nieustalonych względnie bez państwowości 54.

c) **Przyrost naturalny.** W roku sprawozdawczym zawarto małżeństw 1.294. Największą liczbę zawartych małżeństw wykazuje miesiąc październik 1938 r. — 215, listopad — 159 i wrzesień — 117. Urodzeń w roku sprawozdawczym było 2.336, w tym 54 nieżywo urodzonych. Zmarło w tym czasie 1.700 osób, z pośród nich dzieci do 1 roku życia — 359. Z ogólnej cyfry zgonów przypada na miejscowych 1.376, na zamiejscowych 324.

4. **Choroby zakaźne.** Zgłoszono zachorowań na: dur brzuszny 18, płonicę 276, błonicę 145, nagminne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych 1, odrę 40, nagminne zapalenie przyusznicy 17, krztusiec 29, zakażenie połogowe 9, gruźlicę (w wypadkach niebezpiecznych dla otoczenia) 217, różę 21, jaglicę 11, zatrucie mięsem 4, wściekliznę 1, twardziel w 3 wypadkach.

5. **Statystyka produkcji rolnej.** Zgodnie z rozp. Rady Ministrów z 22 marca 1932 r. o statystyce produkcji rolnej przeprowadził Urząd Statystyczny spis ziemi ornej oraz rejestrację zwierząt gospodarskich na terenie Wielkich Katowic.

a) Spisano ziemi ornej z 3 gospodarstw powyżej 50 ha oraz z 135 gospodarstw poniżej 50 ha — ogółem 670,57 ha ziemi ornej. Z tego zasiano względnie zasadzono pszenicy 14,44, żyta 211,05 ha, jęczmienia 32,00 ha, owsa 127,61 ha, kukurydzy jadalnej 3,00 ha, mieszanki ze zbóż 6,37 ha, mieszanki zbożowo-strączkowej 41,40 ha, wyki 0,50 ha, koniczyny 50,15 ha, rzepaak 5,30 ha, ziemniaków 125,65 ha, innych płodów okopowych 30,60 ha oraz innych niewymienionych 2,50 ha.

b) **Rejestrację zwierząt gospodarskich** przeprowadzono według stanu z 30 czerwca 1938 r.; spisano: koni 1.086, bydła rogatego 284, w tym 6 buhaji, trzody chlewnej 807, kóz i kozłów 1.636 oraz owiec i baranów 27. Ogólna cyfra posiadaczy zwierząt gospodarskich wynosiła 2.018.

6. **Nieruchomości i mieszkania.** Przeprowadzony w roku sprawozdawczym spis nieruchomości i mieszkań na terenie miasta wykazał domów mieszkalnych — 3.962, nieruchomości (gmachy urzędowe, szkoły itp.) 217 — razem 4.179. Z ogólnej cyfry nieruchomości połączone jest z siecią kanalizacyjną 3.022, wodociągową 3.683, elektryczną 3.883, oraz gazową 857.

Ogółem mieszkań na terenie miasta spisano 33.325, z których 637 zajęte są na inne cele, jak biura itp.

Referat Aprowizacyjny.

Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 lutego 1938 r. o poruczeniu spraw aprowizacyjnych Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych oraz zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1938 r. łącznie z zarządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 9 kwietnia 1938 r. w sprawie służby aprowizacyjnej, które nakładają na miasta liczące ponad 100 tysięcy mieszkańców obowiązek utworzenia odrębnych referatów aprowizacyjnych, przemianowano biuro notowania cen i Komisję do badania cen, na referat aprowizacyjny.

W miejsce dotychczasowej Komisji do bdania cen, powołano ,,Komisję cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów" w następującym składzie:

Przewodniczący: Radca miejski Mędlewski,
zastępca: Radca Magistratu Mgr Soból,
członkowie: Boratyński, Broda, inż. Sznura, Gajdzik, Gogołok i Poloczek.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 sierpnia 1938 r. opracowano wzory cenników dla poszczególnych działów kupiectwa, a celem utrzymania estetycznego wyglądu miasta, polecono związkom kupiec-

kim zniesienie w sklepach i przed wystawami dotychczasowych cenników.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 7 posiedzeń, na których załatwiła 28 spraw. Kontroli sporadycznych Komisja przeprowadziła 36.

Odpisy protokółów z posiedzeń Komisji oraz kontroli cen i cenników, przesyła referat każdorazowo do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych.

Biblioteka Miejska.

W budżecie preliminowano na prenumeratę pism i zakup książek (dział I § 2, poz. C) . . . . . 8.000.00 zł

Z tej pozycji wyasygnowano na:

1. prenumeraty dzienników urzędow gazet i czasopism	4.828.54 zł	
2. prace introligatorskie	310.60 „	
3. zakup książek (prawnicze fachowe, naukowe)	2.859.79 „	
razem:		7.998.93 zł
pozostałość wynosi:		1.07 zł

Stan na początku roku sprawozdawczego	10 751	tomów
przybyło	1 003	„
stan z końcem roku	11 754	„

Biblioteka prenumerowała:

Dzienników urzędowych . . .	67
Czasopism fachowych	103
Gazet	28
Wypożyczono tomów	1 373
Z Biblioteki skorzystano w wypadkach	4 790
Zakupiono tomów	514
Bibliotece przekazano bezpłatnie tomów .	489

Archiwum.

Stan inwentarza:

	na początku roku	z końcem roku
	sprawozdawczego	
Księgi protokólarne	22 sztuk	65 sztuk
Akta	20 „	21 „
Dokumenty	3 „	4 „

Fotografie	158 sztuk	166 sztuk
Literalia	1 „	2 „
Pieczęcie	15 „	26 „
Medale	2 „	4 „
Miejskie banknoty plebiscyt. 5, 2, 1 mark. 50 i 10 gr,		133 000 „
Obrazy	23 „	23 „
Meble	8 „	8 „
Laski gminne	2 „	2 „

C. Sprawy poruczonego zakresu działania.

Urząd Ubezpieczeń.

Wyszczególnienie	Liczba spraw
Wpłynęło spraw	2 626
I. Załatwiono sporów ubezpieczeniowych:	
a) w drodze orzekającej względnie uchwalacej	10
b) w drodze orzeczeń wstępnych i rozstrzygnięć	257
c) ugodowo	—
II. Urząd Ubezpieczeń odbył 2 posiedzenia na których rozpatrzył sprzeciwów z § 1591, 1592 i nast.	3
III. Załatwiono wniosków o rentę:	
a) inwalidzką	340
b) wdowią	162
c) sierocą	61
IV. Wymierzono mandatów karnych według § 530 Ordynacji Ubezpieczeniowej . . .	631
V. Załatwiono wniosków o opiekę połogową	334
VI. Różnych spraw jak: rekwizycyjnych i korespondencyjnych załatwiono	831
VII. Nadzorowi Urzędu Ubezpieczeń podlegało:	
a) Ogólno-Miejscowa Kasa Chorych na miasto Katowice	1
b) Przemysłowych Kas Chorych . . .	6
c) Związek Kas Chorych Woj. Śl. . . .	1

Urząd Stanu Cywilnego.

Śluby:

Wyszczególnienie	
1. Przyjęto i ogłoszono zapowiedzi tut. i zamiejscowe	1 799
2. Odmówiono przyjęcia zapowiedzi z powodu braku zdolności osobistej stron . . .	141
3. Wpisy do rejestru głównego i pobocznego alfabetarium, wykreślanie rejestrów, statystyka tygodniowa, wyciągi dla Urzędu Ewidencji Ruchu Ludności i wystawienie poświadczeń o zawarciu małżeństwa . . .	1 295
4. Udzielono informacji dziennie około . .	9
5. Doniesienia do Sądu Grodzkiego i Magistratu — Oddz. VIII o pozostałych dzieciach z poprzednich małżeństw	28
6. Wpisy rozwodów	69
7. Sprostowanie rejestrów na podstawie uchwał sądowych	30
8. Przywrócenie nazwiska panieńskiego . .	8
9. Wystawienie delegacji dla innych Urzędów Stanu Cywilnego	3
10. Wystawienie upoważnienia do zapowiedzi dla innych Urzędów Stanu Cywilnego . .	12
11. Międzynarodowa wymiana metryk (pełne dokumenty ślubu)	50
12. Wyciągi dla Urzędów parafialnych . .	513

Urodzenia:

Wyszczególnienie	
1. Wpisy do rejestrów głównych i pobocznych, alfabetarium, wykreślanie rejestrów, statystyka tygodniowa, wyciągi z rejestrów dla Urzędu Ewidencji Ruchu Ludności prowadzenie listy podręcznej	2 316
2. Wystawienie dokumentów urodzenia . .	4 636
3. Doniesienia do Sądu Grodzkiego i Magistratu — Oddz. VIII o urodzeniu dzieci nieślubnych	224
4. Przyznanie ojcostwa	61

Wyszczególnienie	
5. Nadanie nazwiska	16
6. Adopcja	8
7. Wyciągi dla Biura Wojskowego . . .	5 114
8. Wyciągi dla Oddziału Szkolnego . . .	2 240
9. Sprostowanie wpisów na podstawie uchwał sądowych	81
10. Doniesienia do Dyrekcji Policji o spóźnionym zgłoszeniu urodzeń	7
11. Wyciągi dla urzędów parafialnych . . .	763

Zgony:

Wyszczególnienie	
1. Wpisy do rejestru głównego, pobocznego, alfabetarium, wykreślanie rejestrów, statystyka tygodniowa, wyciągi z rejestrów dla urzędu Ewidencji Ruchu Ludności, zestawienie miesięczne, sporządzenie listy dla Urzędu Skarbowego i prowadzenie listy podręcznej	1 689
2. Wystawienie dokumentów śmierci . .	5 125
3. Powiadomienia do Sądu Grodzkiego oraz Magistratu — Oddz. VIII o zgonach dzieci nieślubnych	60
4. Doniesienia do Sądu Grodzkiego oraz Magistratu — Oddz. VIII dot. osób zmarłych pozostawiających małoletnie dzieci . . .	487
5. Sprostowanie rejestrów na podstawie uchwał sądowych	22
6. Wyciągi dla Dyrekcji Policji osób zmarłych w wieku od 18 — 60 lat, ...	396
7. Wyciągi zmarłych dla Biura Wojskowego urodzonych w roku 1919 i 1920	1 241
8. Sporządzenie listy dla Dyrekcji Policji osób zmarłych w wieku od 12 lat	1 607
9. Wyciągi dla Urzędów Parafialnych . .	828

Ekspedycja i kancelaria.

1.	Wystawiono dokumentów urodzenia, ślubów i zgonów	49.000
2.	Wystawiono pamiętników rodowych . . .	125
3.	Wyciągi familijne do spraw wojskowych . .	85
4.	Udzielanie wglądu do rejestrów stronom . .	400
5.	Potwierdzenie deklaracji dla spraw rentowych	378
6.	Agend administracyjnych załatwiono według dziennika	4.180
7.	Stwierdzanie rodowodów dla Policji . . .	9.100
8.	Wypisy (rodowody) dla sądów	1.865
9.	Wypisy rodowodów dla Zakładu Ubezpieczeń	3.480
10.	Wystawienie dokumentów dla obcych konsulatów	1.334
11.	Opracowanie wniosków w związku z sprostowaniem pisowni nazwisk	4.643
12.	Opłat administracyjnych oprócz opłat stemplowych za dokumenty — zainkasowano . . .	12.665 zł.

Sprawy obywatelskie i wojskowe.

Ogółem załatwiono w Oddziale spraw indywidualnych **49.746** a to: spraw obywatelstwa i zmiany nazwisk **21.295**, a spraw wojskowych **28.451**.

Tą liczbą nie są objęte sprawy natury ogólnej jak: przygotowanie i przeprowadzenie głównego poboru, dodatkowych poborów, przeglądu koni i wozów, rejestracji mężczyzn 17, 18 i 20-letnich, zastępczego obowiązku wojskowego, kwaterunków wojskowych, zasiłków dla rodzin rezerwistów, gołębi pocztowych, Junackich Hufców Pracy i innych.

W referacie dla spraw obywatelstwa załatwiono z ważniejszych spraw:

Poświadczeń obywatelstwa polskiego wydano wzgl. potwierdzono w dowodach osobistych . . .	17.008
Przedłużono ważność poświadczeń obywatelstwa polskiego w wypadkach	162
Obywatelstwo polskie stwierdzono w deklaracjach rentowych w wypadkach	143
Uznano za obywateli polskich osoby pochodzenia polskiego w wypadkach	28
Nadano obywatelstwo polskie cudzoziemcom przez Wojewodę Śląskiego po zaopiniowaniu przez referat obywatelstwa	14
Odzyskały obywatelstwo polskie z powrotem osoby	4
Z obywatelstwa polskiego zwolniono wskutek ubiegania się o obywatelstwo obcych państw osób . .	50

Przedłużono o jeden rok zwolnień z obywatelstwa polskiego 46

Resztę spraw stanowią przeważnie dochodzenia w sprawach ustalenia obywatelstwa na żądanie władz państwowych, zwłaszcza polskich placówek konsularnych zagranicą, stwierdzenia obywatelstwa osób w wieku przedpoborowym oraz sprawy zmiany nazwisk.

Policja Budowlana.

1. **Konsensów budowlanych udzielono:**

a) Na nowe budowle	150
b) Na większe i mniejsze przebudowy, przybudowy i nadbudowy	152
c) Na szopy	5
d) Na przebudowy i budowy kiosków	12
e) Na odnowienie i urządzenie instalacji sanitarnych .	121
f) Na budowę garaży samochodowych	40
g) Na budowę i przebudowę zabudowań gospodarcz.	34
h) Na budowę magazynów	22
i) Na wbudowanie dźwigów	1
j) Na dalsze przedłużenie zezwoleń i t. p.	35
razem:	572

2. **Pozwoleń budowlanych udzielono i poświadczeń wystawiono**

a) Na postawienie parkanów budowlanych . . .	39
b) Umieszczenie transparentów, szyldów, markiz, skrzynek wystawowych itp.	222
c) Na postawienie rusztowań	179
d) Na oparkanienie nieruchomości	32
e) Na postawienie kolonad	1
f) Na rozebranie domów, chlewików, szop, garaży i t. p.	15
g) Na urządzenie warsztatów	4
h) Dodatkowych pozwoleń udzielono	26
i) Aparatów odbiorczych budynków w stanie surowym wystawiono	91
j) Poświadczeń odbioru do użytku wystawiono . .	173
d) Innych poświadczeń wystawiono	493
l) Zbadano kosztorysów i rysunków	202
razem:	1477

3. **Nakazy karne:**

Doniesień karnych sporządzono 54

Dochód Urzędu Policji Budowlanej za rok budżetowy 1938/39 wynosi: 95.826,80 złotych

Wydatki: 98.661,15 złotych

4. **Zarządzeń policyjnych wydano, oraz przyjęto z roku poprzedniego następujące sprawy do opracowania:**

a) Zarządzeń policyjnych w celu usunięcia braków w mieszkaniach, jak również opróżnienie nieprzepisowych mieszkań i składów wydano 7932

b) Oszacowań wartości nieruchomości dla celów służbowych sporządzono 847

c) Zbadanie spraw przemysłowo-handlowych pod względem policyjno-budowlanym 1578

d) Wykazów zarobków dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie załatwiono 332

e) Zestawień ruchu budowlanego dla Miejskiego Urzędu Statystycznego sporządzono 12

f) Kwestionariuszy o ruchu budowlanym dla Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie wypełniono 421

razem: 10622

Oddział Przemysłowo-Handlowy.

1. Potwierdzeń na prowadzenie przemysłu po myśli art. 7 prawa przemysłowego 540
2. Legitymacyj komiwojażerskich lub samodzielnego ajenta handlowego w myśl art. 39 prawa przemysłowego 233
3. Licencyj na przemysł okrężny po myśli art. 45 prawa przemysłowego 53
4. Uprawnień do prowadzenia rzemiosła w myśl art. 144 prawa przemysłowego 218
5. Zatwierdzeń na uruchomienie zakładów przemysłowych w myśl art. 14 prawa przemysłowego . . . 200
   (niezatwierdzonych) 55
6. Koncesyj na prowadzenie przemysłu po myśli art. 8 prawa przemysłowego 26
7. Koncesyj na uruchomienie dorożek samochodowych 2
8. Potwierdzeń odgłoszenia przemysłu i wyciągów z rejestru odgłoszeń około 850
9. **Referat Cechowy**
   Zebrań cechów z przedstawicielem tut. Oddziału było 57
   Rewizji księgowych cechów przeprowadzono . . 29
10. **Wydział Miejski**
    Zezwoleń na prowadzenie zarobkowych biur pośrednictwa pracy udzielono 5
    Posiedzeń odbyto 1

Ponadto odbyło się 450 lustracyj różnego rodzaju zakładów przemysłowych. W związku z tą akcją sporządzono około 180 doniesień.

Policja Miejska.

Wniosków wpłynęło	7.928
Nakazów karnych za wykroczenie z ustawy przemysłowej i rozp. Wojewody Śl. z dnia 7. XI. 1924 r. w przedmiocie kar za opuszczenie nauki szkolnej sporządzono	3.198
Świadectw ubóstwa wydano	2.513
Poświadczeń niezamożności i życia wystawiono . .	7.752
Zaświadczeń kolejowych na ulgowe bilety robotnicze	19.200
Legalizowano odpisów i podpisów	4.350
Kart kwitowych wymieniono	19.449
Kart kwitowych nr 1 wystawiono	15.010
Książeczek roboczych wydano	896
Znalezionych rzeczy oddano	105
Zgłoszeń zaginionych rzeczy przyjęto	613
Wniosków o nieszczęśliwych wypadkach wpłynęło .	3.168
Pism urzędowych doręczono przez woźnych . . .	216.771
Doprowadzono do odbycia kar i robót	186
Spraw wojskowych załatwiono	11.056
Tabliczek rowerowych wydano	4.677
Leczono wenerycznie chorych	101
Prekazano zakaźnie chorych do szpitala	58
Dzieci szczepiono przeciwko ospie	4.459
Dzieci szczepiono przeciwko dyfterii	1.716
Dezynfekcji przeprowadzono	520
Zarządzeń sanitarnych wydano	1.182
Kart kontr. bezpłatnego przemiału zboża wydano .	138

Referat spraw mieszkaniowych.

Dane statystyczne za czas od 1. IV. 1938 r. do 31. III. 1939 r. są następujące:

1. Przydziałów mieszkaniowych po myśli art. 17 ustawy w sprawie ochrony lokatorów z dnia 16. XII. 1926 r. wystawiono	827
z tego zajęto mieszkań	746
2. Przydziałów urzędniczych po myśli art. 18 ustawy wydano	109
z tego zajęto mieszkań	69
3. Przydziałów z urzędu po myśli art. 17 p. 3 ustawy wydano	35
z tego zajęto mieszkań	8
4. Zaświadczeń na eksmisję po myśli art. 20 ustawy .	51
z tego zajęto	21
Spraw spornych przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym było razem	89
z tego wygranych	55

przegranych 19
odroczonych 15

W ciągu roku sprawozdawczego wpisano na listę poszukujących mieszkań z urzędu 512
urzędników wzgl. rodzin z większą ilością dzieci.

Spraw przemysłowo-handlowych załatwiono . . 130

Dochód pobranych opłat z tytułu zatwierdzeń wzgl. przydziałów mieszkań wynosi za czas od 1. kwietnia 1938 r. do 31. marca 1939 r. . . . . 2.346,— zł.

Biuro Ewidencji i Ruchu Ludności.

Oddział Ewidencji Ruchu Ludności załatwia wszystkie sprawy meldunkowe, wystawia wszelkie poświadczenia zamieszkania oraz prowadzi korespondencję, związaną ze sprawami wywiadów adresowych.

Dowodów osobistych wystawiono w roku sprawozdawczym 18 172.

Obrót kasowy w roku sprawozdawczym wynosił za wystawienie dowodów osobistych i za rozsprzedane znaczki administracyjne 55.682,00zł.

Zdrowie publiczne.

Działalność Magistratu w zakresie zdrowia publicznego prowadzona jest w dwuch kierunkach, a mianoicie: zapobiegania chorobom zakaźnym i społecznym oraz leczenia chorób. Zapobieganiem chorobom zajmuje się Ośrodek Zdrowia, podczas gdy lecznictwo przeprowadzają 2 szpitale miejskie t. j. ogólny i dziecięcy.

Administracyjnie podlegają sprawy zdrowotne kilku oddziałom, a mianowicie akcją zapobiegawczą zajmują się oddziały I. (ogólne kierownictwo fachowe), II. (higiena szkolna), VIII. (higiena społeczna), XXI. (policja sanitarna) oraz akcją leczniczą O. V. (leczenie ubogich) i VI. (szpitale).

Ośrodek Zdrowia

W skład Ośrodka Zdrowia w Katowicach wchodzą następujące instytucje:

1. Przychodnia dla Matki i Dziecka, składająca się z 7-miu filii umieszczonych we wszystkich dzielnicach miasta.
2. Kuchnie mleczne dla dzieci w ilości trzech, znajdujące się w dzielnicy I., II. i III.
3. Poradnia Przeciwgruźlicza w gmachu przy ul. Dąbrowskiego 8.
4. Przychodnia Przeciwweneryczna w gmachu przy ul. Dąbrowskiego 8.
5. Przychodnia przeciwjaglicza w gmachu przy ul. Dąbrowskiego 8.
6. Dział sanitarny przy ul. Pocztowej 2.
7. Zakład Dezynfekcyjny przy ul. Młyńskiej 4.
8. Ambulatoria szkolne w liczbie trzech, znajdujące się w dzielnicy I., II. i III.

We wszystkich instytucjach Ośrodka Zdrowia pracuje następujący personel fachowy: 16 lekarzy, 17 pielęgniarek, 2 higienistki, 3 pomocnice dentystyczne, 5 kontrolerów sanitarnych i 4 dezynfektorów.

I. Higiena otoczenia.

Nadzór sanitarny w mieście wykonuje lekarz miejski, 2 kontrolerzy sanitarni oraz Komisja Sanitarno- Porządkowa. W styczniu rb. wysłano przez Magistrat dalszych 3 kontrolerów na 4-ro miesięczne wyszkolenie do Państwowej Szkoły Higieny w Warszawie.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono na terenie miasta ogółem 3 397 oględzin sanitarnych, z czego 201 oględzin komisyjnych (w r. ubiegłym 2 496) i wydano 1 184 zarządzeń pisemnych (w r. ubiegłym 566).

Komisja Sanitarno - Porządkowa postawiła wnioski o zamknięcie 57 przedsiębiorstw, jako zupełnie nieodpowiadających wymogom sanitarnym i policyjno - budowlanym.

Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych wydano 92 orzeczeń wzgl. nakazów karnych.

W tej liczbie w kilkunastu wypadkach skierowano doniesienia kontrolerów sanitarnych wzgl. Komisji Sanitarno - Porządkowej do Sądu Grodzkiego celem ukarania po myśli art. 34 rozp. Prez. R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku.

W czasie oględzin napotykano najczęściej na następujące uchybienia sanitarne:

a) *Posesje.* Jak w ubiegłych latach tak i w roku sprawozdawczym stwierdzono brudne ściany klatek schodowych, zanieczyszczone schody, piwnice i podwórza, wadliwe studnie, gnojowniki, śmietniki i ustępy. Na posesjach przeprowadzono w roku sprawozdawczym 971 kontrol z czego 57 kontrol komisyjnych. Wydano 289 azrządzeń pisemnych do usunięcia stwierdzonych uchybień, a 21 wypadkach za niestosowanie się do zarządzeń sporządzono doniesienia karne. Poza tym skontrolowano 151 studni, z których 49 uznano za wadliwe, a w trzech wypadkach zarządzono nawet zamknięcie.

b) *Fabryki i rozlewnie wód mineralnych.* Zwracano uwagę na położenie lokali, ogólną czystość zakładów, sposób mycia naczyń oraz czy lokale zaopatrzone są w wodę bieżącą, należyte odwodnienie itd. Stan sanitarny fabryk wód mineralnych na terenie miasta Katowic jest ogólnie zadawalajacy, a to z uwagi na częste kontrole w tych zakładach. W 1 tylko wypadku zamknięto wytwórnię wyrobu wód mineralnych za stwierdzone niechlujstwa.

c) *Fabryki czekolady i cukierków.* Na terenie miasta znajdują się tylko 2 fabryki czekolady, zaś reszta w ogólnej liczbie ok. 25 są to wytwórnie czekoladek i cukierków. Zakłady te są naogół często nieodpowiednio utrzymane i pod

względem sanitarnym pozostawiają wiele do życzenia. Wytwórnie mieszczą się w małych ciasnych lokalach, gdzie trudno utrzymać należytą czystość i porządek. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w tych zakładach 35 oględzin, z czego w 20 wypadkach wydano zarządzenie pisemne, w 2 wypadkach zarządzono czasowe zamknięcie, zaś jedną z poważniejszych fabryk czekolady zupełnie zlikwidowano.

d) *Piekarnie.* Zwracano uwagę przede wszystkim na ogólną czytsość warsztatu, ubiór personelu w czasie pracy, przechowywanie surowców i zapasów mąki, czystość ścian, posadzek itd. Największą bolączką w tych zakładach jest brak odpowiednich lokali odpowiadających wymogom Ministra Opieki Społecznej z dnia 18 II. 1937 r. o mące pod względem ilości potrzebnych pomieszczeń. Na terenie miasta posiadamy piekarnie prawie wszystkie stare, zaopatrzone w jedną lub najwięcej dwie ubikacje, to też trudno utrzymać je w należytym porządku.

e) *Warsztaty rzeźnickie.* Stan ich przedstawia się podobnie jak warsztatów i sklepów piekarskich. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w tych zakładach 123 oględzin, z czego 8 oględzin komisyjnych. W 67 wypadkach wydano zarządzenie policyjne do usunięcia stwierdzonych uchybień, 10-ciu właścicieli warsztatów rzeźnickich ukarano, a w 11 wypadkach postawiono wniosek o czasowe zamknięcie za prowadzenie warsztatów w warunkach niehigienicznych.

f) *Zakłady fryzjerskie.* Naogół odpowiadają przepisom rozp. Ministra Opieki Społecznej z dnia 18 IX. 1935 r. Oględzin sanitarnych w tych zakładach przeprowadzono 87, w czym 9 komisyjnie. W 3 wypadkach zarządzono czasowe zamknięcie do czasu dostoswania zakładów do wymogów obowiązujących przepisów.

g) *Restauracje.* Utrzymane są naogół w warunkach odpowiadających wymogom sanitarno - higienicznym. Podczas 96 przeprowadzonych kontrol sanitarnych napotkano jedynie na drobne uchybienie sanitarne w kuchniach, chłodniach i spiżarniach. Zamknięć tych zakładów nie notowano.

h) *Kawiarnie i cukiernie.* Są przeważnie czysto utrzymane i uchybień prawie, że nie stwierdzono.

i) *Mleczarnie.* Stan sanitarny mleczarń w roku sprawozdawczym uległ dalszej poprawie, a to głównie w związku z wydaniem nowych przepisów normujących urządzenia zakładów mleczarskich. Przyczyniły się również do tego kontrole przeprowadzane przez Izbę Rolniczą w Katowicach. Kontrol ogólnie przeprowadzono 83.

j) *Sklepy spożywcze.* W większości sklepów napotkano na brudne ściany, niezaopatrzone w lamperię olejną, personel nie odziany w przepisową odzież, na niezabezpieczone artykuły spożywcze oraz brak jakichkolwiek urządzeń sanitarnych. W szczególności w sklepach spożywczych brak jest wody bieżącej do czego zakłady trudno dostosować, gdyż chodzi o sklepy stare, istniejące już od kilkanaście lat, nie zaopatrzone dotychczas w wodociągi. Brak wody bieżącej w tych zakładach da się bardzo odczuwać, jeżeli się zważy, że w sklepach spożywczych sprzedaje się jednocześnie również wszelkie artykuły użytku domowego, wydzielające specyficzną woń.

k) *Targowisko.* Sprzedaż artykułów spożywczych uległa dalszej poprawie wskutek wybudowania nowej hali targowej, w której znalazły pomieszczenie przeważnie stragany trudniące się sprzedażą artykułów żywnościowych, które w poprzednich latach sprzedawane na wolnym powietrzu ulegały zanieczyszczeniu i zakurzeniu.

l) *Dziki handel mlekiem.* Handel domokrążny mlekiem na terenie miatsa stanowi największą trudność w nadzorze nad artykułami spożywczymi. Ostatnio wskutek kryzysu i bezrobocia handel ten wzmógł się znacznie na całym terenie miasta i jest największą plagą antysanitarną, trudną do ujęcia i to z braku odpowiednich przepisów normujących handel mlekiem i jego przetworami.

Nadzór nad wyrobem i sprzedażą artykułów żywności i przedmiotów użytku.

W roku sprawozdawczym pobrano 634 prób artykułów żywności i przedmiotów użytku z których kwestionowano 167 (w roku ubiegłym 84).

Największy procent prób przypada na mleko dzięki pobraniu większej ilości prób w kuchniach mlecznych i w czasie masowej kontroli na dworcu kolejowym.

Zwalczanie chorób zakaźnych

a) Stan chorób zakaźnych

W roku administracyjnym 1938/39 zaszły następujące zmiany w porównaniu z rokiem poprzednim:

dur brzuszny i rzekomy osiągnęły cyfrę 18, a więc taką samą, jak w roku ubiegłym (17),

błonica uległa dalszemu spadkowi z 189 przypadków do ku administracyjnym do 276 w obecnym roku sprawozdawczym,

błonica uległa dalszemu spadkowi z 1189 przypadków do 145, co w głównej mierze należy przypisać szczepieniu przeciwbłoniczemu,

gruźlicy zgłoszono w roku bieżącym 217 przypadków, podczas gdy w roku 1937/38 — 171 przypadków. Podwyżka tłumaczy się dalszą poprawą statystyki zgłoszeń. Zgonów na gruźlicę zgłoszono 123 (w ubiegłym roku 88).

odra uległa spadkowi z 145 na 40 przypadków,

krztusiec osiągnął cyfrę 29 przypadków w porównaniu z zeszłoroczną 39 przypadków,

róża utrzymuje się na ogół na tym samym poziomie, gdyż zanotowano 21 przypadków (w ubiegłym roku 22),

nagminne zapalenie przyusznicy zgłoszono w ilości 17 przypadków (w ubiegłym roku 20),

zakażenie połogowe uległo spadkowi. Obecnie zgłoszono 9 wypadków (9 zgonów), podczas gdy w ubiegłym roku administracyjnym 12 wypadków (11 zgonów),

nagminne zapalenie opon mózgo - rdzeniowych 1 wypadek,

jaglica nowa została zarejestrowana w ilości 11 przypadków (w ubiegłym roku 10),

wściekliznę notowano w 1 przypadku,

zatrucie mięsem osiągnęło cyfrę 4 przypadków.

b) Izolacja chorych zakaźnie

W roku sprawozdawczym 1938/39 izolowano na koszt miasta 58 chorych zakaźnie. Koszty pobytu w szpitalach wyniosły 7.947.14 zł. Większość chorych przebywa na oddziele zakaźnym Szpitala Miejskiego.

c) Szczepienie ochronne

Ogółem zaszczepiono przeciwko ospie 4.459 dzieci, z czego 2.274 chłopców i 2.185 dziewcząt. Z wynikiem dodatnim zaszczepiono 4.004 dzieci. Z wynikiem ujemnym 320. Nie stawiło się do oględzin 135 dzieci.

Koszty szczepień ospy wyniosły	2.225.—	zł
opłata za sale	300.—	,,
koszty szczepionki	320.30	,,
Razem:	3.345,30	zł

Szczepiło 4 lekarzy wyznaczonych przez Magistrat. Wezwania do szczepienia wysyłano imiennie. Dzieci szkolne szczepiono w gmachach szkolnych, a niemowlęta w 6 lokalach wynajętych specjalnie do tego celu.

Podobnie jak w latach ubiegłych przeprowadzono przewidziane rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 4 III. 1937 roku przymusowe szczepienia błonicy rocznika 1936. Ogółem szczepieniu podlegało 2.889 dzieci.

Zaszczepiono przeciwko błonicy poraz pierwszy	1.716	dzieci
poraz drugi	1.676	„

Szczepiło 5 lekarzy wyznaczonych przez Magistrat. Szczepiono w 6 lokalach wynajętych specjalnie do tego celu. Koszty szczepienia pokryte zostały w części przez Urząd Wojewódzki Śląski, a w części przez Magistrat.

d) Zakład dezynfekcyjny

Zakład znajduje się nadal w szczupłym i nieodpowiednim pomieszczeniu w domu tylnym przy ul. Młyńskiej 4. Personel zakładu składa się z 2 kwalifikowanych dezynfektorów, 1 pomocnika i 1 szofera.

Ogółem wykonano w roku sprawozdawczym 1938/39 — 520 dezynfekcyj końcowych, z tego 246 po płonicy, 72 z powodu błonicy, 85 gruźlicy, 35 po durze brzusznym, innych 82.

Wydatki na materiał dezynfekcyjny, aparaty i samochód do przewożenia chorych zakaźnych wyniosły 18.061,52 zł.

Prócz odkażania po chorobach zakaźnych przeprowadza Zakład tępienie robactwa w instytucjach samorządowych oraz wykonuje transporty chorych zakaźnych i wenerycznie chorych ulicznic do przymusowego leczenia w szpitalu.

II. Higiena Społeczna

1. Zapobieganie umieralności niemowląt

W roku sprawozdawczym zarejestrowano w Katowicach 2 336 urodzeń żywych, w tym 54 martwych. Ogółem zmarło w mieście 1.700 osób, z czego 359, a więc ponad czwarta część przypada na zgony niemowląt.

Stan Przychodni dla matki i dziecka w porównaniu do roku ubiegłego nie uległ zmianom. Jak w latach ubiegłych, tak i w okresie sprawozdawczym porady dla dzieci odbywały się raz w tygodniu, z wyjątkiem stacji w Żłóbku Miejskim, która była czynna dwa razy w tygodniu.

Porad udziela się bezpłatnie.

Ruch w stacjach przedstawiał się jak następuje:

Z roku 1937 na 1938 przeszło niemowląt stojących pod opieką stacji	2.437
Przybyło w ciągu roku sprawozdawczego . . .	1.385
Pod opieką było ogółem	3.822

Ogólna liczba badanych przez lekarzy wynosiła 12.796, liczba odwiedzin domowych, dokonanych przez pielęgniarki

2.613, wysłano do szpitala dla dzieci 37, a do ambulatorium szpitalnego 247 dzieci.

Liczba dzieci zmarłych wnosiła 43. Procent śmiertelności dzieci zapisanych w stacjach wynosił 1.1%.

Matkom biednym udzielały stacje również środków odżywczych w postaci cukru, grysiku, sucharków, tranu, emulsji itp.

Koszta utrzymania stacyj wynosiły w roku sprawozdawczym 16.914,42 zł i zostały w całości pokryte z funduszów miejskich.

Miasto utrzymuje nadal 3 kuchnie mleka dla niemowląt, które mieszczą się w następujących budynkach miejskich: 1. przy ul. Raciborskiej 28 (Szpital dla Dzieci), 2. (przy ul. Krakowskiej 50 (były ratusz), 3. przy ul. Wojciechowskiego 99 (dom młodzieży).

W roku sprawozdawczym zakupiono dla kuchni 481.608 litrów mleka. Z tego wydano w butelkach po 200 gramów na koszt:

a) osób prywatnych	311.359	butelek
b) Urzędu Opieki nad Ubogimi	384.742	,,
c) Instytucji Zastępczej Funduszu Pracy	1.712.371	,,
d) Przedszkola miejskiego	6.897	,,
razem:	2.415.369	butelek

Z kuchni mleka korzystało miesięcznie przeciętnie 1.650 rodzin.

Wydatki na utrzymanie kuchni mleka wynosiły:			125.891,92	zł
z tego pokryto	a)	z funduszów miejskich	80.512.94	,,
	b)	,, Kom. Fund. Pr.	42.512.94	,,
	c)	,, Kom. Pom. Dzieciom i Młodzieży	2.709.30	,,
		razem:	125.891.92	zł

W porównaniu do roku ubiegłego wydatki na utrzymanie kuchni mleka zwiększyły się o 15.318.78 zł. Nadzór nad wszystkimi kuchniami prowadzi Naczelny Lekarz Szpitala dla Dzieci dr Roszak.

2. Walka z gruźlicą

Poradnia Przeciwgruźlicza prowadzona jest przez Towarzystwo Walki z Gruźlicą przy wydatnej pomocy Magistratu. Umieszczona jest w budynku miejskim Ośrodka Zdrowia przy ul. Dąbrowskiego 8, gdzie przyjmuje chorych przez wszystkie dnie powszednie. Kierownictwo sprawuje dr Kujawska, gabinet rentgenologiczny prowadzi dr Lenartowska.

Magistrat prócz dostarczenia lokalu współpracuje z przychodnią przez przydzielenie subwencji, dostarczenie leków, leczenie chorych odmą, przyjmowanie chorych z Poradni do leczenia szpitalnego, udzielanie zapomóg chorym, przyjmowanie chorych do pracy itp.

Ruch osób w Poradni Przeciwgruźliczej przedstawiał się w roku sprawozdawczym następująco:

	Mężcz.	Kobiety	Dzieci do lat 15	Razem
1. Liczba osób pod opieką poradni w dniu 1. IV. 1938 r.	562	844	742	2 148
2. Liczba nowo zapisanych osób	133	244	301	678
3. Ogółem było pod opieką poradni osób . .	695	1 088	1 043	2 826
4. Liczba chorych na gruźlicę w dniu 1. IV. 1938 r.	227	272	162	671
5. Liczba nowo rozpoznanych wypadków gruźlicy	45	38	75	140
6. Ogółem było pod opieką poradni chorych na gruźlicę	272	310	219	811
7. Liczba chorych w dniu 31. III. 1939 r. na:				
a gruźlicę płuc z prątkami w plwocinie .	110	77	3	190
b) gruźlicę gruczołów przyoskrzelowych .	6	4	136	146
c) gruźlicę płuc bez prątków	122	204	50	376
d) inne postacie gruźlicy bez zajęcia dróg oddechowych	4	1	12	17
8. Dokonano 676 odwiedzin domowych w 673 rodzinach, z tego po raz pierwszy 80.				
9. Zbadano 278 plwocin u 210 osób, z tego z wynikiem dodatnim u 82 osób.				
10. Wykonano prześwietleń Roentgenem 1 095 oraz sporządzono 142 zdjęć.				

W porównaniu z ubiegłym rokiem administracyjnym spadła w Poradni ilość osób nowozapisanych o 191, oraz liczba osób będących pod opieką Poradni o przeszło 1 000. Liczba noworozpoznanych wypadków gruźlicy zmniejszyła się o 49. Podniosła się liczba odwiedzin domowych.

Z inicjatywy Towarzystwa Walki z Gruźlicą urządzono z początkiem roku 1937 na II-gim piętrze Żłóbka Miejskiego Izolatorium dla noworodków, szczepionych metodą „Calmette'a" przeciwko gruźlicy. Niemowlęta przebywają w Izolatorium do 6 tygodni na rachunek rodziców wzgl. Kas Chorych. Dzieci

rodziców ubogich posiadających siedzibę w Katowicach, umieszcza się na koszt Urzędu Opieki nad Ubogimi.

W roku sprawozdawczym korzystało z Izolatorium 6 niemowląt.

Koszty związane z utrzymaniem tej instytucji wynosiły 3.510.— zł. Od rodziców względnie Kas Chorych ściągnięto 450 zł.— zł. Zatem dopłata wynosiła 3.060.— zł.

Izolatorium umieszczono w Żłóbku Miejskim tylko na czas przejściowy, t. zn. do chwili wybudowania i uruchomienia nowego Szpitala dla Dzieci, dokąd Izolatorium będzie przeniesione.

Życzeniem administracji Żłóbka jest, aby nastąpiło to jak najprędzej, bowiem Izolatorium umieszczono w ubikacjach przeznaczonych dla odosobnienia dzieci podejrzanych na chorobę zakaźną, a tym samym pozbawiono Żłóbek możliwości izolowania tych dzieci, co oczywiście ujemnie odbija się na prowadzeniu Żłóbka, a nie mniej na zdrowiu dzieci.

Do izolacji podejrzanych na chorobę zakaźną dzieci Żłóbka służą obecnie pomieszczenia nie odpowiednie, jak biuro, szwalnia i pokój przeznaczony dla siostry dyżurującej w nocy.

Główną część akcji zwalczania chorób wenerycznych jest przeprowadzona przez Przychodnię Przeciwweneryczną, znajdującą się w Ośrodku Zdrowia przy ul. Dąbrowskiego 8. Kierownikiem Przychodni jest specjalista chorób skórno - wenerycznych. Ponadto pracują 2 pielęgniarki i 1 pomocnik dla mężczyzn. Koszty prowadzenia Przychodni Przeciwwenerycznej wyniosły w roku sprawozdawczym 15.678.59 zł.

Ruch w Przychodni przedstawiał się w roku administracyjnym 1938/39 jak następuje:

1. zgłosiło się w ciągu roku po raz pierwszy . .	271
2. dokonano przyjęć lekarskich	4 724
3. dokonano zabiegów	5 922
4. wykonano badań serologicznych i mikroskopowych	655

Poza tym przekazuje się prostytutki, które czy to ze względów zdrowotnych wymagają izolacji, czy też ze względów społecznych nie mogą korzystać z leczenia ambulatoryjnego w Przychodni do szpitala.

Leczono szpitalnie 68 prostytutek, co pochłonęło kwotę 12.518.20 zł. Prostytutki przekazywano do szpitala w Będzinie, gdzie leczono je za taksą 3,50 zł. Szpital ten posiada specjalny oddział dla chorych wenerycznie.

3. Walka z jaglicą.

Ruch w Przychodni Przeciwjagliczej za rok administracyjny 1938/39 przedstawiał się następująco:

1. Zapisano osób z powodu:

a) jaglicy	54
b) podejrzenia jaglicy (niestycznych z jaglicą)	—
c) innych chorób oczu (stycznych) . . .	25
d) innych chorób oczu (niestycznych) . .	56
e) ogółem	135

.2 Porad i opatrunków udzielono z powodu:

a) jaglicy	636
b) podejrzenia jaglicy (niestycznych) . .	—
c) innych chorób oczu (stycznych) . .	173
d) innych chorób oczu (niestycznych) . .	270
e) ogółem	1 079

3. Zabiegów operacyjnych wykonano:

a) małych	354
b) większych	2
c) razem	356

4. Odwiedzin domowych dokonano . . .	31
5. Zarejestrowano nowych środowisk jagliczych .	54
6. Rozdano książek propagandowych . . .	68

W porównaniu z ubiegłym rokiem administracyjnym wzrosła w Przychodni ilość osób zapisanych z powodu jaglicy o 6, podniosła się ilość porad i opatrunków o 438 oraz zwiększyła się liczba zabiegów o 152.

Koszty prowadzenia Przychodni Przeciwjagliczej wyniosły w r. 1938/39 — 3.220,79 zł, nie licząc niektórych wydatków na lokal i personel.

4. Higiena szkolna

Organizacja higieny szkolnej w okresie sprawozdawczym nie doznała znacznych zmian. Opieka lekarska nad młodzieżą szkół powszechnych, wydziałowych, miejskich szkół średnich ogólnokształcących i gimnazjum kupieckiego spoczywała w rękach 2 lekarzy stałych i 3 lekarzy ubocznych.

Ambulatoria szkolne mieszczą się:

a) w dzielnicy I w gmachu szkolnym przy ul. Stawowej 6,
b) „ II „ „ „ „ Bogucickiej 4,
c) „ III w gmachu gmin. przy ul. Wojciechowskiego 69.

Ambulatoria posiadają również gabinety dentystyczne, w których opiekę dentystyczną wykonuje 3 lekarzy-dentystów. W obecnym roku obrachunkowym zaopatrzono jeszcze ambulatoria w brakujące instrumenta lekarskie, prócz tego dostarczono urządzenia wewnętrznego.

Poza tym dla dzieci szkolnych urzęduje szkolny lekarz okulista.

Wszyscy lekarze szkolni urzędują według opracowanego przez Magistrat regulaminu czynności lekarzy szkolnych.

Przejętą przez Zarząd Administracyjny Instytutu Pedagogicznego Szkolną Poradnię Psychologiczno - Lekarską miasto subwencjonuje kwotą 1 500 zł rocznie.

W roku sprawozdawczym wydatki na higienę szkolną wynosiły:

a) osobowe	35.296,74 zł
b) rzeczowe	13.723.88 „

Opieka higieniczna nad młodzieżą szkolną na terenie miasta Katowic czyni bardzo dobre postępy.

Uzdrowisko dla dzieci w Gorzycach

W roku sprawozdawczym wysłano do Gorzyc 1.111 dzieci w tym dziewcząt 562 i 549 chłopców. Z tego dzieci rodzin:

a) bezrobotnych	363
b) pracowników fizycznych	535
c) pracowników umysłowych	25
d) inwalidów pracy, wojenno - powst., wdów i sierot	188
Razem	1 111

Czas pobytu dziecka w Gorzycach trwał 4 tygodnie.

W okresie sprawozdawczym wysłano do Gorzyc 10 transportów, a mianowicie: 5 transportów dziewcząt i 5 transportów chłopców.

Pobyt w uzdrowisku odznaczał się znacznym wzrostem wagi oraz polepszeniem stanu zdrowia prawie wszystkich dzieci. Przeciętny przyrost wagi dzieci wahał się od 1½ do 3 kg. Notowano też wypadki przyrostu wagi u dzieci do 6,9 kg. Posiłki podawano 5 razy dziennie w ilościach nieograniczonych.

W budżecie na rok 1938/39 przewidziano na utrzymanie Uzdrowiska w Gorzycach 122.419 zł. Z tego wydatkowano istotnie 105.936,74 zł, czyli 16.482,26 zł mniej, niż preliminowano. Jakkolwiek gospodarka w Uzdrowisku była oszczędna, to jednak nie odbijało się to na wyżywieniu dzieci.

W ubiegłym roku sprawozdawczym wydano na utrzymanie uzdrowiska w Gorzycach 108.599,26 zł.

Liczba dni wyżywienia w roku sprawozdawczym wynosiła:

1.111 dzieci po 28 dni .	31.108 dni
15 osób personelu po 365 dni	5.475 dni
Razem:	36.583 dni wyżywienia

Z ogólnych wydatków przypada:

a) Na wyżywienie dzieci i personelu oraz utrzymanie zakładu	93.419,84 zł
b) Na utrzymanie gospodarstwa zakładowego	12.516,90 „
Razem:	105.936,74 zł

Przeciętny dzienny koszt utrzymania dziecka wynosił:

93.419,84 zł : 36.583 dni = 2,55 zł (w ubiegłym roku 2,52 zł).

Dochody Uzdrowiska w Gorzycach preliminowano na 22 000.— zł a mianowicie:

a) Tytułem zwrotu kosztów utrzymania dzieci przez Kasy Chorych i in. zobowiązanych na	10.000 zł
b) Gospodarstwa zakładowego . . . :	12.000 „
Razem:	22.000 zł

Wpłynęło:

1. Na pozycję ad a)	8.980 zł
2. Na pozycję ad b)	9.848 „
Razem:	18.828 zł

to jest przeszło 85% preliminowanych dochodów. Do tego dochodzi jeszcze wartość siana z łąk w Gorzycach, dostarczonego dla Taboru Miejskiego w kwocie 9.213,86 zł. (w ubiegłym roku 9.051,58 zł.)

Sanatorium „Katowiczanka" w Jastrzębiu Zdroju

Wysyłka dzieci do „Katowiczanki" odbywała się w sposób ustalony w latach ubiegłych. W roku sprawozdawczym wysłano 497 dzieci, w tym 251 dziewcząt i 246 chłopców. Z tego dzieci rodzin:

a) Bezrobotnych	189
b) Pracowników fizycznych	212
c) Pracowników umysłowych	21
d) Inwalidów. pracy, wojenno - powst., wdów i sierot	75
Razem:	497

Wyniki pobytu dzieci w „Katowiczance" były dodatnie. Każde dziecko przebywało w Jastrzębiu Zdroju przez 4 tygodnie i korzystało przeciętnie z 10 kąpieli solankowych. Przyrost wagi dzieci wahał się od 2 do 4 kg. Notowano też wypadki zwiększenia się wagi dziecka do 7 kg. Posiłki podawane były 5 razy dziennie bez szczególnych ograniczeń.

Na utrzymanie Sanatorium „Katowiczanka" przewidziano w budżecie na rok 1938/39 kwotę 65.572.— zł, z czego wydano 52.798,40 zł, a zatem 12.773,60 zł mniej, niż preliminowano. (w ubiegłym roku wydatki utrzymanie „Katowiczanki" wynosiły 50.068,98 zł).

Liczba dni wyżywienia w roku sprawozdawczym wynosiła: 497 po 28 dni =

	13.916 dni
9 osób personelu po 356 dni	3.285 dni
razem:	17.201 dni wyżywienio.

Tytułem zwrotu kosztów utrzymania dzieci przez Kasy Chorych i innych zobowiązanych preliminowano 3 000 zł, a wpłynęło 5.771 zł.

Przeciętny koszt dziennego utrzymania dziecka wynosił: 52.798.40 zł : 17.201 dni = 3,06 zł (w ubiegłym roku 2,60 zł). Wzrost kosztów utrzymania tłumaczy się tym, że w roku sprawozdawczym w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyły się wydatki na utrzymanie budynków oraz taksa kuracyjna, którą podwyższono z 1.— zł na 3.— zł.

III. Półkolonie letnie

Dla biednej dziatwy dożywianej w szkołach, która w czasie wakacyj letnich nie miała możności wyjazdu na kolonie letnie, zorganizowano półkolonie letnie. W tym celu uruchomiono 8 ośrodków półkolonijnych a mianowicie:

1. W ogrodzie jordanowskim przy ul. św. Barbary
2. W Parku Kościuszki
3. W ogrodzie jordanowskim w Załężu
4. Na terenie ogrodów działkowych Tow. „Świt" w Załężu
5. przy szkole im. Staszyca w Ligocie
6. przy szkole im. K. Miarki w Dębie
7. przy szkole im. św. Barbary
8. przy szkole im. Sobieskiego w Zawodziu.

Półkolonie były czynne przez 40 dni. Dzieci otrzymały dziennie śniadanie, obiad i kolację.

Na 3 000 dzieci zapisanych na półkolonie, przeciętnie uczęszczało dzieci 2 204, czyli około 75%. Koszt utrzymania jednego dziecka wynosił 0,51 zł dziennie.

Ogólne koszta akcji półkolonijnej wynosiły 48.259,21 zł. Akcję prowadził Miejski Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży. Magistrat przekazał Komitetowi na pokrycie powyższych kosztów subwencję w wysokości 28.885,40 zł.

IV. Propaganda higieny

1. Łaźnia Miejska

Łaźnia Miejska była czynna w okresie sprawozdawczym przez 285 dni. Ogółem wydano 83.239 kąpieli, co w porównaniu z poprzednim rokiem stanowi zmniejszenie się frekwencji o okrągło 2,7%.

Frekwencja Łaźni Miejskiej w ostatnich latach wykazuje następujące zestawienie:

1935/36	. 83.995	kąpieli
1936/37	. 82.860	"
1937/38	. 85.568	"
1938/39	. 83.239	"

Na poszczególne kąpiele przypada:

	1936/37	1937/38	1938/39
na kąpiele parowe . . .	7.061	6.662	6.290
na kąpiele w wan. . . .	13.717	15.030	14.180
na kąpiele natryskowe . .	31.114	31.961	31.501
na pływalnię	30.968	31.915	31.268

Największa dzienna frekwencja w ciągu roku sprawozdawczego przypada na piątek, dnia 15 kwietnia 1938 roku, kiedy z Łaźni korzystało 583 osób.

Dochody z sprzedaży biletów kąpielowych
wynosiła . . . . 59.778,90 zł
zaś wydatki . . . . 81.576,47 „

Wynika stąd, że Łaźnia Miejska jest dla miasta zakładem deficytowym, który pochłania rok rocznie poważne dopłaty ze strony miasta na utrzymanie.

2. Miejska Pływalnia (ul. Raciborska)

Sprzedano biletów 71.395, kart miesięcznych 676. Kąpielisko było otwarte od 17. V. do 8. IX. 1938 r. W sezonie 1938 r. korzystało z bezpłatnej nauki pływania około 1000 dzieci.

V. Ratownictwo w nagłych wypadkach

Miejskie Pogotowie Ratunkowe przeprowadziło w roku sprawozdawczym transportów bez udzielenia pomocy 1.829, transportów z udzielaniem pomocy 469, razem 2.298 transportów.

B. Lecznictwo.

I. Szpital główny

Dane co do stanu chorych oblicza się dotychczas według roku kalendarzowego.

Stan chorych wynosił 1. I. 1938 r.:

	mężczyzn	kobiet	chłop.	dziew.	razem
	77	111	16	14	218
Przybyło w ciągu roku .	1.284	2.306	378	409	4.377
Razem:	1.361	2.417	394	423	4.595
wypisano	1.154	2.204	360	379	4.097
	207	213	34	44	498
zmarło	121	109	15	19	264
Pozostało w stanie 1. I. 1939 r.	86	104	19	25	234

Z chorych, przyjętych w roku 1938 było:

miejscowych	3.109
pozamiejscowych	1.268
Razem:	4.377

Według wyznania było:

rzymsko-katol.	4.197
ewangelików	91
wyznania mojżeszowego	76
różne	13
Razem:	4.377

Ze zwolnionych w ciągu roku przypada

na wyleczonych	3.146
na podleczonych	941
na niewyleczonych	10
Razem:	4.097

Leczono na koszt

Ogólno-Miejscowej Kasy Chorych na miasto Katowice .	1.953
Policji Miejskiej	51
Urzędu Opieki nad Ubogimi	893
Dyrekcji Okr. Kolei Państw. — Wydział Sanitarny .	372
Różnych Kas Chorych	328
Biuro Opieki Lek. dla Bezrobotnych w Tarn. Górach .	110
Innych zobowiązanych	103
Państwowej Pomocy Lekarskiej dla Prac. Państw. . .	413
Prywatny	154
Razem:	4.377

Liczba etatowych łóżek wynosiła w roku sprawozdawczym 294 i 6 kabin dla umysłowo-chorych. Dni pielęgnacyjnych było 81.522, co wynosi przeciętnie 226 chorych.

Na jednego chorego przypada przeciętnie 18 dni leczenia.

Taksa leczenia obowiązująca w roku sprawozdawczym.

	Klasa III.		Klasa II.		Klasa I.	
	miejsc.	pozam.	miejsc.	pozam.	miejsc.	pozam.
Dla prywatnych .	7,—	9,—	12,—	14,—	16,—	18,—
„ O. M. K. Ch. na m. Katowice .	5,75	—	—	—	—	—
„ D. O. K. P. .	6,—	—	10,—	—	—	—
„ B. O. L. B. .	4,—	—	—	—	—	—
„ Urząd Opieki nad Ubogimi .	5,—	—	—	—	—	—
„ Policji Miejskiej	6,—	—	—	—	—	—
Za niemowlę . .	1,20	—	—	—	—	—

Czynność oddziałów specjalnych i pracowni pomocniczych.

Terapia fizykalna	liczba zabiegów . . .	4.827
Pracownia bakteriol.-chem.	„ badań . . .	7.135
Pracownia rentgenologiczna	„ prześwietl. diagn.	585
Pracownia rentgenologiczna	„ zdjęć . . .	905
Prosektorium	„ sekcyj . . .	16
Kamera dezynfekcyjna	„ szt. przedmiotów odkaż. . . .	1.564
Kostnica	„ pogrzebów . .	471

Rachunek działalności za rok 1938/39.

Dochody.

Różne dochody	4.026,14	zł
Różne zwroty	522,63	„
Opłaty za leczenie i utrzymanie chorych:		
Od chorych uiszczających opłaty klas. I. i II. .	19.551,64	„
Od chorych uiszczających opłaty kl. III. . .	40.177,79	„
Za leczenie członków Kas Chorych . . .	179.052,42	„
Od chorych skierowanych przez in. organizacje	130.247,54	„
Od związku samorz., utrzymującego szpital .	92.629,78	„
Od obcych związków samorz. za chorych leczonych na koszt tych związków	10.021,26	„
Od chorych, przychodzących do pracowni . .	11.848,74	„
Razem:	488.077,94	zł.

Wydatki.

Wydatki administracyjne	139.107,15 zł
Utrzymanie budynków oraz pomieszczeń i urządzeń wewnętrznych	78.602,82 „
Leczenie i utrzymanie chorych	252.935,67 „
Różne	1.243,25 „
Nadwyżka	16.189,05 „
Razem:	488.077,94 zł.

Nadwyżka powstała z powodu znacznych wpływów zaległości z lat ubiegłych.

II. Miejski Szpital dla Dzieci.

Stan chorych wynosił 1. I. 1938 r.

	chłopców	dziewcz.	razem
	20	21	41
Przybyło w ciągu roku	322	276	598
Razem leczono:	342	297	639
Wypisano	236	211	447
	106	86	192
Zmarło	87	59	146
Pozostało w dniu 1. I. 1939 r. . . .	19	27	46

Z chorych przyjętych w ciągu roku sprawozdawczego było:

Miejscowych	389
Pozamiejscowych	209
Razem:	598

Według wyznania było:

Rzym.-kat.	549
Ewangelików	24
Wyznania mojżeszowego	25
Razem:	598

Leczono na koszt:

O. M. K. Ch. na miasto Katowice	146
Policji Miejskiej	4
Urzędu Opieki nad Ubogimi	72
Dyrekcji Okr. Kolei Państw. — Wydz. Sanit. . . .	59
Różnych Kas Chorych	84
B. O. L. B. w Tarnowskich Górach	29
Różnych gmin i innych zobowiązanych	54
Państw. Pomocy Lek. dla Prac. Państw.	68
Prywatny	82
Razem:	598

Liczba łóżek etatowych wynosi 65.

Dni pielęgnacyjnych było 15.587, co wynosi przeciętnie 43 chorych.

Na jednego chorego przypada przeciętnie 22 dni leczenia.

Taksa leczenia obowiązująca w szpitalu dla dzieci.

Dla Urzędu Opieki nad Ubogimi, Policji Miejskiej i Ogólno-Miejsc. Kasy Chorych na m. Katowice .	4,— zł
Dla miejscowych prywatnych i innych Kas Chorych .	5,— „
Dla pozamiejscowych prywatnych	6,— „
Dla pacjentów z poza Województwa Śląskiego . .	7,— „

Oprócz tego pobiera się za lekarstwa osobną opłatę z wyjątkiem leczonych na koszt Państwowej Pomocy Lekarskiej.

Rachunek działalności za rok 1938/39.

Dochody.

Różne dochody	456,12 zł
Zwrot kosztów wyżywienia uczennic szk. pielęgn.	4.419,44 „
Opłata za leczenie i utrzymanie chorych:	
Od chorych, uiszczających opłaty	14.669,— „
Za leczenie członków Kas Chorych	25.070,35 „
Za chorych, skierow. przez inne organizacje . .	24.812,62 „
Od związku samorząd., utrzymującego szpital .	8.364,31 „
Od obcych związków samorządowych . . .	2.099,22 „
Dopłata	13.936,12 „
Razem:	93.827,18 zł.

Wydatki.

Wydatki administracyjne	26.983,11 zł
Utrzymanie budynków oraz pomieszczeń i urządzeń wewnętrznych	17.452,91 „
Leczenie i utrzymanie chorych	42.471,03 „
Inwentarz (meble, bielizna itp.)	4.595,18 „
Różne	2.324,95 „
Razem:	93.827,18 zł.

III. Leczenie ubogich.

Leczeniem ubogich zajmują się lekarze komunalni, o ile chodzi o leczenie ambulatoryjne, gdy zaś chodzi o leczenie zakładowe, szpitale miejskie wzgl. szpital OO. Bonifratrów w Bogucicach.

Lekarzy komunalnych jest 7-miu, a mianowicie: po 2-ch w dzielnicy I, II i III, zaś 1 w dzielnicy IV.

Chorzy względnie wysłannik chorego, zgłaszający się w Urzędzie Opieki nad Ubogimi, otrzymuje przekaz do lekarza komunalnego celem zbadania. Lekarz komunalny, zbadawszy chorego, wpisuje na przekazie rodzaj choroby i sposób leczenia. O ile chodzi o leczenie lekkie choroby, wystawia lekarz jednocześnie receptę, z którą po opieczętowaniu w urzędzie, chory udaje się do apteki, gdzie otrzymuje lekarstwa na rachunek Magistratu.

Jeżeli badanie lekarskie wykazało, że konieczne jest leczenie szpitalne, wydaje Urząd przekaz do szpitala, określając czas pobytu w szpitalu. Jednocześnie wydaje się wysłannikowi chorego zamówienie na karetkę pogotowia ratunkowego, gdy chodzi o osobę obłożnie chorą.

Osoby, cierpiące na choroby weneryczne, kieruje się bezpośrednio do Przychodni Przeciwwenerycznej.

W ciężkich i nagłych wypadkach zachorowania, odstawia pogotowie ratunkowe ubogich chorych bezpośrednio do szpitala miejskiego, a formalności, związane z przekazem, załatwia się w tych wypadkach dodatkowo.

Leczenie za pomocą naświetlań i masaży elektrycznych odbywa się w Szpitalu Miejskim.

W roku sprawozdawczym leczono ubogich ogółem w 324 wypadkach.

1. Leczenie ubogich w szpitalach.

Liczba wypadków leczenia na koszt Urzędu Opieki nad Ubogimi wynosiła:

a) w Szpitalu Miejskim	670 wypadków
b) w Szpitalu OO. Bonifratrów . . .	71 „
Razem:	741 wypadków.

Zestawienie kosztów szpitalnych.

a) Szpital Miejski	90.734,14 zł
b) Szpital OO. Bonifratrów	12.171,60 „
Razem:	102.905,74 zł.

Ponadto leczono w roku sprawozdawczym:

a) w Szpitalu dla Dzieci	37 dzieci	
wyasygnowano		6.152,02 zł
b) w innych szpitalach	36 dzieci	
wyasygnowano		3.927,00 „
	Razem:	10.079,02 zł.

2. Leczenie ambulatoryjne przez lekarzy komunalnych.

Do leczenia ambulatoryjnego przekazuje się osoby ubogie, których stan zdrowia nie koniecznie wymaga umieszczenia w szpitalu.

Leczono 179 osób — wyasygnowano 2.049,— zł.

Na zlecenie tut. Urzędu przeprowadzono ze strony 7-miu lekarzy komunalnych badania lekarskie osób ubogich z udzieleniem porad lekarskich w 4.835 wypadkach.

Za czynności te wypłacono dla lekarzy komunalnych w myśl zawartej z nimi umowy 8.586,20 zł.

3. Leczenie ambulatoryjne przez lekarzy specjalistów.

a) leczenie uszu i gardła 83 osób — wyasygnowano	1.609,60 zł
b) leczenie oczu 179 osób — wyasygnowano	2.621,20 „
c) leczenie chorób wenerycznych i skórnych 5 osób — wyasygnowano . .	26,60 „
d) za naświetlan., badanie krwi i bakteryj	131,60 „
e) leczenie nerwów 14 osób — wyasygnowano . . . . . . :	400,40 „
Razem:	4.789,40 zł.

4. Środki lecznicze.

Przez lekarzy komunalnych wydano 5.713 receptur. Za podjęte przez ubogich lekarstwa, wyasygnowano 13.824,50 zł. Odstemplowane w Urzędzie Opieki nad Ubogimi recepty, przedkładają ubodzy najbliższej aptece, gdzie otrzymują przepisane przez lekarza komunalnego lekarstwa. Rachunki aptek przedkłada się co pewien czas Wydziałowi Zdrowia, celem retaksacji.

5. Artykuły ortopedyczne.

Artykułów ortopedycznych zakupiono dla 18 osób za	514,88 zł
Zamówień na okulary wydano dla 89 osób za .	394,95 „
Razem:	909,83 zł.

6. Zakłady dla umysłowo chorych.

Umysłowo chorych miasta Katowic umieszcza się w Wojewódzkich zakładach psychiatrycznych w Rybniku i w Lublińcu.

	a) Zakł. Rybnik	b) Zakł. Lubliniec	Zakł. dla dzieci umysłowo upośledz. Kochłowice
	chorych	chorych	chorych
Stan liczeb. z dn. 1. IV. 1938 r.	87	106	5
Przyjęto w ciągu roku	29	21	2
Zwolniono lub zmarło	21	17	1
Stan w dniu 31. III. 1939 r.	95	110	6

Zestawienie kosztów.

a) utrzymanie chorych w Rybniku . .	52.110,41 zł.
b) utrzymanie chorych w Lublińcu . .	63.151,98 „
c) utrzymanie chorych w Kochłowicach .	799,— „
Razem:	116.061,39 zł.

Kwota powyższa stanowi połowę kosztów ogólnych, zaś drugą połowę ponosi Województwo, jako Krajowy Związek Wspierania Ubogich.

Koszty utrzymania jednego chorego wynoszą bowiem 3,50 zł dziennie.

7. Opieka nad głuchoniemymi i ociemniałymi.

W myśl ustawy z dnia 7. VIII. 1911 roku ciąży na miejscowym związku wspierania ubogich obowiązek przekazywania dzieci głuchoniemych i ociemniałych w wieku szkolnym do odpowiednich zakładów, celem zadośćuczynienia obowiązkowi szkolnemu.

Stan liczebny dzieci:

a) w zakładzie dla ociemniałych w Bydgoszczy 6 dzieci
b) w zakładzie dla głuchoniemych w Lublińcu 7 dzieci.

Tytułem połowy kosztów utrzymania tych dzieci wyasygnowano razem 1.464,93 zł.

8. Opieka nad kalekami.

Ustawa z dnia 6 maja 1920 r. nakłada na miejscowe związki wspierania ubogich obowiązek opiekowania się kalekami, o ile chodzi o opiekę zakładową. Oprócz leczenia kalek w szpitalach miejskich, przekazano w roku sprawozdawczym na zarządzenie Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego do Zakładu św. Antoniego w Brzezinach Śląskich dalsze 4 osoby. — Wyasygnowano na ten cel 431,40 zł. (Stan 10 osób).

9. **Zakładowe leczenie dzieci gruźliczo-chorych.**

W kwietniu 1937 r. uruchomiono pod każdym względem wzorowy Zakład Leczniczo-Wychowawczy im. Józefa Piłsudskiego w Istebnej, przeznaczony dla dzieci w wieku szkolnym, chorych na gruźlicę, będący własnością Skarbu Śląskiego.

Na mocy ustawy z dnia 25. stycznia 1937 r. Dz. U. Śl. Nr. 3, Urząd Opieki nad Ubogimi przekazał do wymienionego zakładu w ciągu roku sprawozdawczego 53 dzieci, za utrzymanie których zapłacono ogółem 33.956,— zł.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że przy stosunkowo niskich kosztach utrzymania, bo wynoszących tylko 1,75 zł dziennie, Zakład otacza dziecko nie tylko wzorową opieką lekarską, ale ponadto umożliwia dziecku korzystanie z prawidłowych lekcji, udzielanych w szkole zakładu.

Opieka Społeczna.

I. Urząd Opieki nad Młodzieżą.

Miejskie Stacje Opieki nad Matką i Dzieckiem.

W okresie sprawozdawczym liczba stacyj opieki nad matką i dzieckiem pozostała bez zmiany. Stacje mieszczą się nadal w następujących budynkach:

Stacja I w Żłóbku miejskim przy ul. Strzeleckiej nr 11, pod kierownictwem Dr Roszaka,
„ II w gmachu b. ratusza w Zawodziu, pod kierownictwem Dr Adamczyka,
„ III w Zakładzie Ks. Markiefki w Bogucicach, pod kierownictwem Dr. Skupina,
„ IV w domu SS. Służebniczek Panny Marii w Dębie, pod kierownictwem Dr. Szczepańskiego,
„ V w dawn. gmachu administracyjnym gminy Załęże, pod kierownictwem Dr. Głucha,
„ VI w Katowickiej Hałdzie przy ul. Kochłowickiej 8, pod kierownictwem Dr. Głogowskiego,
„ VII w dawn. gmachu administracyjnym gminy Ligota, kierownictwem Dr. Malinowskiego.

Jak w latach ubiegłych, tak i w okresie sprawozdawczym porady dla dzieci odbywały się raz w tygodniu, z wyjątkiem stacji w żłóbku miejskim, która była czynną dwa razy w tygodniu.

Porad udziela się bezpłatnie.

Ruch w stacjach przedstawiał się następuje:

Z roku 1937 na 1938 przeszło niemowląt, stojących pod opieką stacji	2.437
Przybyło w ciągu roku sprawozdawczego	1.385
Pod opieką było ogółem	3.822
Ogólna liczba badań przez lekarzy wynosiła . . .	12.796
Liczba odwiedzin domowych, dokonanych przez pielęgniarki	2.613

Wysłano do szpitala dla dzieci	. . . .	37
Wysłano do przychodni dla dzieci.	. . . . . .	247

Liczba dzieci zmarłych wynosiła 43. Procent śmiertelności dzieci zapisanych w Stacjach wynosił 1,1%.

Matkom biednym udzielały stacje również środków odżywczych w postaci cukru, grysiku, sucharków, tranu, emulsji i t. p.

Koszta utrzymania stacyj wynosiły w roku sprawozdawczym 16.914,42 zł i zostały w całości pokryte z funduszów miejskich.

Przedszkola

W roku sprawozdawczym przeniesiono przedszkole ze szkoły im. Słowackiego do budynku po zlikwidowanej szkole nr 27 oraz uruchomiono nowe przedszkola w nowowybudowanej szkole w Bogucicach i Ligocie.

Na terenie miasta istnieje obecnie 25 przedszkoli publicznych, w tym:

jednooddziałowych	. . . .	17
dwuoddziałowych	. . . . .	6
trzyoddziałowych	. . . . .	2

Na urządzenie i utrzymanie przedszkoli wydało miasto w roku sprawozdawczym 18.074,62 zł.

Do przedszkoli uczęszczało przeciętnie 1.600 dzieci.

Dożywianie w szkołach i przedszkolach

Akcję dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach prowadził w roku sprawozdawczym Miejski Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży. Zgodnie z uchwałą Magistratu z dnia 24-go maja 1938r. przekazuje się kredyty miejskie, przeznaczone w budżecie na akcję dożywiania biednej dziatwy szkolnej Miejskiemu Komitetowi Pomocy Dzieciom i Młodzieży. Sposób dożywiania nie uległ zmianie. Dzieci otrzymują nadal mleko i bułkę. Z dożywiania korzystało dziennie 6.680 dzieci.

Na dożywianie dzieci oraz utrzymanie i uzupełnienie inwentarza, potrzebnego do gotowania mleka, wydało miasto w roku sprawozdawczym 56.394,26 zł. Ogólny koszt akcji dożywiania wynosił 122.208,— zł.

Gabinety Naświetlań

Naświetlania odbywały się, podobnie jak w poprzednich latach, w porze zimowej i to turnusami. Każde dziecko korzystało z 12 naświetlań. Wyboru dzieci, potrzebujących naświetlania, dokonywali lekarze szkolni. Naświetlań dokonały pie-

ęgniarki miejskie i higienistki szkolne. Naświetlania były bezpłatne.

W roku sprawozdawczym dokonano 6.623 naświetlań.

Gabinety naświetlań mieszczą się:

1. W ubikacjach dawn. gmachu administracyjnego w Załężu przy ul. Wojciechowskiego 63,
2. W ubikacjach szkoły powszechnej im. Król. Jadwigi w Zawodziu.

Na przyszły rok projektowane są gabinety naświetlań w centrum miasta (ul. Stawowa) i w nowej szkole w Ligocie.

Wychowanie zapobiegawcze

W okresie sprawozdawczym wygłoszono 37 wypadków wychowania zapobiegawczego nad dziećmi zagrożonymi upadkiem moralnym. Nie każdy wypadek wymagał wdrożenia postępowania o wychowaniu zapobiegawczym, gdyż wystarczyło zarządzenie stałego nadzoru, odpowiednie pouczenie rodziców wzgl. wpływ na dzieci same, które w obawie przed skutkami przymusowego wychowania powróciły do normalnego trybu życia.

O wydanie uchwały zastosowania wychowania zapobiegawczego wniesiono do Sądu 21 wniosków.

W okresie sprawozdawczym Sąd wydał 18 uchwał, mocą których

a) przekazano na wychowanie zapobiegawcze 11 dzieci,
b) zawieszono postępowanie zapobiegawcze u 5 dzieci,
c) umorzono postępowanie zapobiegawcze u 2 dzieci.

Pod koniec roku sprawozdawczego przebywało:

a) w Zakładach opiekuńczych	35 dzieci
b) w Zakładach poprawczych	10 „
c) w opiece rodzin zastępczych	7 „
d) w opiece rodzin własnych pod dozorem Urzędu Opieki Społecznej	133 dzieci
razem:	185 dzieci

Koszta utrzymania wychowanków w zakładach wzgl. rodzinach zastępczych ponosił Urząd Wojewódzki Śląski, koszta I wyprawy i koszta transportu pokrył Magistrat. W możliwych wypadkach ściąga się wyłożone koszta od zobowiązanych.

W okresie sprawozdawczym wydano:

a) Za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych i zakładach	3.485,40 zł
b) Tytułem kosztów I wyprawy i kosztów transportu	323,23 „
razem	3.808,63 zł

Opiekuństwo zawodowe i generalne.

Opiekuństwo generalne i zawodowe jest scentralizowane u jednego opiekuna.

Stan pupilów wykazuje następujące zestawienie:

Z roku 1938 na 1939 przeszło	460	pupilów
W ciągu roku sprawozdawczego przybyło . .	87	„
razem	547	pupilów

w ciągu roku sprawozdawczego ubyło z powodu:

a) śmierci dziecka	6	pupilów
b) legitymacji dziecka	11	„
c) adoptacji dziecka	7	„
d) wyprowadzenie się matki dziecka . . .	14	„
e) pełnoletności dziecka	6	„
f) przemianowania opiekuna	61	„
g) z innych przyczyn	22	„
razem	127	pupilów

Z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się pod opieką generalną względnie zawodową 420 pupilów.

Sprawy alimentacyjne

Skarg alimentacyjnych wytoczono w	142	wypadkach
Ukończono skarg korzystn. dla dziecka	131	„
Oddalono w	11	„
W toku jest jeszcze w	12	„

Rozpraw sądowych odbyło się	328, w tym
u władz sądowych w miejscu	277
u władz sądowych pozamiejscowych, na których osobiście zastępował opiekun zawodowy pupilów	51

Jak wykazują powyższe cyfry działalność opieki zawodowej i generalnej w stosunku do roku ubiegłego przesunęła się w kierunku uaktywnienia jej. Wprawdzie liczba opiek zmniejszyła się, zwiększyły się natomiast czynności opieki zawodowej, a to przez wykorzystanie wszelkich środków lub instytucyj prawnych.

Do nowych rozszerzonych czynności opiekuna należało w roku sprawozdawczym:

a) Pociągnięcie zobowiązanych wyrokami do utrzymywania dzieci tych ojców, którzy uchylają się złośliwie od tego obowiązku, przez korzystanie z odnośnych przepisów ustawy kar-

nej. Odnosi się to do tych, których dochód jest nieuchwytny w zwyczajnym postępowaniu egzekucyjnym;

b) Ściganie za pośrednictwem Urzędów Prokuratorskich osób występujących w procesach alimentacyjnych w charakterze świadków a podejrzanych o fałszywe zeznania na exceptio plurium concubentium.

Czynności powyższe prowadzone ze względu na regres prawny, które niezależnie od tego wpłynęły bardzo dodatnio na podniesienie materialne szeregu matek, wychowujących dzieci a tym samym na odciążenie opieki publicznej. Tu należy stwierdzić, że sądy, którym ustawą cywilną powierzono ten dział opieki publicznej, wykazują jak największe zrozumienie, odgrywając tym samym wybitną rolę w całokształcie polityki społecznej.

Obecnie przystąpiono do szczegółowego badania kwestii możliwości wyśledzenia matek porzucających swe dzieci. Ponieważ w tym wypadku dochodzenia rent alimentacyjnych jest niemożliwe, zagadnienie to należy uważać za bardzo ważne.

W roku sprawozdawczym przyjęto w opiece zawodowej zasadę nie prowadzenia opieki, co do której procesy zostały ukończone, oraz prowadzenia tylko opieki komplikowanej, wymagającej szerokiej znajomości przepisów prawnych. Opiekę gdzie okoliczności powyższe nie zachodzą, z korzyścią mogą prowadzić opiekunowie prywatni. Tym też należy tłumaczyć mniejszą ilość opiek w stosunku do innych związków samorządowych, gdzie prowadzone są opieki do uzyskania pełnoletności pupila.

Poza powyższą działalnością ze względu na współpracę ze sądami opiekun zawodowy udziela stronom prywatnym wszelkich wyjaśnień w sprawach alimentacyjnych i egzekucyjnych oraz przeprowadza dochodzenia alimentacyjne i zastępstwo obcych władz opiekuńczych.

Urząd Sierocy

Z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się na terenie miasta pod opieką Urzędu Sierocego 3.921 pupilów, w tym

Dzieci nieślubnych	2471
Dzieci ślubnych	572
Kurateli	663
Doradztw	165
Spadkowych	50
razem	3921

Ogniska dla młodzieży

Jak w ubiełych latach, tak i w okresie sprawozdawczym odstąpiono lokale ogniska młodzieży męskiej w Załężu i Dębie

bezpłatnie do użytku Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Załężu i Komisji Świetlicowej Miejskiego Komitetu Funduszu Pracy.

II. Opieka nad inwalidami wojenno-powstańczymi i pozostałymi po nich rodzinami

Samodzielny zakres działania

W okresie sprawozdawczym wypłacono zapomóg:

a) Z funduszów wojewódzkich		7.163,00 zł
b) Z funduszów miejskich:		
a) W gotówce	2.860 zł	
b) W naturaliach (ziemn. i węgiel)	7.573,13	10.433,13 zł
razem		17.596,13 zł

Prócz tego zaopatrzono poszkodowanych uczestników wojny i powstań śląskich w artykuły żywnościowe, bezpłatne obiady oraz wysłano ich dzieci do uzdrowisk.

Zakres poruczony działalności.

Za pośrednictwem Urzędu Opieki Społecznej uzyskało z pośród ofiar wojenno-powstańczych:

a) 2 osoby długoterminową pożyczkę na kwotę	3.730,— zł
b) 10 osób częściową kapitalizację swej renty na kwotę	7.752,81 „
razem	11.482,81 zł

Opiekę nad ciężkouszkodzonymi inwalidami odnośnie zapośredniczenia ich do pracy sprawuje Instytucja Zastępcza Funduszu Pracy.

III. Opieka ogólna.

Kuchnie Ludowe.

Na początku roku sprawozdawczego znajdowały się w obrębie miasta następujące kuchnie ludowe:

1. Kuchnia ludowa przy kościele św. Piotra i Pawła
2. „ „ „ ul. Wojciechowskiego 63
3. „ „ „ przy kop. Kleofas
4. „ „ „ Zakładzie im. ks. Markiefki
5. „ „ „ Zakładzie św. Jadwigi
6. „ „ „ Zakładzie OO. Bonifratrów
7. „ „ „ Zakładzie SS. Elżbietanek
8. „ „ „ Gminie Żydowskiej
9. „ „ „ Hucie Ferrum

10. Kuchnia ludowa przy Komitecie Lokalnym w Bogucicach
11. „ „ „ Gimnazjum męskim
12. „ „ „ Zakładzie SS. Marii Panny
13. „ „ „ „Caritas“ I.

Kuchnie wymienione pod 1) — 3) stoją pod bezpośrednim zarządem Urzędu Opieki Społecznej. Kuchnie te wydały w roku sprawozdawczym ciepłych potraw 891.137 porcyj.

Wydatki na utrzymanie tych kuchni wynosiły 178.460,26 zł. (W ubiegłym roku 231.851,51 zł).

Z tego pokryto:

a) Z funduszów miejskich	67.794,32 zł
b) Z funduszów Miejskiego Komitetu Fund. Pracy	79.857,69 „
c) Z dochodów własnych (ze sprzed. obiadów)	30.808,25 „
razem	178.460,26 zł

Kuchnia przy ulicy Wojciechowskiego 63 została przeniesiona do specjalnie na ten cel wybudowanego budynku przy ul. Zarębskiego.

Pozostałe kuchnie prowadzą instytucje charytatywne. Przez Miejski Komitet Funduszu Pracy wspierane są naturaliami. Kuchnie te wydały 399.141 porcyj. Ogółem wydano więc w kuchniach ludowych w roku sprawozdawczym 1.290.278 obiadów (w ubiegłym roku 1.522.161 obiadów).

W ciągu roku sprawozdawczego zlikwidowano kuchnie wymienione pod 9) i 10), a z dniem 1 listopada 1938 r. uruchomiono nową kuchnię przy Katowickim Okręgu „Caritas“ przy ul. Brata Alberta.

Pomoc dla dzieci przystępujących do I. Komunii św.

Dla biednych dzieci, przystępujących do I. Komunii św. zakupiono:

693 par bucików,
252 sztuk sukienek,
318 sztuk ubranek,
265 mtr. materiału na bieliznę.

Z akcji tej korzystało 798 dzieci, w tym dzieci rodzin:

a) Bezrobotnych	420
b) Robotników z liczną rodziną	157
c) Inwalidów i wdów	155
d) Sierót	66
razem:	798

Ogólne koszta wynosiły 13.851,35 zł.

Pomoc dla rencistów socjalnych.

Na akcję ziemniaczaną, gwiazdkową i węglową dla bezrobotnych i najbiedniejszej ludności, uchwaliły korporacje miejskie razem 116.000 zł. Z tego wydano dla rencistów socjalnych 32.394,00 zł.

W ziemniaki zaopatrzono 2534 rodzin rencistów socjalnych, a zapomogą gwiazdkową obdarowano 2410 rodzin.

III. Opieka ogólna.

1. Miejscowi ubodzy.

Urząd Opieki nad Ubogimi jako organ miejscowego związku wspierania ubogich wypłaca na mocy obowiązujących ustaw osobom ubogim, znajdującym się wyjątkowo w krytycznym położeniu materialnym miesięcznie wsparcia bieżące, o ile szczegółowe dochodzenia wykazały, że ciężkie warunki danej osoby wzgl. rodziny, trwać będą czas dłuższy. Wsparcia te wynoszą zależnie od ilości osób dotkniętych niedostatkiem rodzin lub okoliczności, będących bezpośrednią przyczyną nędzy petenta wzgl. jego rodziny 10,— zł do 40,— zł miesięcznie.

Wypłata wsparć bieżących w roku sprawozdawczym przedstawiała się następująco:

Liczba osób pobierających wsparcie bieżące wynosiła dnia 1 kwietnia 1938 r. w dzielnicy	I. osób	II. osób	III. osób	IV. osób
	169	106	136	27
W ciągu roku przybyło . . .	35	15	8	2
	204	121	144	29
W ciągu roku wstrzymano wsparcia wskutek śmierci wzgl. poprawy stosunków materialnych dla . . .	22	12	17	2
W dniu 31. III. 1939 r. pobierało wsparcie	182	109	127	27
Na całym terenie razem:	445 osób			

2. Krajowo ubodzy.

Osoby, które nigdzie nie nabyły siedziby pod względem wsparcia należą do kategorii krajowo ubogich. O ile osoby te znalazły się na terenie miasta Katowic bez dostatecznych środków utrzymania, Urząd Opieki nad Ubogimi musiał się nimi zaopiekować, udzielając im bieżące wsparcie, które później zwraca Krajowy Związek Wspierania Ubogich czyli Urząd Wojewódzki.

Liczba osób, korzystających ze wsparć bieżących w charakterze krajowo ubogich wynosiła dnia 1. IV. 1938 r. . . . . 28 osób

W ciągu roku przybyło . . . . 3 „

31 osób

W ciągu roku wstrzymano wsparcie wskutek śmierci wzgl. poprawy stosunków materialnych dla 3 osób

W dniu 31. III. 1939 r. pobierało wsparcie . . 28 osób

3. Opieka nad dziećmi w pielęgnacji rodzinnej.

Urząd opiekuje się dziećmi zaniedbanymi wzgl. opuszczonymi, które powierzył starannej opiece rodzinom wzorowym. Rodzinom tym płaci Urząd m'esięcznie tzw. wsparcie pielęgnacyjne, przeznaczone na utrzymanie oddanych im w opiekę dzieci. Dzieci będące w opiece rodzinnej, stoją pod stałą kontrolą Urzędu Opieki nad Ubogimi, który w pewnych odstępach czasu wysyła siostry miejskie celem stwierdzenia na miejscu, czy opieka jest należyta. W razie stwierdzenia uchybień oddaje Urząd dziecko innej rodzinie. Wzorowe wychowanie rodzinne daje dziecku jak doświadczenie uczy, daleko większe korzyści, aniżeli wychowanie zakładowe zbiorowe.

Dnia 1. IV. 1938 r. znajdowało się w pielęgnacji rodzinnej . . . . 77 dzieci
w ciągu roku przybyło . . . . 13 „
w ciągu roku ubyło . . . . 9 „
Zatem w dniu 31. III. 1939 r. pozostawało w opiece rodzinnej . . . . 81 dzieci

Zestawienie wypłaconych wsparć bieżących w roku sprawozdawczym.

Dla miejscowo ubogich dzielnicy	I.	31.957,— zł
„ „ „ „	II.	18.744,— „
„ „ „ „	III.	23.164,— „
„ „ „ „	IV.	4.442,— „
„ krajowo ubogich całego miasta		7.225,— „
„ dzieci będących w pielęgnacji rodzinnej		13.590,— „
„ osób zamieszkujących w innych gminach, posiadających domicyl wsparcia w Katowicach		4.955,83 „
Różne		845,60 „
	Razem:	104.923,43 zł

4. Zapomogi jednorazowe.

Osobom znajdującym się przejściowo w krytycznym położeniu materialnym, wypłaca się po zbadaniu stosunków materialnych i rodzinnych zapomogi jednorazowe.

Osobom zdatnym do zarobkowania wypłaca się zapomogi te za odpracowaniem w ogrodnictwie miejskim, o ile chodzi o pracowników fizycznych; zaś pracowników umysłowych zatrudnia się pracami biurowymi.

O ile dany petent udzielonej mu zapomogi nie odpracował, nie może liczyć na dalszą pomoc ze strony Urzędu, chyba, że przedstawi ważne powody usprawiedliwiające niemożność odpracowania.

Jednorazowych wsparć wypłacono w roku sprawozdawczym w 7454 wypadkach — 69.500,— zł.

Zapomogi odpracowano w 630 wypadkach.

Ogólna liczba dniówek wynosiła 3309.

W 591 wypadkach zapomóg nie odpracowano.

5. Wsparcia dla przejezdnych.

W czasie od 1. IV. 1938 r. do 31. III. 1939 r. zwróciło się do tut. Urzędu 905 osób przejezdnych z wnioskami o wsparcie na dalszą podróż, którym wypłacono ogółem 1131,— zł.

Opieka Zakładowa.

1. Żłóbek Miejski.

Żłóbek miejski mieści się w nowoczesnym budynku przy ulicy Strzeleckiej 11. Do żłóbka miejskiego przyjmuje się niemowlęta-podrzutki i dzieci sieroty lub dzieci zaniedbane do 4 roku życia.

Na początku roku sprawozdawczego przebywało w żłóbku miejskim 47 dzieci, w tym 22 chłopców i 25 dziewcząt. W ciągu roku przybyło 33 dzieci (17 chłopców, 16 dziewcząt), zwolniono 33 dzieci (15 chłopców, 18 dziewcząt). Ze zwolnionych dzieci oddano 7 za własne, 14 na wychowanie do rodzin prywatnych i sierocińca.

Przy żłóbku prowadzi się ochronkę, do której uczęszcza 8 dzieci. Tytułem kosztów utrzymania w żłóbku wyasygnowano w roku 1938/39 . . . . 46.366,91 zł

Zwroty tytułem kosztów utrzymania za dzieci krajowo ubogie wynoszą . . . . 6.306,— „

Zatem rzeczywiste wydatki miasta wynoszą 40.060,91 zł

W ciągu roku wykazał żłobek 17.433 dni pielęgnacyjnych, a więc na utrzymanie jednego dziecka wyłożył Urząd około 2,22 zł.

2. Zakładowa opieka nad sierotami i dziećmi opuszczonymi.

W zakładach opiekuńczych umieszcza się sieroty i dzieci opuszczone, które obciążone są wadami dziedzicznymi i dzieci takie, których wychowanie w rodzinach napotyka na wielkie trudności.

Ponieważ Magistrat nie posiada własnego sierocińca, umieszcza sieroty i dzieci zaniedbane w sierocińcach innych instytucji, mianowicie:

a) Sierociniec im. Dra Mielęckiego.

Liczebny stan sierot z dn. 1. IV. 1938 r.	28	
Przyjęto	23	
Zwolniono	8	
Stan z dniem 31. III. 1939 r. . . .	38	
Wyasygnowano na utrzymanie . . .		11.419,— zł

b) Sierociniec im. św. Jadwigi w Załężu.

Liczebny stan sierot z dn. 1. IV. 1938 r.	8	
Przyjęto	8	
Zwolniono	3	
Stan z dniem 31. III. 1939 r. . . .	13	
Wyasygnowano na utrzymanie . . .		5.120,40 zł

c) Sierociniec im. Ks. L. Markiefki.

Liczebny stan sierot z dn. 1. IV. 1938 r.	15	
Przyjęto	9	
Zwolniono	6	
Stan z dniem 31. III. 1939 r. . . .	18	
Wyasygnowano na utrzymanie . . .		6.917,40 zł
	Razem:	24.256,80 zł

3. Przytułki dla starców.

Magistrat posiada dwa własne przytułki dla starców, mianowicie:

a) w dzielnicy I. przy ul. Raciborskiej 29 (dla mężczyzn i kobiet),

b) w dzielnicy II. przy ul. Ludwika (tylko dla mężczyzn).

Do przytułków tych przyjmuje się osoby w podeszłym wieku lub chorowite, wzgl. ułomne, nie mające własnego mieszkania, ani zobowiązanych i zdolnych do utrzymania krewnych.

Stan osobowy w przytułkach dla starców przedstawiał się w roku sprawozdawczym, jak następuje:

	dziel. I. mężczyzn	dziel. I. kobiet	dziel. II. mężczyzn
Dnia 1. IV. 1938 r. było obecnych	22	56	22
W ciągu roku przyjęto . . .	9	19	11
W ciągu roku zwoln. wzgl. zmarło	8	17	9
Stan w dniu 31. III. 1939 r. . .	23	58	24
Razem:		105 osób	

Zestawienie kosztów.

Dla przytułku w dzielnicy I. wyasygnowano tytułem kosztów utrzymania	46.192,20 zł
Dla przytułku w dzielnicy II. wyasygnowano tytułem kosztów utrzymania	13.343,57 zł
Na zakup środków leczniczych dla obu zakładów wyasygnowano	458,20 zł
Razem:	59.993,97 zł

Ponieważ Miejskie Przytułki dla starców są przepełnione, Urząd zmuszony był przekazać do zakładu św. Józefa w Siemianowicach Śl. dalsze 20 osób, na utrzymanie których wyasygnowano 8640,— zł.

Koszty utrzymania jednego starca wynoszą przeciętnie 1,50 zł dziennie.

4. Schronisko dla bezdomnych.

Do schroniska dla bezdomnych przyjmuje się w myśl regulaminu tego zakładu na czas ograniczonv osoby powyżej lat 16 zdolne do zarobkowania, które wskutek braku pracy chwilowo pozbawione zostały mieszkania. Bezdomni korzystają z bezpłatnego noclegu, w zamian za co zobowiązani są do spełniania zajęć domowych, trwających do 2 godzin dziennie. Bezdomni otrzymują na śniadanie kawę a na podwieczorek herbatę. Wyjątkowo bardzo biednym osobom wydaje się w porze zimowej mniejsze porcje chleba.

W roku sprawozdawczym przebywało w schronisku ogółem	2616 osób
Z tego pochodzących z Katowic	394 „
Osób spoza Katowic	2222 „
Z tego mężczyzn	2224 „
Kobiet	392 „

W ciągu roku udzielono 60.744 noclegów.

Porcyj (kawa lub herbata) wydano w ciągu roku 121.488.

Wyasygnowano na wyżywienie bezdomnych i utrzymanie azylu — opał, światło i uzupełnienie inwentarza 16.451,82 zł.

Personel zatrudniony w azylu składa się z trzech osób, a to: a) z kierownika, b) z siły pomocniczej żeńskiej i c) z siły pomocniczej męskiej — zajętej dezynfekcją i obsługą urządzeń centralnego ogrzewania.

Tytułem odszkodowania dla personelu wyasygnowano 6.780,88 zł.

Wydatki razem: 23.232,70 zł.

Zważywszy, że azyl udzielił w ciągu roku 60.744 noclegów, okazuje się, iż koszty jednego noclegu wynoszą około 0,10,5 zł.

5. Dom Pracy Dobrowolnej.

W roku sprawozdawczym zatrudniono mężczyzn 26
W roku sprawozdawczym zatrudniono kobiet 5
Na godzinę zarabiali mężczyźni 0,40 zł, kobiety 0,20 zł.

Osoby zajęte w Domu Pracy Dobrowolnej zatrudnia się przy rąbaniu drzewa oraz wyrabianiu ubrań, przedmiotów stolarskich, pantofli, pończoch i mioteł.

Między innymi wyprodukowano:

207	ubrań	w wart.	4.050,—	zł
12	spodni	„	84,—	„
47	sukien dla kobiet	„	370,—	„
200	par trzewików	„	2.705,50	.
55	sztuk kurtek i płaszczy	„	701,—	„
417	sztuk bielizny	„	1.106,25	„
180	par pończoch	„	540,—	„
633	m³ drzewa opałowego porąbano	„	8.862,—	„
192	sztuk różnego rodzaju mebli	„	4.232,10	„
779	par trzewików naprawiono	„	1.558,—	„
		Razem:	24.181,85	zł

Koszty prowadzenia Domu Pracy Dobrowolnej oraz akcji zwalczania żebraniny zostały pokryte:

a) z funduszów miasta. . . . . . 5.324,14 zł
b) ze składek kupiectwa miejscowego, które na ten cel dobrowolnie się opodatkowało . . . . 20.649,— zł

Koszta te wynosiły zatem ogółem: . . . 25.973,14 zł

Ponieważ z opieki Domu Pracy Dobrowolnej korzystało 64 osób, przypada na utrzymanie jednej osoby około 1,20 zł dziennie.

6. Akcja zwalczania żebraniny.

Urząd Opieki nad Ubogimi otacza dostateczną opieką żebraków pochodzących z Katowic, jednak liczba żebraków przybywających do Katowic z innych miejscowości i dzielnic

wzrasta ustawicznie. Żebraków spoza Katowic odstawia policja do gmin przynależności. Żebraków z Katowic zdolnych do pracy, zatrudnia się w Domu Pracy Dobrowolnej, zaś żebraków niezdolnych do pracy wspiera się przez Biuro Opieki nad Żebrakami, gdzie otrzymują bony na obiady, chleb, mięso. Oprócz tego otrzymują mydło i ubranie.

W ciągu roku wydano:

10.984 bonów na chleb, wartość 1 bonu	0,17 zł	—	1.647,60 zł
11.040 bonów na obiady, wartość 1 bonu	0,10 zł	—	1.104,— „
328 bonów na mięso, wartość 1 bonu	0,30 zł	—	98,40 „
642 kawałków mydła, wart. 1 kawał.	0,33 zł	—	219,37 „
	Razem:		3.069,37 zł

7. Pogrzeby.

Pogrzebów na koszt opieki nad ubogimi przyznano w 164 wypadkach.

a) Zakładom pogrzebowym wypłacono . .	4119,— zł
b) Dla Urzędów parafialnych wypłacono .	4617,— „
c) Za czyszczenie zwłok w 88 wypadkach wyasygnowano	176,— „
Razem:	8912,— zł

WSPARCIA W NATURALIACH.

1. Z odzieży wydano.

a) trzewików — 296 par	3.513,50 zł
b) pończoch — 148 par	444,— „
c) ubrań męskich — 202 sztuk	4.235,— „
d) ubrań dla kobiet — 41 sztuk	295,— „
e) spodni — 12 par	84,— „
f) kurtek i płaszczów — 53 sztuk . . .	689,— „
g) bielizna — 278 sztuk	987,75 „
Razem:	10.248,25 zł

2. Mleko.

W mleczarniach prywatnych zakupiono 13.048 ltr. mleka — wyasygnowano 3.105,47 zł.

3. Ziemniaki.

Ogółem wydano 270.750 kg dla 1647 rodzin.

4. Węgiel.

Wydano 18.040 centnarów po 10 cntr. na osobę wzgl. rodzinę dla 1804 rodzin.

5. Wsparcia gwiazdkowe.

Tytułem wsparcia gwiazdkowego wypłacono:

dla biednych w dzielnicy	I.	871 osób	—	6.968,— zł
" " "	II.	312 "	—	2.496,— "
" " "	III.	419 "	—	3.352,— "
" " "	IV.	81 "	—	648,— "
lista dodatkowa		251 "	—	1.820,— "
	Razem:	1934 osób	—	15.284,— zł

OGÓLNE.

1. Kurs dla piastunek.

Przy żłóbku miejskim prowadzi się kurs dla piastunek, na który przyjmuje się dziewczęta z uboższych rodzin, posiadające siedzibę wsparcia w Katowicach. Kandydatki w wieku od 18 do 22 lat muszą odznaczać się zamiłowaniem do opiekowania się dziećmi. Przed przyjęciem muszą poddać się badaniu lekarskiemu. Kurs trwa 6 miesięcy. W roku sprawozdawczym ukończyło kurs 15 uczennic. Obecnie praktykuje 6 uczennic. Kurs jest bezpłatny.

Za swą pracę kursistki otrzymują wolny wikt. Kurs ułatwia absolwentkom uzyskanie odpowiednich posad.

2. Posiedzenia Wydziału Ubogich.

W roku sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Wydziału Ubogich, na których omówiono ważniejsze sp.awy z dziedziny opieki społecznej miasta i ustalono preliminarz budżetowy opieki społecznej.

Załatwiono razem 15 spraw.

3. Likwidacja lepianek.

Dzięki stałej kontroli terenu ze strony tut. Urzędu oraz Policji Województwa Śl. nie doszło do pobudowania nowych lepianek przez bezdomnych.

4. Zmiany osobowe w składzie personalnym naczelników obwodowych.

W myśl statutu miejskiego z dnia 27. III. 1928 r. miasto podzielone jest na 60 obwodów. Na czele każdego obwodu stoi naczelnik obwodu, który przede wszystkim zobowiązany jest do wykonywania opieki nad ubogimi, zamieszkałymi w jego obwodzie.

W miejsce naczelników obwodowych, którzy w ciągu roku ustąpili wskutek choroby, wyprowadzenia się etc., zamianowani zostali w 13 wypadkach następcy.

5. Skargi.

W czasie od 1. IV. 1938 r. do 31. III. 1939 r. wniesiono:

a) do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego spraw	31
b) do Sądu Cywilnego spraw	4
c) do Najwyższego Tryb. Administracyjnego spraw	2
Razem spraw:	37

6. Zwroty kosztów opieki.

Miejscowy Związek Wspierania Ubogich, opiekujący się w myśl § 28 ustawy o siedzibie pod względem wsparcia z dnia 30. V. 1908 r. osobami krajowo — wzgl. obco — ubogimi, ma prawo do zwrotu związanych z tą opieką kosztów od właściwych związków wspierania ubogich (§ 34).

Ponad to ściąga Miejscowy Związek Wspierania Ubogich w myśl § 62 wspomnianej ustawy wyłożone koszty od osób i instytucji zobowiązanych, do udzielenia świadczeń na rzecz wspieranej osoby.

Z tego tytułu ściągnięto w roku sprawozdawczym ogółem 70.401,32 zł.

POŚREDNICTWO PRACY.

Rok sprawozdawczy wykazuje dalszą tendencję spadku bezrobocia na terenie miasta.

I. Rejestracja, zapośredniczenie i ewidencja.

Stan zarejestrowanych bezrobotnych z początkiem okresu sprawozdawczego tj. 1. 4. 1938 r. wynosił		7.270 osób
z końcem okr. sprawozdawczego tj. 31. 3. 1939 r. wynosił		6.212 „
wykazuje efektywny spadek:		1.058 osób
Liczba faktycznych nowych zgłoszeń w ciągu roku sprawozdawczego wynosiła . . .		13.396 osób
Ubyło na skutek		
zapośredniczenia do pracy .	10.366 osób	
zdjęto z ewidencji	4.088 „	14.454 osób
pozostaje spadek:		1.058 osób
Do pracy na terenie miasta Katowic zatwierdzono z innych Publicznych Biur Pośrednictwa Pracy		3.986 osób
Do robót publicznych wysłano w okresie sprawozdawczym		2.756 osób

II. Instytucja Zastępcza Funduszu Pracy.

W ciągu roku sprawozdawczego wypisano i wydano 14.893 talonów, na podstawie których wypłacono 294.137,— zł tytułem zasiłków ustawowych wypłaconych przez Fundusz Pracy.

Ogółem korzystało z tych zasiłków przeciętnie 578 osób miesięcznie i to przez okres 13 tygodni.

III. Dział Pracowników Umysłowych.

Stan zarejestrowanych bezrobotnych pracowników umysłowych w dniu 1. 4. 1938 r. wynosił 1.015 osób
zaś w dniu 31. 3. 1939 r. wynosił . . . . . 793 „

Z zasiłków z Z. U. P. U. korzystało miesięcznie przeciętnie około . . . . 166 „

Wysokość zasiłków wypłaconych w okresie sprawozdawczym przez Z. U. P. U. wynosi . . . . . . 188.774,15 zł

IV. Dział zatrudnienia niepodległościowców i inwalidów.

W okresie sprawozdawczym zapośredniczono do pracy:
niepodległościowców . . . . 167 osób
lekkouszkodzonych inwalidów woj. i wojskowych . . . . 13 „

V. Opieka nad bezrobotnymi.

a) **Opieka lekarska** wystawiono w okresie sprawozdawczym przekazów do lekarzy na rachunek Biura Opieki Lekarskiej dla Bezrobotnych w Woj. Śl. w Tarn. Górach 14.637 zł.

b) **Pogrzeby dla bezrobotnych i członków ich rodzin:** udzielono bezpłatnych pogrzebów w 76 wypadkach na ogólną kwotę 2860,— zł. Koszty zostały pokryte z funduszów miejskich.

c) **Mleko dla niemowląt oraz na recepty lekarskie:** wydano w 15.817 wypadkach 394.577,10 litr mleka, wartości ogólnej 98.616,19 zł.

VI. Akcja Pomocy Doraźnej.

Akcja ta obejmuje bezrobotnych, którzy na podstawi instrukcji Funduszu Pracy wyczerpali zasiłki ustawowe z Funduszu Pracy i uzyskali prawo do zapomóg miesięcznych.

Liczba bezrobotnych uprawnionych do pobierania tych zapomóg wynosiła w dniu 1. 4. 1938 r. 2649 osób, zaś z końcem okresu sprawozdawczego, tj. 31. 3. 1939 r. liczba ta wynosiła 1853 osoby.

Wysokość wypłaconych zapomóg z tej akcji wynosi za czas od 1. 4. 1938 r. do 31. 3. 1939 r. 244.403,16 zł.

Pokrycie tej sumy stanowiły subwencje Miejskiego Kom. Lok. Fund. Pracy — 264.000,— zł.

Poza tym udzielił Miejski Komitet Lokalny Funduszu Pracy zapomogi w naturaliach, mianowicie: mąkę żytnią i pszenną, chleb, kawę konserwową, ziemniaki, węgiel, odzież i t. p.

Kart obiadowych wydano 6020 sztuk na 182.973 porcji obiadów, wartości 18.297,30 zł.

VII. Zapomogi nadzwyczajne.

a) tyt. jednorazowych zapomóg w gotówce wypłacono w okresie sprawozdawczym . .	27.630,02 zł
b) jednorazowych zapomóg na zakup lekarstw udzielono w 1917 wypadkach, wart. ogólnej	1.769,75 „
c) zapomogę świąteczną na święta Wielkiej Nocy (w kwietniu 1938 r.) wypłacono z fund. Miejsk. Kom. Lok. Fund. Pr. 2433 bezrob. na łączną kwotę	14.272,00 „
d) zapomogę gwiazdkową wypłacono z funduszów miejskich — 2460 bezrob. na łączną kwotę	17.679,00 „

VIII. Zestawienie ogólne.

A. Publiczne Biuro Pośrednictwa Pracy.

a) pogrzeby	2.860,00 „
b) mleko	98.616,19 „
c) zapomogi w got. z akcji pomocy doraźnej	244.403,16 „
d) karty obiadowe	18.297,30 „
e) zapomogi jednorazowe w gotówce dla 6692 osób	27.630,02 „
f) zapomogi jednorazowe na lekarstwa . .	1.769,75 „
g) zapomogi świąteczne	14.272,00 „
h) zapomogi gwiazdkowe	17.679,00 „
	425.527,42 zł
B. Fundusz pracy — zasiłki ustawowe . . .	294.137,00 zł
C. Zakład Ubezpieczeń Prac. Umysł. . . .	188.774,15 „
Suma razem:	908.438,57 zł

IX. Różne.

W okresie sprawozdawczym

1) wydano 72 zniżki kolejowe,
2) wystawiono około 4856 zaświadczeń dla bezrobotnych dla różnych celów,
3) załatwiono 24.286 różnych spraw i wniosków,
4) przeprowadzono kontrolę stosunków gospodarczych bezrobotnych w 10.765 wypadkach, zakł. pracy w 412 wypadkach.

Szkolnictwo, kultura i sztuka, wychowanie fizyczne.

Szkolnictwo powszechne.

Katowice posiadają obecnie 30 samodzielnych systemów szkolnych, które mieszczą się w 26 budynkach szkolnych. W dniu 1 grudnia 1938 r. oddano do użytku 2 nowe budynki szkolne i to szkole powszechnej nr 17 przy ul. Katowickiej i szkole powszechnej nr 31 im. St. Kostki w Katowicach-Ligocie. Poza tym do dyspozycji szkół powszechnych stoją jeszcze 3 dalsze budynki i to 1 budynek przy ul. Markiefki do użytku szkoły 12/13, 1 budynek przy ulicy Krakowskiej narożnik ul. Staszyca, używany przez szkołę nr 16 i częściowo przez przedszkole, oraz 1 budynek przy ul. Wojciechowskiego po szkole nr 27 dla mniejszości jęz. niem., używany przez Centralną Bibliotekę Międzyszkolną oraz przez ochronkę.

Frekwencja uczniów szkół powszechnych według stanu z dnia 5 września 1938 r., tj. z początkiem roku szkolnego 1938/39 przedstawiała się, jak następuje:

Szk.	pow.	nr	1	7	oddz.	300	uczniów,	w tym	300	chłopców	—	dziewcząt
,,	,,	,,	2	14	,,	681	,,	,,		,,	681	,,
,,	,,	,,	3	17	,,	768	,,	,,	—	,,	768	,,
,,	,,	,,	3	13	,,	513	,,	,,	513	,,	—	,,
,,	,,	,,	5	7	,,	293	,,	,,	147	,,	146	,,
,,	,,	,,	6	9	,,	335	,,	,,	203	,,	132	,,
,,	,,	,,	7	13	,,	650	,,	,,	329	,,	321	,,
,,	,,	,,	8	12	,,	251	,,	,,	145	,,	106	,,
,,	,,	,,	9	10	,,	445	,,	,,	168	,,	277	,,
,,	,,	,,	10	12	,,	446	,,	,,	—	,,	446	,,
,,	,,	,,	11	9	,,	436	,,	,,	246	,,	190	,,
,,	,,	,,	12	11	,,	451	,,	,,	451	,,	—	,,
,,	,,	,,	13	11	,,	456	,,	,,	—	,,	456	,,
,,	,,	,,	14	13	,,	631	,,	,,	—	,,	631	,,
,,	,,	,,	15	14	,,	648	,,	,,	648	,,	—	,,
,,	,,	,,	16	13	,,	597	,,	,,	323	,,	274	,,
,,	,,	,,	17	11	,,	455	,,	,,	233	,,	222	,,
,,	,,	,,	18	13	,,	525	,,	,,	272	,,	253	,,
,,	,,	,,	19	10	,,	411	,,	,,	214	,,	197	,,
,,	,,	,,	20	10	,,	404	,,	,,	—	,,	404	,,
,,	,,	,,	21	12	,,	475	,,	,,	475	,,	—	,,

Szk.	pow.	nr	22	11	oddz.	477	uczniów,	w tym	—	chłopców	477	dziewcząt
„	„	„	23	8	„	346	„	„	346	„	—	„
„	„	„	24	11	„	461	„	„	200	„	261	„
„	„	„	25	8	„	333	„	„	163	„	170	„
„	„	„	26	12	„	626	„	„	626	„	—	„
„	„	„	28	9	„	387	„	„	387	„	—	„
„	„	„	29	7	„	202	„	„	99	„	103	„
„	„	„	30	14	„	609	„	„	306	„	303	„
„	„	„	31	11	„	430	„	„	224	„	206	„
Razem:				332		14042	uczniów,	w tym	7018	chłopców	7024	dziewcząt

Z wyżej wymienionej ilości uczniów i uczennic zalicza się:

a) do narodowości polskiej . . . . . 13.156 dzieci
b) „ „ niemieckiej . . . . 882 „
c) „ „ innej . . . . . . 4 „

Według wyznań było dzieci:

a) wyznania rzym. - katol. . . . . . 12.872 dzieci
b) wyznania ewangelickiego . . . . . 348 „
c) wyznania mojżeszowego . . . . . 798 „

Położenie poszczególnych szkół powszechnych na całym terenie miasta Wielkich Katowic jest następujące:

I. Dzielnica I (Katowice-Centrum):

Szkoła powsz. nr 1 im. M. J. Piłsudskiego (męska), położona przy ul. Jagiellońskiej 18

„ „ 2 im. M. Konopnickiej (żeńska) położona przy ul. Bartosza Głowackiego 6

„ „ 3 im. Emilii Plater (żeńska), położona przy ul. Szafranka 5

„ „ 4 im. Ks. Piotra Skargi (męska) przy ul. Dąbrówki 9

„ „ 5 im. Ks. J. Poniatowskiego (koedukacyjna) przy ul. Mikołowskiej 141 i 143

„ „ 6 im. Mikołaja Reja (koedukacyjna) przy ulicy Szkolnej 5 (nie posiada własnego gmachu)

„ „ 7 im. Berka Joselewicza (koedukacyjna) przy przy ul. Staszyca (nie posiada własn. gmachu)

„ „ 8 (specjalna) (koedukacyjna) przy ul. Szkolnej 5

„ „ 9 im. H. Sienkiewicza (żeńska) przy ul. Stawowej 6

„ „ 10 (żeńska) przy ul. Dąbrówki 9 (nie posiada własnego gmachu)

„ „ 11 (koedukacyjna) przy ul. Stawowej 6 (używa budynku szkolnego wspólnie ze szkołą powszechną nr 9)

Szkoła powsz. nr 26 (męska) przy ul. B. Głowackiego 6 (nie posiada własnego gmachu)
„ „ 28 (męska) przy ul. Jagiellońskiej 18 (nie posiada własnego gmachu).

II. Dzielnica II (Bogucice):

Szkoła powsz. nr 12 im. A. Mickiewicza (męska) przy ul. Wolności 6
„ „ 13 im. św. Barbary (żeńska) przy ul. Wolności 4. N. B. Szkoły nr 12 i 13 używają ponadto starego gmachu szkolnego przy ul. Markiefki.
„ „ 14 im. Królowej Jadwigi (żeńska) przy ul. Bogucickiej 4
„ „ 15 im. Wł. Jagiełły (męska) przy ul. Bogucickiej 4
„ „ 16 im. Króla Jana Sobieskiego (koedukacyjna) przy ul. Staszyca 2
„ „ 17 (nowa szkoła) przy ul. Katowickiej.

III. Dzielnica III (Dąb):

Szkoła powsz. nr 18 im. Karola Miarki (koedukacyjna) przy ulicy Sportowej 4
„ „ 19 im. Zygmunta Krasińskiego (koedukacyjna) przy ul. Agnieszki 2.

IV. Dzielnica III (Załęże):

Szkoła powsz. nr 20 im. Tadeusza Rejtana (żeńska) przy ul. Wojciechowskiego 53 i 53a
„ „ 21 im. Józefa Lompy (męska) przy ul. Wojciechowskiego 107
„ „ 22 im. J. Słowackiego (żeńska) przy ul. M. Wolskiego 3
„ „ 23 im. J. Kochanowskiego (męska) przy ul. Wojciechowskiego 99
„ „ 24 im. I. Mościckiego (koedukacyjna) Kol. Prez. Mościckiego
„ „ 25 im. Ks. Damrota (koedukacyjna) przy ulicy Bocheńskiego.

V. Dzielnica IV (Brynów i Ligota):

Szkoła powsz. nr 29 im. Tad. Kościuszki (koedukacyjna) przy uli. Dworskiej 3 i 4
„ „ 30 im. St. Staszyca (koedukacyjna) przy ulicy Hetmańskiej
„ „ 31 im. St. Kostki (koedukacyjna) przy ul. Hetmańskiej.

Nauka gospodarstwa domowego.

Nauki gospodarstwa domowego udziela się uczennicom ostatnich 3 roczników szkolnych. Kuchnie szkolne znajdują się w następujących szkołach:

1. szkoła powszechna nr 2 im. Marii Konopnickiej,
2. „ „ „ 3 im. Emilii Plater,
3. „ „ „ 5 im. Ks. J. Poniatowskiego,
4. „ „ „ 8 (specjalna),
5. „ „ „ 9 im. Henryka Sienkiewicza,
6. „ „ „ 13 im. św. Barbary,
7. „ „ „ 14 im. Królowej Jadwigi. Z kuchni tej korzystają również dziewczęta szkoły powszechnej nr 16,
8. „ „ „ 18 im. Karola Miarki,
9. „ „ „ 19 im. Zygmunta Krasińskiego,
10. „ „ „ 22 im. Juliusza Słowackiego, z której korzystają wszystkie dziewczęta szkół załęskich,
11. „ „ „ 24 im. Ignacego Mościckiego,
12. „ „ „ 25 im. Ks. Damrota,
13. „ „ „ 30 im. Staszyca,
14. „ „ „ 31 im. St. Kostki

Szkolne urządzenia dobroczynne:

Pomijając, że niemal każda szkoła powszechna posiada świetlicę bogato wyposażoną w różne przyrządy do gier i zabaw, czasopisma itd., obecnie przystępuje się do realizacji projektu radiofonizacji szkół. W roku szkolnym 1938/39 Polskie Radio podobnie jak w roku 1937/38 organizuje radiowe audycje szkolne. Audycje te mają służyć nauczycielstwu jako pomoc w pracy wychowawczej i dydaktycznej. Poza tym audycje radiowe mają charakter rozrywkowo-wychowawczy i aktualno-informacyjny dzieci. Zaopatrzenie szkół w aparaty szkolne przeprowadza się stopniowo w miarę kredytu. Aparaty radiowe posiadają już następujące szkoły:

1) szkoła powszechna nr 1
2) „ „ „ 3
3) „ „ „ 4
4) „ „ „ 5
5) „ „ „ 6
6) „ „ „ 7
7) „ „ „ 8
8) „ „ „ 9
9) „ „ „ 10
10) „ „ „ 12

11) szkoła powszechna nr 13
12) „ „ „ 14
13) „ „ „ 16
14) „ „ „ 17
15) „ „ „ 18
16) „ „ „ 19
17) „ „ „ 20
18) „ „ „ 21
19) „ „ „ 22
20) „ „ „ 23
21) „ „ „ 24
22) „ „ „ 25
23) „ „ „ 26
24) „ „ „ 28
25) „ „ „ 29
26) „ „ „ 30

W obecnym okresie sprawozdawczym oddano do użytku 2 biblioteki międzyszkolne i to w dzielnicy II w budynku szkolnym przy ul. Bogucickiej i w dzielnicy III (Załęże) przy ul. Wojciechowskiego, w godzinach pozaszkolnych. Głównym celem prowadzenia Centralnych Bibliotek Międzyszkolnych jest szerzenie wśród dzieci szkolnych zamiłowania do książki. Tym samym osiągnie się wśród młodzieży zamiłowanie do książek, używanych do nauki, co daje niewątpliwie lepsze postępy w nauce; Biblioteki Międzyszkolne służą szkołom powszechnym do wychowania i wykształcenia młodzieży.

Wychowanie fizyczne w szkołach powszechnych.

Osobne sale gimnastyczne istnieją w 6 szkołach. Z wymienionych sal gimnastycznych korzystają także i miejscowe towarzystwa gimnastyczne. Niektóre szkoły powszechne mają obszerne boiska i place do gier i zabaw.

Sale gimnastyczne istnieją przy szkołach powszechnych nr: 2, 9/11, 14/15, 17, 21, 24, 25 i 31.

Projektuje się nowe sale gimnastyczne w szkołach powszechnych nr: 3, 18 i 23.

Wydatki na szkolnictwo powszechne.

Wydatki rzeczowe na szkolnictwo powszechne wynosiły		575.320,40 zł
Dochody w tym okresie wynosiły:		
a) za używanie ubikacyj przez towarzystwa	2.792,— zł	
b) z opłat od dzieci nieswojskich	469,25 „ =	3.261,25 „
Zatem niedobór wynosił:		572.059,15 zł

Szkolnictwo wydziałowe.

W roku szkolnym 1938/39 przy polskiej szkole wydziałowej z oddziałami dla mniejszości jęz. niem. istniały tylko jeszcze 2 klasy zasadnicze, tj. klasa VIII i IX. Szkoła powyższa, będąca w stopniowej likwidacji, składała się ostatnio z 5 oddziałów. W tym okresie uczęszczało do szkoły w całości 122 dzieci, z tego 45 chłopców i 77 dziewcząt.

Opłata szkolna wynosiła jak dotąd 102,— zł od ucznia wzgl. uczennicy.

Wydatki na szkolnictwo wydziałowe wynosiły	110.336,09 zł
Tytułem taks szkolnych wpłynęło . . .	12.425,09 „
Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem:	97.911,— zł

Skarb Śląski nie przyznał miastu żadnej subwencji, wobec czego wszelkie wydatki ponosiło wyłącznie miasto.

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Miasto utrzymuje dwa zakłady średnie ogólnokształcące

1) miejskie gimnazjum męskie im. Mikołaja Kopernika wraz z liceum (1 oddział matematyczno-fizyczny i 1 oddział przyrodniczy.
2) miejskie gimnazjum żeńskie wraz z liceum (1 oddział humanistyczny oraz 1 oddział przyrodniczy).

Pierwszy zakład mieści się w gmachu przy ul. Jagiellońskiej, drugi zakład w gmachu przy ul. 3 Maja.

Koszty utrzymania tych zakładów pokryło miasto. Urząd Wojewódzki udziela na ich utrzymanie rokrocznie subwencji.

Subwencja ta wynosiła na rok 1938/39 . . . 37.694,— zł

Taksa szkolna wynosiła jak dotąd 200,— zł rocznie od ucznia, przy czym dzieci rodziców niezamożnych oraz dzieci funkcjonariuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych korzystały z 50% zniżki.

W roku szkolnym 1938/39 zatrudniano w gimnazjum męskim 34 nauczycieli, w gimnazjum żeńskim 40 sił nauczycielskich.

Frekwencja uczniów przedstawia się następująco:

a) w gimnazjum męskim istniało 14 odziałów z 495 uczniami, w tym 426 miejscowych i 69 zamiejscowych,
b) w gimnazjum żeńskim istniało 18 oddziałów z 672 uczennicami, w tym 394 miejscowych i 278 zamiejscowych.

Zamknięcie rachunkowe na szkolnictwo średnie ogólnokształcące wykazuje:

Wydatki		391.661.68 zł
Dochody:		
a) z opłat szkolnych . . .	168.778,62 zł	
b) z subwencji wojewódzkiej .	37.694,— „	= 206.472,62 „
Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem:		185.189,06 zł

Szkolnictwo zawodowe.

a) Instytut Kształcenia Handlowego.

Dnia 1 lutego 1939 r. oddano do użytku nowy gmach przy ul. Raciborskiej, w którym umieszczono Instytut Kształcenia Handlowego. Zakład ten mieścił się dotychczas w starym gmachu przy ul. Krakowskiej nr 80 pod nazwą: Miejskie Gimnazjum Kupieckie. Zakład ma obecnie duże powodzenie i napływ uczniów wzrasta z roku na rok. Gdy w roku ubiegłym frekwencja uczniów wykazała cyfrę 206, w obecnym roku szkolnym uczęszczało do tej szkoły już 396 uczniów i uczennic.

Instytut Kształcenia Handlowego zatrudnia obecnie 27 sił nauczycielskich.

Taksę szkolną ustalono na 150,— zł rocznie od ucznia wzgl. uczennicy. Oprócz zasadniczej taksy szkolnej miasto pobiera jeszcze dodatkową opłatę w wysokości 24,— zł rocznie na fundusz doraźnych pomocy naukowych, biblioteki nauczycielskiej i na fundusz leczniczy i higieniczny.

Zgodnie z statutem w przedmiocie taks i opłat szkolnych miasto stosuje ulgi w wysokości 70% normalnej taksy dla dzieci urzędników państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych, o ile wykazują postępy pomyślne w nauce.

Subwencja wojewódzka, udzielona miastu na prowadzenie powyższej uczelni, wynosiła w obecnym roku . . 6.000,— zł
Zamknięcie roku szkolnego wykazuje wydatki: 132.144,27 „

Dochody:

a) z opłaty szkolnej . . .	65.704,02 zl		
b) subwencja wojewódzka . .	6.000,— „	=	71.704,02 „
Niedobór pokryty przez miasto wynosi:			60.440,25 zł

b) Publiczne Szkoły Dokszt. Zawodowe:

W Katowicach istnieją 3 publiczne szkoły dokształcające zawodowe i to: 2 przemysłowe (1 męska i 1 żeńska) oraz 1 szkoła dokszt. zawodowa handlowa — koedukacyjna.

Publiczna szkoła dokszt. zawodowa I. umieszczona jest nadal częściowo w gmachu b. szkoły budowlanej przy ul. Wojewódzkiej, oraz w publ. szkole powszechnej nr 9 przy ul. Stawowej. Publiczną szkołę dokszt. zawodową VI (handlową) przeniesiono z gmachu szkolnego przy ul. Szkolnej do nowego gmachu Instytutu Kształcenia Handlowego przy ul. Raciborskiej. Dokszt. szkoła zawodowa żeńska mieściła się w gmachu szkoły wydziałowej przy ul. Szkolnej.

Ze względu na to, że we wszystkich gałęziach rzemiosła, przemysłu i handlu nastąpiła znaczna poprawa, frekwencja uczniów wykazuje tendencję zwyżkową. Zjawisko to powoduje również

brak odpowiedniego pomieszczenia dla tych szkół; najważniejszym zagadnieniem dla miasta będzie dostarczanie tym szkołom odpowiedniego pomieszczenia.

Frekwencja uczniów publicznych szkół dokszt. zawodowych w roku 1938/39 przedstawiała się, jak następuje:

a) publ. szkoła dokszt. zawodowa I. 52 klasy i 2.291 uczniów
b) publ. szkoła dokszt. zawodowa V. 4 klasy i 126 uczennic
c) publ. szkoła dokszt. zawodowa VI. 10 klas i 427 uczniów i uczennic.

W roku szkolnym 1938/39 zatrudniano w powyższych zakładach 62 nauczycieli.

Wydatki wynosiły		190.784,77 zł
Dochody składały się:		
a) z opłat od przemysłowców i rzemieślników na rzecz publ. szkół dokształc. zawodowych I i V	32.254,50 zł	
b) z opłat na rzecz publ. szkoły dokszt. zawodowej VI. . .	8.235,— „	
c) z subwencji wojewódzkiej dla szkół I i V	78.425,— „	
d) z subwencji wojewódzkiej dla szkoły VI.	16.492,— „	= 135.406,50 zł
Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem:		55.378,27 zł

Stypendia dla akademików.

Niezamożnym studentom Magistrat udzielał stypendium oraz zapomogi w wysokości 4.940,— zł. Studenci zobowiązali się zwrócić otrzymane kwoty do Śląskiej Pomocy Naukowej po ukończeniu studiów wzgl. po otrzymaniu płatnej posady.

Kultura i sztuka.

Teatr Miejski.

Z gmachu Teatru Miejskiego korzystało Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego bezpłatnie. Wydatki na utrzymanie gmachu pokryło miasto z własnych funduszów.

Miejscowy zespół teatralny wystawiał tylko komedie i dramaty, natomiast przedstawienia muzyczne odbywały zespoły zamiejscowe jako występy „gościnne“.

Ogólna ilość przedstawień w ostatnim sezonie w Katowicach 377

W tym:

a) premier 15
b) przedstawień popularnych 127
c) przedstawień wykupionych przez stowarzyszenia kulturalno - oświatowe, związki zawodowe, zarządy kopalń i hut dla swych pracowników 88
d) przedstawień szkolnych 30
e) przedstawień dla bezrobotnych 18
f) różnych imprez 99

Z ostatnio wymienionych imprez w liczbie 99 przypada:

a) na przedstawienia operowe 10
b) na przedstawienia baletów 10
c) na występy chórów 6
d) na koncerty 27
e) na różne imprezy (akademie i przedstawienia niem.) . . 46

Wydatki na Teatr wynosiły:

a) na utrzymanie gmachu i urządzenia wewnętrzn.	114.430,80 zł
b) wynagrodzenie personelu technicznego, opłacanego przez miasto	54.797,58 „
c) subwencja dla Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego	43.200,— „
Razem:	212.428,38 zł

Dochód z opłat z szatni i z opłaty uznaniowej za bufet teatralny wynosił	41.941,65 zł
Niedobór wynosił zatem:	170.486,73 zł

Wydatki na cele kulturalno-oświatowe.

W okresie sprawozdawczym wydano na cele kulturalno-oświatowe:

a) na subwencjonowanie bibliotek, towarzystw kulturalno - oświatowych i t. p.	16.609,65 zł
b) inne wydatki, jak składki roczne dla instytucyj i t. p.	80.135,56 „
Razem:	96.745,21 zł

Zestawienie wydatków:

Ogólne wydatki zwyczajne na oświatę, kulturę i sztukę wynosiły w roku rachunkowym 1938/39:

a) na szkolnictwo i wychowanie fizyczne Dz. VI.	1.358.411,26 zł
b) wydatki na cele kulturalno-oświatowe Dz. VII. i Teatr	234.228,27 „
Razem:	1.592.639,52 zł

Rozbudowa miasta.

A) MIEJSKIE BUDOWNICTWO NAZIEMNE.

Roboty około utrzymania budynków miejskich zostały w roku 1938/39 znacznie rozszerzone. Powodem tego było rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów o upiększeniu miast i osiedli.

Środki na ten cel wynosiły . . .	389.740,— zł
Faktyczne wydatki wynoszą . . .	377.819,83 „
pozostało:	11.920,17 zł

Oprócz zwykłych i bieżących robót konserwacyjnych wykonano następujące większe roboty remontowe względnie przebudowy.

a) **Dzielnica I.**

1) Gruntowny remont fasad ratusza przy ul. Pierackiego, Pocztowej i placu Marszałka Piłsudskiego,
2) Gruntowny remont fasad domów mieszkalnych przy ul. Młyńskiej nr 27—33,
3) Gruntowny remont fasad domów mieszkalnych przy ul. Mikołowskiej nr 7—9,
4) Gruntowny remont fasad gimnazjum żeńskiego przy ul. 3 Maja,
5) Gruntowny remont fasad domu administracyjnego rzeźni miejskiej,
6) Gruntowny remont budynku Sztucznego Toru Łyżwiarskiego,
7) Gruntowny remont fasady domu mieszkalnego przy ul. Ks. Damrota,
8) Dobudowa warsztatu dla Oddz. XVI przy ul. Wojewódzkiej nr 60;

b) **Dzielnica II.**

9) Gruntowny remont fasad ratusza w dz. II przy ulicy Krakowskiej,

10) Gruntowny remont fasad domu ludowego przy ulicy Krakowskiej,
11) Gruntowny remont fasad szkoły powsz. im. A. Mickiewicza przy ul. Wolności;

c) **Dzielnica III.**

12) Gruntowny remont fasad domu gminnego (ratusz Załęże) przy ul. Wojciechowskiego,
13) Gruntowny remont fasad azylu dla bezdomnych przy ul. Macieja,
14) Gruntowny remont fasad szkoły im. Tadeusza Rejtana przy ul. Wojciechowskiego,
15) Gruntowny remont fasad szkoły im. ks. Damrota w Załęskiej Hałdzie,

d) **Dzielnica IV.**

16) Gruntowny remont fasad szkoły im. T. Kościuszki w Katowickiej Hałdzie,
17) Gruntowny remont fasad domu mieszkalnego w Katowickiej Hałdzie przy ul. Mikołowskiej nr 123,
18) Gruntowny remont Ochotniczej Straży Pożarnej w Katowickiej Hałdzie.
Pomalowano okr. 20.000 m^2 płotów.

W roku 1938/39 Urząd Budown. Naziemnego ukończył następujące budowy:

1) Budowa IV bloku mieszkalnego w Katowicach-Zawodziu. Koszta wynoszą 196.000,— zł.

2) Budowa 1 bloku mieszkalnego w Katowicach-Bogucicach przy ul. Katowickiej. Koszta wynoszą 117.112,— zł.

3) Budowa szkoły powszechnej koedukacyjnej w Katowicach-Bogucicach przy ul. Katowickiej. Przybliżony koszt ogólny wraz z kompl. urządzeniem wewnętrznym wynosi okrągło 590.000,— zł.

4) Budowa szkoły powszechnej w Katowicach-Ligocie przy ulicy Piotrowickiej. Przybliżony koszt budowy wraz z kompletnym urządzeniem wewnętrznym wynosi ok. 570.000,— zł.

5) Budowa gmachu Instytutu Kształcenia Handlowego w Katowicach przy ul. Raciborskiej. Kosztów budowy podać nie można, gdyż rozliczenie ostateczne pomiędzy Magistratem a Urz. Woj. Śl. jeszcze nie zostało ukończone.

6) Budowa kasyna oficerskiego w Katowicach, ul. Raciborska. Kosztów budowy nie można podać, gdyż rozliczenie jeszcze nie jest ukończone.

7. Budowa kuchni ludowej w Katowicach-Załężu przy ul. Zarębskiego. Koszta budowy wynoszą 51.834,32 zł.

8. Dobudowa ustępów wodnych do budynków szkolnych szkoły powszechnej im. T. Rejtana w Katowicach-Załężu przy ul. Wojciechowskiego.

9. Budowa pawilonu dla ogrodu jordanowskiego w Katowicach przy ul. Św. Barbary. Kosztów budowy nie można podać, gdyż ostateczne rozliczenie jeszcze nie zostało ukończone.

10. Budowa pawilonu dla ogrodu jordanowskiego w Katowicach-Załężu przy ul. Wojciechowskiego.

B) MIEJSKIE BUDOWNICTWO DROGOWE.

I. Konserwacja ulic, dróg i chodników.

W roku sprawozdawczym — budżetowym 1938/39 podlegały utrzymaniu następujące urządzenia uliczne, których ilostan na skutek robót inwestycyjnych, wykonanych w poprzednim roku sprawozdawczym znacznie się powiększył.

1) Sieć drpgowa nawierzchnia ulic i dróg):

a)	70,460 km	ulic brukowanych o powierzchni	520.700 m²
b)	8,840 km	ulic bitumicznych o powierzchni	62.300 m²
c)	26,460 km	dróg szosowych o powierzchni	132.400 m²
d)	34,900 km	dróg gruntownych o powierzchni	188.800 m²
	140,660 km	razem:	904.200 m²

2) Sieć chodników ulicznych:

a) 183,300 km chodników o powierzchni 692.700 m²

Roboty przy utrzymaniu ulic, dróg i chodników wykonano we własnym zarządzie przy zatrudnieniu przeciętnie 115 stałych rzemieślników i robotników miejskich oraz 300 robotników sezonowych.

Przy głównym remoncie ulic, dróg i chodników zatrudniano miejscowe firmy fachowe, którym zlecano odnośne roboty na podstawie cen jednostkowych uzyskanych z przetargów publicznych.

We własnym zarządzie wykonano remont następujących ulic i dróg: szosy do lotniska, alei Zgrzebnioka, ul. Gen. Zajączka, ul. Powstańców, ul. Ks. Damrota, ul. Granicznej, ul. Dąbrowskiego, ul. Mikołowskiej, Czarnej Drogi, ul. Skośnej, ul. Bankowej, ul. Plebiscytowej, ul. Równoległej, ul. Kunegundy, ul. Braci Stawowych, ul. Staszyca, ul. Ludwika, ul. Stefana, ul. Marcinkowskiego, ul. Limanowskiego, ul. Dębskiej, ul. Lubiny, ul. Szadoka, ul. Kłodnickiej i ul. Panewnickiej oraz remont chodników ulicznych we wszystkich dzielnicach miasta.

Na podanych ulicach uskuteczniono naprawę:

a) nawierzchni na drogach gruntownych . . .	16.000 m^2
b) nawierzchni na chodnikach nie umocowanych .	12.000 m^2
c) nawierzchni na chodnikach betonowych . .	1.800 m^2
d) czyszczenie rowów przydrożnych i ścieków .	15.000 mb

Za pomocą przedsiębiorców wykonano główny remont następujących ulic: ul. Francuskiej, ul. Juliusza Ligonia, ul. Szkolnej, ul. Drzymały, ul. Marszałka Piłsudskiego, ul. Matejki, ul. św. Jana, ul. Jagiellońskiej, ul. Lompy, ul. Reymonta, ul. Krakowskiej, ul. Katowickiej, ul. Żelaznej, ul. Wojciechowskiego, ul. Chorzowskiej, ul. Złotej, ul. Mikołowskiej, ul. Wincentego Pola, ul. Brynowskiej i ul. Ligockiej, nie wykluczając głównego remontu chodników we wszystkich dzielnicach miasta.

Odnośni przedsiębiorcy wykonali na wymienionych ulicach naprawę:

a) nawierzchni brukowej . . .	9000 m^2
b) nawierzchni bitumicznej . .	5000 m^2
c) nawierzchni szosowej . . .	1000 m^2
d) nawierzchni chodników . .	4000 m^2

Na drogach państwowych i wojewódzkich w obrębie całego miasta Katowic przeprowadzono również główny remont nawierzchni tych dróg przez przedsiębiorców ogólnym kosztem 35.440,12 zł. Koszta te zostały pokryte z subwencji Wojewódzkiego Funduszu Drogowego specjalnie na ten cel przeznaczonej.

II. Opracowane projekty drogowe i mostowe

wraz z kosztorysami, obliczeniami mas ziemi, sprawozdaniami technicznymi i wykonanymi zdjęciami sytuacyjnymi i wysokościowymi w terenie:

1) Rozbudowa ul. Zamkowej w dzielnicy I. na długości 500 mb od placu Marsz. Piłsudskiego do ul. Chorzowskiej,
2) Budowa drogi Katowice — Janów w dzielnicy I. na długości 3500 mb od ul. Mikołowskiej do ul. Murckowskiej,
3) Rozbudowa ul. Mikołowskiej w dzielnicy I. na długości 1500 mb od ul. Poniatowskiego do ul. Brynowskiej,
4) Rozbudowa ul. Mariackiej w dzielnicy I. na długości 260 mb od ul. Mielęckiego do ul. Francuskiej,
5) Umocowanie placu Powstańców w dzielnicy I. o powierzchni 6000 m^2, który przewidziano umocować płytami na podłożu szosowym,
6) Budowa przejazdu swobodnego nad torami w przedłużonej ul. Mickiewicza w celu uzyskania połączenia z ul. Chorzowską (3 alternatywy),
7) Projekt szczegółowy mostu żelbetonowego w trakcie rozszerzonej ul. Zamkowej,

8) Rozbudowa ul. Ks. Bończyka w dzielnicy II. na długości 130 mb od ul. Katowickiej do ul. Mieroszewskiego,

9) Rozbudowa ul. Mieroszewskiego w dzielnicy II. na długości 150 mb od ul. Markiefki do ul. Ks. Bończyka,

10) Rozbudowa chodników przy ul. Krakowskiej w dzielnicy II. na długości 500 mb na odcinku od ul. Murckowskiej do ul. Posia.

III. Wykonane roboty inwestycyjne budowy nowych ulic, dróg i mostów:

1) Przebudowa ul. Pocztowej na odcinku od ul. Młyńskiej do ul. Dworcowej — po usunięciu starej nawierzchni jezdni i chodników, wykonano 1270 m^2 nowej jezdni z asfaltu na podłożu szosowym wraz z pasem brukowanym dla toru tramwajowego, ułożono 250 mb krawężników granitowych i umocowano 750 m^2 chodników płytami betonowymi i kostką mozaikową. Ogólny koszt tych robót wynosił około 80.000 zł.

2) Przebudowa ul. Dworcowej na odcinku od ul. Pocztowej do ul. Św. Jana — w miejsce usuniętej starej nawierzchni jezdni i chodników wykonano 750 m^2 nowej jezdni asfaltowej na podłożu szosowym i pas brukowany dla toru tramwajowego, ułożono 120 mb krawężników granitowych i umocowano 440 m^2 chodników płytami betonowymi oraz kostką mozaikową. Koszty tych robót wynosiły około 37.000 zł.

3) Przebudowa ul. Młyńskiej na odcinku od ul. Pocztowej do ul. Wawelskiej — wykonano 990 m^2 nowej jezdni asfaltowej na podłożu szosowym, ułożono 200 mb krawężników granitowych i umocowano 420 m^2 chodników płytami betonowymi oraz kostką mozaikową, ogólnym kosztem około 40.000 zł.

4) Brukowanie ul. Mickiewicza na odcinku od ul. Sokolskiej do ul. Sobieskiego — wykonano 1100 m^2 bruku z dużej kostki granitowej, ułożono 250 mb krawężników granitowych i umocowano 300 m^2 chodników płytami betonowymi, ogólnym kosztem około 10.000 zł.

5) Brukowanie ul. Kościelnej na odcinku od ul. Kościuszki do ul. Kilińskiego — wykonano 2500 m^2 bruku z małej kostki porfirowej na istniejącym podłożu szosowym, ogólnym kosztem około 35.000 zł.

6) Brukowanie ul. Rybnickiej na odcinku od ul. Powstańców do ogródków działkowych — wykonano 1300 m^2 bruku z małej kostki porfirowej na istniejącym podłożu szosowym, ogólnym kosztem około 22.000 zł.

7) Brukowanie ul. Lompy na odcinku od ul. Powstańców do ogródków działkowych — wykonano 1100 m^2 bruku z małej kostki porfirowej na istniejącym podłożu szosowym, ogólnym kosztem około 18.000 zł.
8) Rozbudowa ul. Koszarowej na odcinku od ul. Mikołowskiej do koszar wojskowych — wykonano 1900 m^2 bruku z małej kostki granitowej na istniejącym podłożu szosowym, ułożono 400 mb krawężników granitowych i umocowano 2200 m^2 chodników drobnym materiałem żużlowym, łącznym kosztem około 23.000 zł.
9) Budowa drogi Katowice — Janów na odcinku od ul. Mikołowskiej do ul. Kościuszki — wykonano 9000 m^3 wykopu i nasypu ziemi wraz z wszelkimi robotami pobocznymi, łącznym kosztem około 50.000 zł.
10) Umocowanie placu Wolności — wykonano 2700 m^2 bruku z porfirowej kostki mozaikowej na podłożu piaskowym na około pomnika „Nieznanego Powstańca", łącznym kosztem około 25.000 zł.
11) Umocowanie placu Powstańców — wykonano 6000 m^3 robót ziemnych, 5600 m^2 podłoża szosowego, ułożono 250 mb krawężników granitowych oraz umocowano 700 m^2 chodników płytami betonowymi, ogólnym kosztem około 60.000 zł.
12) Umocowanie placu i dróg dojazdowych przy nowej hali targowej — wykonano roboty niwelacyjne na powierzchni 6250 m^2, wbudowano 270 mb kanału odpływowego oraz 15 skrzyń osadowych i wykonano 2000 m^3 bruku z małej kostki granitowej na podłożu szosowym, łącznym kosztem około 30.000 zł.
13) Budowa bocznicy do nowej hali targowej — ułożono 750 mb toru kolejowego oraz 4 rozjazdy i wykonano mur oporowy wzdłuż toru na długości 100 mb, ogólnym kosztem około 40.000 zł.
14) Budowa mostu na Rawie w trakcie bocznicy kolejowej do nowej hali targowej — wykonano 234 mb przyczółka betonowego wzdłuż Rawy i nakryto koryto Rawy konstrukcją żelazną obetonowaną na długości 68 m ogólnym kosztem około 215.000 zł.
15) Rozbudowa ul. Mieroszewskiego na odcinku od ul. Markiefki do ul. Ks. Bończyka — wykonano 1000 m^2 bruku z małej kostki porfirowej na podłożu szosowym, ułożono 400 mb krawężników granitowych oraz umocowano 300 m^2 chodników płytami betonowymi, łącznym kosztem około 22.000 zł.
16) Rozbudowa ul. Ks. Bończyka na odcinku od ul. Katowickiej do ul. Mieroszewskiego — wykonano 700 m^2 bruku z małej kostki porfirowej na podłożu szosowym, ułożono

260 mb krawężników granitowych oraz umocowano 200 m^2 chodnika płytami betonowymi, ogólnym kosztem około 18.000 zł.

17) Rozbudowa ul. Brzozowej na odcinku od ul. Katowickiej do ulicy projektowanej „H" — wykonano 1500 m^2 bruku z brukowca porfirowego na podłożu żużlowym oraz umocowano 600 m^2 chodników drobnym żużlem, ogólnym kosztem około 10.000 zł.

18) Rozbudowa chodników przy ul. Krakowskiej od ul. Murckowskiej do ul. Posia — ułożono 2500 mb betonowych krawężników ogrodowych, wykonano 5000 m^2 zieleńca, umocowano 5000 m^2 chodników płytami betonowymi i porfirową kostką mozaikową i umocowano 1500 m^2 pasów dla rowerzystów płytami betonowymi, łącznym kosztem około 15.000 zł.

19) Rozbudowa ulic w kolonii urzędniczej przy ul. Katowickiej uskuteczniona została ogólnym kosztem około 18.000 zł.

20) Rozbudowa ulic w kolonii osiedleńczej na tzw. „Koszutce" na zachód od ul. Zamkowej, nastąpiła łącznym kosztem około 28.000 zł.

21) Rozbudowa chodników przy ul. Wojciechowskiego od ul. Limanowskiego do Ogrodu Jordanowskiego — ułożono 330 mb betonowych krawężników ogrodowych i wykonano 600 m^2 zieleńca, umocowano 3000 m^2 chodników płytami betonowymi i porfirową kostką mozaikową, ogólnym kosztem około 30.000 zł.

22) Rozbudowa ul. Dębowej na odcinku od ul. Chorzowskiej do ul. Szpitalnej — wykonano 6000 m^2 bruku z małej kostki granitowej na nowym podłożu szosowym z żużlu wielkopiecowego, ułożono 1500 mb krawężników kwarcytowych i umocowano 2000 m^2 chodników płytami betonowymi i porfirową kostką mozaikową, łącznym kosztem około 121.000 złotych.

23) Rozbudowa ul. Złotej na odcinku od ul. Chorzowskiej do ul. Lipowej — wykonano 2200 m^2 bruku z używanej kostki brukowej na podłożu piaskowym, ułożono 560 mb krawężników oraz umocowano 500 m^2 chodnika drobnym materiałem żużlowym, łącznym kosztem około 9000 zł.

24) Rozbudowa ul. Załęskiej na odcinku od przystanku kolejowego Katowice — Brynów do ul. Wincentego Pola — wykonano 1100 m^2 bruku z małej kostki granitowej na istniejącym podłożu szosowym, ułożono 250 mb krawężników granitowych i umocowano 300 m^2 chodnika drobnym materiałem żużlowym, łącznym kosztem około 14.000 zł.

25) Budowa Strzelnicy Obrony Narodowej w tzw. Załęskiej Hałdzie — roboty wykonano we własnym zarządzie za po-

mocą przeciętnie 100 robotników, wykonano 65.000 m^3 robót ziemnych częściowo w twardej skale, 1500 mb rowu odwadniającego, 200 mb kanalizacji i różne roboty poboczne łącznym kosztem około 120.000 zł.

26) Budowa Strzelnicy małokalibrowej przy Miejskich Zakładach Kąpielowych na Buglowiźnie — odnośnie roboty ziemne i betonowe wykonane zostały łącznym kosztem około 15.000 zł.

27) Zakup małej kostki granitowej pochodzenia szwedzkiego i małej kostki porfirowej jako zapas dla umocowania ulic nastąpiło łącznym kosztem około 85.000 zł.

IV. Konwersacja kanałów ulicznych i oczyszczalń ścieków kanałowych:

Bieżącemu utrzymaniu podlegały w okresie sprawozdawczym następujące urządzenia sanitarne:

a) 62.992 mb kanałów sanitarnych,
b) 8.341 mb kanałów deszczowych,
c) 3.130 szt. skrzyń osadowych,
d) 1.840 szt. szybów rewizyjnych,
e) 4 oczyszczalnie ścieków kanałowych w dzielnicy I, II, III i IV.

Przy utrzymaniu powyższych urządzeń zatrudnionych było 50 robotników ze załogi stałej i 21 robotników ze załogi sezonowej.

Na skutek przyłączenia obszaru wojewódzkiej kolonii osiedleńczej z gminy Panewnik do miasta Katowic, przybyło około 3700 mb kanałów ulicznych.

Dla usprawnienia wypróżnienia ulicznych skrzyń osadowych, zakupiono motorowy wóz kanałowy marki „Leyland", który zastąpi obecnie ręcznie obsługiwany wóz kanałowy, ciągniony przez konie.

V. Projekty kanalizacyjne:

W roku sprawozdawczym opracowano następujące projekty kanalizacyjne:

1. Skanalizowanie ul. Zamkowej — strona zachodnia — od rzeki Rawy do ul. Katowickiej na długości 800 m.
2. Skanalizowanie ul. Mikołowskiej od komory burzowej w ul. Andrzeja do pl. Dr Rostka na długości 500 m, jako ostatni etap budowy t. zw. burzowca mikołowskiego.
3. Odwodnienie Wojewódzkiego Zakładu Higieny przy ulicy Raciborskiej w 2-ch alternatywach.
4. Odwodnienie Domu Żołnierza koło koszar wojskowych,
5. Budowa burzowca przy ul. Katowickiej.

6. Skanalizowanie ul. Krótkiej w związku z budową Muzeum Śląskiego.
7. Odwodnienie pawilonu w Ogrodach Jordanowskich przy ul. św. Barbary.
8. Skanalizowanie ulic w kolonii urzędniczej na t. zw. Koszütce z odprowadzeniem wód do kanału w ul. Zamkowej na łącznej długości 4 km.
9. Skanalizowanie ulicy projektowanej obok ul. Równoległej.
10. Skanalizowanie ulicy projektowanej wzdłuż potoku leśnego w związku z osiadaniem kanału głównego w ul. Krakowskiej.
11. Skanalizowanie przydrożnego rowu, otwartego przy ulicy Krakowskiej po stronie południowej od przejazdu kolejowego do granicy miasta.
12. Skanalizowanie ul. Ks. Bończyka w związku z budową nowych domów.
13. Skanalizowanie ul. Źródlanej.
14. Skanalizowanie ul. projektowanej obok ul. Źródlanej.
15. Odwodnienie pawilonu w Ogrodzie Jordanowskim przy ul. Wojciechowskiego.
16. Skanalizowanie przydrożnego rowu przy ul. Brynowskiej — strona zachodnia.
17. Skanalizowanie przydrożnego rowu przy ul. Brynowskiej — strona wschodnia.
18. Skanalizowanie ul. Dworskiej.
19. Skanalizowanie ul. Ks. Bisk. Bromboszcza — strona zachodnia w związku z budową nowych domów.
20. Skanalizowanie ul. Ks. Bisk. Bromboszcza — strona wschodnia w związku z budową nowej szkoły powszechnej.
21. Skanalizowanie ul. Panewnickiej.

Równocześnie przeprowadzono studia i prace wstępne do projektu t. zw. burzowca bogucickiego i do projektu regulacji rzeki Kłodnicy.

W sprawie budowy filtrów dla Miejskich Zakładów Kąpielowych na Buglawiźnie, nawiązano kontakt z firmami krajowymi jak i zagranicznymi, z których następujące firmy przedłożyły wstępne projekty:

1. firma „Ekonomia" — Bielsko,
2. „ Dabek — Bielsko,
3. „ „Filtrator" — Warszawa,
4. „ „Gefia" — Brno,
5. „ „Akwapura" — Berlin,
6. „ „Stocznia Gdańska".

Oferty tych firm są obecnie rozpatrywane, a gdy środki finansowe stawione zostaną do dyspozycji, przystąpi się do budowy filtrów dla czyszczenia wody w tych Zakładach Kąpielowych.

VI. Wykonane roboty inwestycyjne budowy kanałów ulicznych:

1. Skanalizowanie ul. Zamkowej — strona zachodnia od rzeki Rawy do ul. Chorzowskiej. Ułożono 500 mb kanału z rur żelazobetowych o przekroju 1000 mm, łącznym kosztem 55.567,08 zł.
2. Skanalizowanie ul. Mikołowskiej od ul. Andrzeja do pl. Dr Rostka. Ułożono 323 mb rur żelazobetowych o przekroju 100 mm, łącznym kosztem 55.736,56 zł.
3. Skanalizowanie ul. Krótkiej w związku z budową Muzeum Śląskiego. Ułożono 70 mb rur kanałów żelbetowych o przekroju 300 mm, ogólnym kosztem 5.242,88 zł.
4. Skanalizowanie pawilonu w Ogrodzie Jordanowskim przy ul. św. Barbary. Ułożono 22 mb rur betonowych o przekroju 300 mm, kosztem 8.903,07 zł.
5. Skanalizowanie ul. Oblatów. Ułożono 187 mb rur żelazobetonowych o przekroju 400 mm i 108 mb przekroju 300 mm, kostzem 8.443,10 zł.
6. Skanalizowanie ul. Żelaznej. Ułożono rury kanalizacyjne betonowe 156 mb o przekroju 1000 mm, 295 mb o przekroju 800 mm i 155 mb o przekroju 300 mm, kosztem łącznym 64.368,94 zł.
7. Ukończenie robót przy t. zw. burzowcu mikołowskim w związku z budową mostu dla bocznicy do nowej hali targowej. Ułożono 40 mb kanału żelbetowego o przekroju prostokątnym, kosztem 21.439,80 zł.
8. Ukończenie robót przy t. zw. burzowcu kozielskim — przejście pod torami kolejowymi traktu Hajduki — Ligota. Wykonano sztolnię długości 35 mb pod nasypem wysokości 8 m, w której ułożono rury żelbetowe wirowane o przekroju 1000 m wraz z wylotem do rowu z kopalni Wujek, łącznym kosztem 31.329,93 zł.
9. Skanalizowanie ul. projektowanej obok ul. Równoległej. Ułożono 165 mb rur betonowych o przekroju 200 mm, kosztem 4.801,06 zł.
10. Skanalizowanie ul. projektowanej wzdłuż potoku leśnego nastąpiło przez ułożenie 282 mb rur betonowych i żelbetowych o przekroju 300 mm, kosztem 9.518,96 zł.
11. Skanalizowanie rowu przy ul. Krakowskiej — strona południowa od toru kolejowego do granicy miasta, uskutecznione zostało na długości 267 mb rurami betonowymi o przekroju 400 mm, kosztem 8.189,92 zł.

12. Skanalizowanie ul. Ks. Bończyka nastąpiło przez przedłużenie istniejącego kanału o 40 mb rurami betonowymi o przekroju 250 mm, kosztem 1.914,11 zł.
13. Skanalizowanie ul. Złotej wykonano do istniejącego przepustu na długości 40 mb rurami betonowymi o przekroju 400 mm, kosztem 1.503,25 zł.
14. Skanalizowanie ul. Źródlanej. Ułożono 150 mb rur betonowych o przekroju 400 mm, kosztem 7.469,83 zł.
15. Skanalizowanie ul. projektowanej obok ul. Źródlanej nastąpiło przez ułożenie 90 mb rur betonowych o przekroju 400 mm, kosztem 6.170,03 zł.
16. Skanalizowanie pawilonu w Ogrodzie Jordanowskim przy ul. Wojciechowskiego. Ułożono 245 mb rur kamionkowych o przekroju 200 mm i 245 mb rur betonowych o przekroju 300 mm, kosztem 17.314,22 zł.
17. Skanalizowanie ul. Brynowskiej — strona zachodnia — I etap robót. Ułożono rury betonowe na długości 578 mb o przekroju 600 mm, 327 mb o przekroju 400 mm i 33 mb o przekroju 300 mm.
18. Skanalizowanie ul. Brynowskiej — strona wschodnia. Ułożono 235 mb rur betonowych o przekroju 600 mm. Ogólny koszt robót ad 17 i 18 wynosił 101.919,13 zł.
19. Skanalizowanie ul. Ks. Bisk. Bromboszcza — strona zachodnia. Ułożono rury betonowe na długości 120 mb o przekroju 400 mm i na długości 147 mb o przekroju 300 mm, ogólnym kosztem 8.901,52 zł.
20. Skanalizowanie ul. Ks. Bisk. Bromboszcza — strona wschodnia. W związku z budową nowej szkoły powszechnej ułożono kanał z rur żelbetowych na długości 230 mb o przekroju 800 mm i na długości 127 mb o przekroju 600 mm, kosztem 89.138,57 zł.
21. Skanalizowanie ul. Panewnickiej nastąpiło za pomocą rur betonowych na długości 177 mb o przekroju 300 mm, kosztem 5.183,63 zł.

Reasumując wszystkie budowle ułożone:

a) 4544 mb kanałów sanitarnych,

b) 1191 mb kanałów deszczowych.

Poza tym wykonano w związku z budową nowych domów 412 mb połączeń domowych do kanałów ulicznych.

VII. Prace pomiarowe, niwelacyjne, ustalenie linii regulacyjnych ulic itp.

W roku sprawozdawczym prace referatu Mierniczego uległy pewnym odchyłkom od ustalonego poprzednio programu. Mianowicie w tym okresie weszły w życie przepisy Śląskiego

Prawa Budowlanego, normujące sposób sporządzania planów zabudowania miast i gmin wiejskich. Wynikające z tych przepisów odrębności spowodowały, że cały szereg planów zabudowania, które były w toku opracowania według poprzednio obowiązujących norm, musiało być wznowionych.

Wykonane zostały następujące prace:

1. Sporządzenie pomiarów szczegółowych, które mogą stanowić podkład do opracowania planu zabudowania.
2. Pomiary niwelacyjne (wysokościowe), które są koniecznym i podstawowym podkładem do wszelkich projektów drogowych i kanalizacyjnych, wodociągowych i innych. Ponadto ze względu na czynną odbudowę górniczą (zachodzącą we wielu partiach miasta Katowic), potrzebne są kontrolne pomiary wysokościowe, stwierdzające zmiany wysokości poszczególnych budynków, czy też całych ulic.
3. Pomiary katastralne terenów, przewidzianych pod ulice, place publiczne i t. p., które od prywatnych właścicieli przechodzą na Gminę Miejską.
4. Wytyczenie linii regulacyjnych i zabudowania dla tych wszystkich, którzy uzyskali konsens budowlany na jakąkolwiek budowę.
5. Pomiary budynków (sytuacyjne) nowo wybudowanych, celem uwidocznienia ich na planach.
6. Uzupełnienie planów zabudowania i planów ogólnych (w skali 1 : 10 000 i 1 : 4 000) odnośnie powstałych obiektów (budynki nowo zbudowane, zburzenie starych, uwidocznienie nowych dróg i t. p.).
7. Przeprowadzenie numeracji budynków, w dostosowaniu do nowo zaprojektowanych ulic, przygotowanie podkładek do nadawania nazw ulicom i placom.
8. Sporządzenie planów sytuacyjnych (orientacyjnych) dla potrzeb Oddziału Podatkowego z wyszczególnieniem wielkości placów budowl., dla Referatu Kanalizacyjnego z podaniem granic właścicieli, numerów hipotecznych i t. p., dla Referatu Administracyjnego z podaniem wielkości nabywanych terenów pod ulice i place publiczne, dla Referatu Drogowego wszelkie podkładki do projektów drogowych, dla Zarządu Wodociągów Miejskich wszelkie podkładki do projektów wodociągowych, dla Urzędu Budownictwa Naziemnego, Biura Rozbudowy Miasta, Urzędu Policji Budowlanej i innych Oddziałów Magistratu, które dla swych potrzeb zwracają się do Referatu Mierniczego o różne plany, zestawienia i t. p.

9. Uzupełnienie podkładek gruntowych (ksiąg i map katastralnych), znajdujących się w Referacie Mierniczym, do stanu bieżącego.
10. Uzgodnienie pomiarów mierniczych prywatnych z tutejszymi planami zabudowania, tudzież przygotowanie odpowiednich wniosków do zatwierdzenia tych pomiarów przez Decernat Budownictwa Miejskiego.
11. Sporządzenie załączników (plany sytuacyjne) do wniosków o konsens budowlany.
12. Udzielenie wszelkiego rodzaju informacyj dla stron w sprawach granic własności, budowlanych i t. p. — wreszcie
13) Badanie na miejscu przy wszelkich sprawach spornych oraz udział w terminach lokalnych łącznie z przedstawicielami innych Oddziałów i Urzędów.

Niezależnie od tych czynności, które już można uważać jako stałe zajęcie Referatu Mierniczego, należy jeszcze zauważyć, że w okresie sprawozdawczym zapoczątkowano szczegółowe zestawienie wszystkich terenów, stanowiących drogi i place publiczne, czyli tzw. kataster dróg i placów publicznych dla miasta Katowic. Prace te na razie są jeszcze w toku i będą w przyszłości również wymagały stałego uzupełnienia.

Również rozpoczęte zostały nowe pomiary niwelacji ścisłej, które mają objąć cały obszar miasta Katowic.

VIII. Administracja budowlana i gospodarcza:

Referat Administracyjny Oddziału XXII. opracowuje z reguły wszelkie sprawy, związane z budownictwem drogowym, m. in. sprawy, wchodzące w zakres czynności Policji Drogowej, Policji Wodnej, sprawy nabywania gruntów pod ulice i place publiczne, bądź to w drodze kupna, bądź też bezpłatnie w związku z budową domów przy ulicach niewykończonych, sprawy ściągania udziałowych kosztów budowy i rozbudowy ulic, wszelkich spraw spornych i sporno-administracyjnych odnośnie spraw drogowych, wodnych i t. p. Czynności te, chociaż obszerne i różnorodne, w ramach krótkiego sprawozdania nie dają się bliżej określić. Ilość opracowanych spraw wynika w przybliżeniu z danych registratury Oddziału Drogowego i Mierniczego, które wykazują, że w roku sprawozdawczym opracowano przebiegów wzgl. wniosków i podań w ilości 5724.

Uzyskano w drodze bezpłatnej, t. zn. tytułem darmym, w okresie sprawozdawczym grunty pod ulice projektowane na terenie parcelacyjnym firmy Wspólnota Interesów Sp. Akc. Katowice na t. zw. Kosztuce na zachód od ul. Zamkowej oraz w kolonii osiedleńczej przy ul. św. Ducha, jak również od firmy Huta Pokój Sp. Akc. Katowice grunt pod ul. Żelazną, św. Du-

cha i ul. Chorzowską oraz od firmy Zakłady Hohenlohego Sp. Akc. we Wełnowcu pod ulice w obrębie kolonii osiedleńczej kopalni Wujek i pod inne ulice, łącznie około 120.000 m² tych gruntów ulicznych. W drodze kupna nabyto od wymienionych firm, jak również od innych prywatnych właścicieli, grunty pod ul. Krakowską, Zamkową, Chorzowską, Dębową, Dębską, Wojciechowskiego i inne ulice, łącznie około 30.000 m² gruntów po cenach odszkodowawczych, ustalonych przez Korporacje Miejskie we wysokości 12,00 zł za m² pod ul. Zamkową, 7,00 zł za m² pod ul. Krakowską na odcinku od ul. Marsz. Piłsudskiego do ul. Granicznej, 4,00 zł za m² na odcinku od ul. Granicznej do granicy miasta, 10,00 zł za m² pod ul. Marsz. Piłsudskiego, 5,00 zł za m² pod ul. Wojciechowskiego, 4,00 zł za m² pod ul. Chorzowską, 3,00 zł za m² pod ul. Dębową i Dębską i t. d. Biorąc pod uwagę podane płacone ceny odszkodowawcze za grunty uliczne, przyjąć należy przeciętną cenę odszkodowawczą za 1 m² uzyskanych bezpłatnie oraz w drodze kupna gruntów ulicznych na 5,00 zł za 1 m². Jeżeli się zważy, że w drodze bezpłatnej uzyskano około 120.000 m² gruntów ulicznych i w drodze kupna około 30.000 m², t. j. razem około 150.000 m² gruntów ulicznych po wymienionej cenie przeciętnej 5,00 zł za m², powiększył się majątek miasta z tytułu uzyskania własności nieruchomej na około 750.000,00 zł.

Jako udziałowe koszty budowy i rozbudowy ulic, ściągnięto w roku sprawozdawczym od poszczególnych właścicieli nieruchomości łącznie 74.131,44 zł. Niezależnie od tych udziałowych kosztów, Oddział Podatkowy wymierzył i ściągnął od poszczególnych właścicieli nieruchomości specjalną opłatę drogową, przeznaczoną na budowę i utrzymanie ulic i dróg publicznych w wysokości około 300.000,00 zł, wzgl. w wysokości, wykazanej w swym sprawozdaniu przez Oddział Podatkowy.

Opłatę kanałową z tytułu korzystania z miejskiej sieci kanałowej wymierzono właścicielom nieruchomości na łączną sumę 111.066,85 zł. Na poczet tej należności, jak również z tytułu zaległości z lat poprzednich, wpłynęło w okresie sprawozdawczym ogółem 116.424,87 zł. Sprzeciwów od wymiaru tej opłaty wpłynęło ogółem 83, z tej liczby załatwiono przychylnie 58, zaś 25 odrzucono jako sprzeciwy nieuzasadnione.

Posiedzeń Komisji Budowlano-Drogowej odbyło się w roku sprawozdawczym 16, na których załatwiono 218 spraw, zaś posiedzeń Deputacji Administracyjnej dla spraw urbanistyczno-estetycznych 12, na których załatwiono 102 sprawy.

W roku sprawozdawczym — budżetowym 1938/39 Oddział Drogowy i Mierniczy wydatkował na roboty około budowy i utrzymania określonych wyżej urządzeń ulicznych następujące kwoty:

I. Z budżetu administracyjnego:

1.	Na zarobki robotników stałej załogi, zatrudnionej przy utrzymaniu ulic, dróg, chodników i kanałów oraz oczyszczalń ścieków kanałowych kwotę	234.174,31 zł
2.	Na remont dróg, ulic, chodników, utrzymanie kanałów i oczyszczalń ścieków kanałowych wraz z zakupem potrzebnych materiałów oraz za zużytą wodę i prąd elektryczny	118.606,12 zł.
3.	Na ukończenie robót inwestycyjnych z roku 1937/38	49.998,78 zł.
4.	Na pomiary i rozbudowę miasta (biuro projektów i aparat światłodruków) . . .	29.574,77 zł.
5.	Udział w kosztach regulacji Rawy . .	202.760,00 zł.
6.	Różne wydatki, jak: zwrot adiacentom przepłaconych kwot na udziałowe koszty rozbudowy ulic, koszty ogłoszeń, opłaty uznaniowe, składki członkowskie do stowarzyszeń publicznych i ubezpieczenia cywilno-prawnego	11.644,04 zł.
7.	Na utrzymanie Zakładu Kąpielowego . .	3.284,98 zł.
	Razem z budżetu administracyjnego:	650.043,00 zł.

II. Z budżetu nadzwyczajnego:

1.	Na budowę bocznicy kolejowej do hali targowej, budowę mostu na Rawie kwotę .		271.554,82 zł.
2.	Na roboty budowy dróg, ulic i chodników:		
	a) z Fund. Pracy — Poż.	207.335,60 zł.	
	b) z Fund. Pracy — dotacja	115.000,00 zł.	
	c) z kredytów miejskich	647.565,37 zł.	969.900,97 zł.
3.	Na budowę kanałów ulicznych — z kredytów:		
	a) Fund. Pracy — dotacja	80.000,00 zł.	
	b) kredyty miejskie .	454.706,45 zł.	534.706,45 zł.
4.	Na utrzymanie dróg państwowych i wojewódzkich:		
	a) z Wojewódzkiego Funduszu Drogowego		35.440,12 zł.
5.	Na koszty znaków drogowych:		
	a) z Wojew. Funduszu Inwestycyjnego .		999,50 zł.
6.	Na koszty opracowania planu miasta Katowic:		
	a) z kredytów miejskich		49.505,83 zł.

7. Na wykupno gruntów pod ulice łącznie z kosztami przewłaszczeniowymi:	
a) z kredytów miejskich	99.982,95 zł.
8. Na rozbiórkę starej oraz budowę nowej strzelnicy w Parku Kościuszki i na Buglawiźnie:	
a) z kredytów miejskich	45.867,54 zł.
9. Na budowę strzelnicy Obrony Narodowej:	
a) z kredytów miejskich	117.901,51 zł.
10. Na budowę strzelnicy Bractwa Kurkowego:	
a) subwencja z Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy	19.997,88 zł.
11. Na utrzymanie placów targowych i budowę dróg dojazdowych do hali targowej:	
a) z kredytów miejskich	31.938,26 zł.
12. Na skanalizowanie Ogrodów Jordanowskich przy ul. św. Barbary i Wojciechowskiego oraz ulic przy blokach mieszkalnych przy ul. Katowickiej i Cynkowej:	
a) z miejskich kredytów Bud. Naziemnego	36.111,89 zł.
Razem:	2.213.907,72 zł.

Wydatkowano ogółem na cele drogowe w roku budżetowym 1938/39:

a) z budżetu administracyjn.	650.043,00 zł.
b) z budżetu nadzwyczajnego	2.213.907,72 zł.
Razem:	2.863.950,72 zł.

C) OGRODNICTWO MIEJSKIE.

1) Stan załogi:

	stałych	sezon. płatn. z F. Pracy
a) ogrodników i rzemieślników . .	33	—
b) robotników	44	195
c) robotnic	26	—
d) stróży i woźnic	9	—
Razem:	112	195

2) Wielkość zieleńców publicznych, utrzymywanych przez Zarząd Ogrodów Miejskich . . . . . . 109,0700 ha

3) Zadrzewienie ulic miasta (9352 sztuk) . . 45,200 km

4) Lasy miejskie . . . . 25,0000 ha.

5) Budżet Zarządu Ogrodów Miejskich w roku sprawozdawczym:

Uchwalono:	a) na wydatki osobowe . .	288.876,00 zł
	b) na wydatki rzeczowe . .	80.799,00 zł
	Razem:	369.675,00 zł.

6) Wydano w roku sprawozdawczym:

a) na wydatki osobowe	285.312,94 zł
b) na wydatki rzeczowe	76.005,48 zł
Razem:	361.318,42 zł.

I. Utrzymywanie plant miejskich.

Utrzymywanie i pielęgnacja plant miejskich sprawiały w roku sprawozdawczym z powodu powiększenia plant dużo trudności. Robotnicy sezonowi wykonali tylko prace ziemne, przy założeniu nowych zieleńców, a ogrodnicy i robotnicy stałej załogi zostali przydzieleni do utrzymywania już istniejących zieleńców. Pewna ilość stałych ogrodników i robotników dozorowała niewykwalifikowanych robotników (bezrobotnych). Mimo to udało się utrzymać tut. Oddziałowi zieleńce na dobrym poziomie.

1. Park Kościuszki.

Park Kościuszki doznał w roku sprawozdawczym poważniejszych zmain. Na przestrzeni około 10.000 m^2 wykończono zieleniec na terenie dawniejszej prochowni w południowej części parku. Na miejscu wieży Kościuszki ustawiono kościółek drewniany z Syreni. Otoczenie kościółka Zarząd Ogrodów Miejskich odpowiednio przerobił, a na łące przy głównym wejściu do parku ustawiono wieżę do skoków spadochronowych, dla której Zarząd tut. urządził przepisową skocznię. Przerobienia całego terenu przy wieży spadochronowej można było wykonać dzięki stawieniu większej ilości pracowników służby zastępczej.

2. Stare miasto.

Gruntownego przerobienia z zieleńców w starym mieście doznał plac Wolności. Plac ten potrzebował koniecznie zmiany z powodu panującej w tym odcinku ruchliwej komunikacji, oraz doniosłego celu, któremu on służy.

Uwzględniając wszystkie te momenty, Zarząd tut. przerobił plac Wolności w myśl uchwały Magistratu, pokrywając koszty przebudowy z własnego budżetu. Inne zieleńce w starym mieście nie doznały żadnych zmian.

3. Ogród naukowy.

W okresie sprawozdawczym zwiedziło ogród naukowy 358 klas szkolnych oraz 16 wycieczek z ogólną liczbą uczestników 16.179. W tym było 9 200 uczestników z obszaru śląskiego, 6690 z innych dzielnic, a 289 z zagranicy.

Stacja meteorologiczna przy Zarządzie tut. notowała następujące dane:

a) wiatry:

wschodnie	. . .	16,2%
zachodnie	. . .	16,1%
południowe	. . .	46,1%
północne	. . .	21,6%

b) opady:

W czasie od dnia 1. kwietnia 1938 r. do dnia 30. września 1938 r. opadów mierzono	577,75 m/m
Od 1. października 1938 r. do 31. marca 1939 r.	212,00 m/m
Razem:	789,75 m/m,

czyli 789,75 ltr wody na 1 m² w ciągu roku sprawozdawczego.

Wiadomości meteorologiczne podaje Zarząd Ogrodów Miejskich regularnie co miesiąc Miejskiemu Urzędowi Statystycznemu. Poza tym korzystają ze stacji Okr. Dyr. Kol. Państw., Dyr. Policji Woj. Śl., Instytucje szkolne, Dyr. Polsk. Radia itp.

4. Ogrody szkolne.

Szczególną opiekę poświęca Zarząd Ogrodów Miejskich ogrodom szkolnym, przez co daje się młodzieży możność zapoznania się bliżej z rozwojem i życiem roślin. Dlatego też Zarząd tut. stara się możliwie przy każdej szkole stworzyć ogrody doświadczalne. W okresie sprawozdawczym wykończono ogród szkolny przy szkole im. Prez. Mościckiego oraz wykończono boisko szkolne przy szkole nr 25 na Załęskiej Hałdzie. Wprawdzie większe wydatki płaci Oddział Szkolny, jednak utrzymanie tych ogrodów pokrywał Zarząd Ogrodów Miejskich z własnych funduszów.

5. Przedmieścia i place do zabaw dla dzieci.

Z powodu braku zieleńców na przedmieściach, Zarząd Ogrodów starał się w tych dzielnicach stworzyć chociaż małe i skromne place do zabaw dla dzieci. Dlatego też w okresie sprawozdawczym dokładano wszelkich starań, celem utrzymania tych placów. Takie place stanowią zawsze pewne schronienia dla dzieci i odciągają je od ulicy.

6. Ogrody Jordanowskie.

W okresie sprawozdawczym przystąpiono do dalszej rozbudowy ogrodów jordanowskich przy ul. św. Barbary oraz przy ul. Wojciechowskiego.

Dużo kłopotów sprawiło Oddziałowi wykonanie powyższych ogrodów przez niewykwalifikowane siły. Jednakże starano się ogrody jordanowskie oddać do użytku chociaż częściowo w wyznaczonym terminie.

7. Nowe plantacje.

Dzięki uzyskaniu funduszów przez Wojewódzki Fundusz Pracy oraz stawieniu większej ilości bezrobotnych przez Urząd Opieki Społecznej, celem odpracowania udzielonej im zapomogi, przystąpiono do upiększenia miasta przez założenie szeregu nowych plant.

1.	ukończono ogród jordanowski w Załężu w wielkości	3,1900 ha
2.	ukończono ogród jordanowski przy ulicy św. Barbary	1,4000 „
3.	ukończono zieleniec przy kościele św. Piotra i Pawła	1,4000 „
4.	ukończono zieleniec na terenie dawn. prochowni w Parku	1,0000 „
5.	przerobiono plac Wolności	1,0000 „
6.	przerobiono otoczenie przy kościółku w Parku	0,6000 „
7.	ukończono ogród szkolny przy szkole nr 25 w Załęskiej Hałdzie	0,6000 „
8.	ukończono boisko szkolne przy szkole im. Prez. Mościckiego	0,8000 „
9.	dalsza rozbudowa zieleńca przy Miejskim Zakł. Kąpielowym	1,0000 „
10.	założono skwery przy ul. Krakowskiej . .	1,1000 „
11.	założono skwery przy ul. Wojciechowskiego	0,1000 „
	Razem:	12,1900 ha.

8. Ogrodnictwo i szkółki drzew.

Do obsadzenia plant i ulic miejskich oraz ogrodów szkolnych wyhodowano w okresie sprawozdawczym w ogrodnictwie i szkółkach miejskich 312.850 sztuk roślin w wartości 286.375 zł.

Do obsadzenia zieleńców wydano:

1.	a) z ogrodnictwa	89,350 sztuk	w wartości	72.142,00 zł
	b) ze szkółek	58,935 sztuk	w wartości	64.063,00 zł
	Razem:	148,285 roślin	w wartości	136.205,00 zł.

2. Zapas roślin na końcu roku sprawozdawczego wynosił:

a) w ogrodnictwie	129,225	sztuk w wartości	84.707,00	zł
b) w szkółkach	34,226	sztuk w wartości	21.672,00	zł
c) rośliny dekoracyj.	1,114	sztuk w wartości	43,791,00	zł
Razem:	164.565	roślin w wartości	150.170,00	zł.

II. Ochrona roślin i ptactwa, kontrola nawozów sztucznych i poradnia fachowa.

1. Ochrona roślin.

Dużo wagi poświęcał Zarząd Ogrodów Miejskich w roku sprawozdawczym ochronie roślin, ponieważ warunki żywotności tut. świata roślinnego w naszym okręgu są dla nich zbyt niekorzystne, dlatego też rośliny nasze są mało odporne na choroby i szkodniki różnego rodzaju. Analogicznie do lat ubiegłych, przeprowadzono w okresie sprawozdawczym lustrację wszystkich sadów i ogrodów na pojawienie się szkodników drzew owocowych.

Najskuteczniej przystąpiono do zwalczania choroby raka ziemniaczanego, dzięki energicznemu dopilnowaniu w tym czasie, nie pojawił się w ogóle rak ziemniaczany. Przyczyniło się też do tego w dużej mierze zaopatrzenie użytkowników upraw rolnych przez Zarząd tut. w sadzonki rakoodporne oraz wykluczenie od upraw ziemniaków parcel zarażonych tą chorobą.

2. Ochrona ptaków.

Do walki ze szkodnikami przyczynia się bardzo skutecznie ptactwo, które otacza się specjalną opieką. W porze zimowej umieszczono na wszystkich zieleńcach miejskich skrzynki ochronne i karmiki z pokarmem dla ptaków. Poza tym wyczyszczono wszystkie stare gniazda i zastąpiono zniszczone nowymi.

3. Kontrola nawozów sztucznych.

Jak co roku, przeprowadzono w roku sprawozdawczym dwie kontrole we wszystkich zakładach, trudniących się sprzedażą nawozów sztucznych. Poza tym przeprowadzono jedną kontrolę u nabywców nawozów sztucznych, jak rolników i ogrodników. Pobrane próbki nawozów nie wykazały żadnych odchyleń.

4. Poradnia fachowa.

W roku sprawozdawczym najwięcej porad udzielono w sprawie ustawienia nagróbków (pomników) oraz upiększenia

balkonów. Zarząd ogrodów starał się zachęcić mieszkańców miasta Katowic do upiększenia balkonów, w celu podniesienia estetycznego wyglądu naszego miasta.

III. Prace dekoracyjne.

W okresie sprawozdawczym wykonał Zarząd Ogrodów Miejskich 144 dekoracyj bezpłatnych w wartości 5.751,577 zł
oraz 3 dekoracje płatne w wartości . . . . 43,00 zł
razem 147 dekoracyj w wartości . . . . . . 5.794,57 zł.

IV. Inwentarz.

1. **Żywy:**

Stan zwierząt zwierzyńca miejskiego wynosił w roku sprawozdawczym 191 sztuk w wartości 13.918,00 zł.

2. **Martwy:**

a)	maszyny ogrodniczo-rolnicze . . .	10.687,70 zł
b)	narzędzia ręczne	11,465,30 zł
c)	materiały	107.461,60 zł
	Razem:	129.614,60 zł.

V. Lasy miejskie.

Również i w tym roku ograniczono się ze względów oszczędnościowych tylko do stróżowania lasu miejskiego przez stróża zamieszkałego w Panewniku.

VI. Drzewa uliczne.

W roku sprawozdawczym uzupełniono drzewostan na ulicach powiatu miejskiego jak następuje:

1.	ul. Kochłowicka Populus Simonii . . .	680	sztuk
2.	„ Ligocka Populus Simonii	180	„
3.	„ Cmentarna Populus Simonii . . .	120	„
4.	„ Król. Jadwigi (Fraxinus excelsior) .	14	„
5.	„ Wandy (Robinia pseudoacacia) . . .	12	„
6.	„ Wita Stwosza (Robinia pseudoacacia) .	12	„
7.	„ Krzywa (Robinia pseudoacacia) (kuliste)	14	„
	Razem:	1.032	sztuk.

Wskutek zniszczenia przez pojazdy, usunięto ogółem 39 drzew ulicznych.

Zakłady i przedsiębiorstwa.

I. Wodociągi miejskie.

W okresie sprawozdawczym zakupiono w Powiatowych Zakładach Wodociągowych ogółem 5.261.047 m³ wody. W stosunku do roku poprzedniego stanowi ta liczba podwyżkę o niecałe 5%.

Zapotrzebowanie wody dla miasta Katowic w ostatnich latach przedstawia się następująco:

1935/36	4.393.427 m³	3%
1936/37	4.477.350 „	2%
1937/38	4.989.976 „	11%
1938/39	5.261.047 „	5%

Według przeprowadzonego obliczenia wynosiły straty wody w sieci wodociągowej w okresie sprawozdawczym okrągło 17%.

Oddanie wody następuje wyłącznie za pomocą wodomierzy, założonych u poszczególnych konsumentów. Używane wodomierze znajdują się pod kontrolą Głównego Urzędu Miar.

W okresie sprawozdawczym powiększyła się ilość wodomierzy, założonych u stałych konsumentów, o 128 szt.

Stan zainstalowanych wodomierzy z ostatnich lat wykazuje następująca tabela:

Rok	Sztuk	Przybyło
1935/36 stan 1. IV. 1936 r.	2 741	97
1936/37 stan 1. IV. 1937 r.	2 824	83
1937/38 stan 1. IV. 1938 r.	2 971	147
1938/39 stan 1. IV. 1939 r.	3 099	128

Doprowadzenie wody do południowej części miasta oraz do dzielnicy Ligota i Brynów następuje przez stację pomp na Miarki.

W okresie sprawozdawczym pracowała stacja pomp bez zarzutu. Ogółem przepompowano w tym czasie 843.401 m^3 wody.

Największe przepompowanie wody przypada na lipiec 1938 r., gdzie przepompowano ogółem 77.821 m^3 wody.

W ostatnich latach przepompowano na stacji pomp następujące ilości wody:

Rok	Ilość przepompowanej wody w m^3	Zużycie energii w kWh
1934/35	510 975	137 400
1935/36	547 064	144 000
1936/37	423 320	116 080
1937/38	603 938	161 430
1938/39	843 401	211 460

W okresie sprawozdawczym została sieć wodociągowa na terenie miasta poważnie rozbudowana.

Ogółem założono sieć rozdzielczą o łącznej długości 2.797 m i o przekrojach od 80 do 350 mm. Przewód o średnicy 350 mm założono wzdłuż ul. Sokolskiej na odcinku od pl. Wolności do Rawy. Projekt przewiduje, przedłużyć ten przewód do ul. Chorzowskiej, gdzie ma być połączony z przewodem zasilającym, należącym do Państwowych Zakładów Wodociągowych.

Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta w ostatnich latach wynika z następującego zestawienia:

Rok	Długość m	Przybyło m
1934/35	101 501	3 001
1935/36	104 026	2 525
1936/37	108 114	4 088
1937/38	112 532	4 428
1938/39	115 329	2 797

W związku z wykonaniem nowych przyłączeń domowych, założono przewody wodociągowe o średnicy 40 do 100 mm i łącznej długości 2.038 m.

W miarę rozszerzenia sieci wodociągowej na terenie miasta założono w okresie sprawozdawczym 32 szt. nowych hydrantów pożarowych. Stan ilości hydrantów na koniec okresu sprawozdawczego przedstawia następujące zestawienie:

R o k	Sztuk	Przybyło
1935/36	657	26
1936/37	720	63
1937/38	776	56
1937/39	808	32

Stan sieci wodociągowej na terenie miasta należy uważać na ogół jako dobry. Niezależnie od tego zachodzi jeszcze konieczność przeprowadzenia dalszych inwestycji w związku z ciągłym wzrostem konsumcji wody.

Na utrzymanie sieci wodociągowej wydano
w okresie sprawozdawczym ogółem . . . 205.351,04 zł
Wydatek ten wynosi w roku poprzednim . . 182.627,95 „

Na rozszerzenie sieci wodociągowej wydano w okresie sprawozdawczym ogółem . . 128.180,11 zł
a w roku poprzednim . . . . 187.606,08 „

II. Sieć elektryczna w Brynowie.

Gospodarkę elektryczną w dzielnicy Brynów prowadzi miasto we własnym zakresie. Potrzebnej energii elektrycznej dostarczają Zakłady Hohenlohego z Kopalni Wujek.

W okresie sprawozdawczym pobrano z kopalni Wujek 179.220 kWh, co stanowi nadwyżkę w stosunku do roku poprzedniego o okrągło 6%.

Strata prądu elektrycznego wynosi według zestawienia 26%. Stratę tę rozdzielić należy na stratę po stronie wysokiego napięcia, niskiego napięcia i na stratę pomiarową.

Niżej podane zestawienie wykazuje zakup i sprzedaż energii elektrycznej na terenie Brynowa w ostatnich 5-ciu latach:

Zakup i sprzedaż energii elektrycznej dla sieci konsumcyjnej w Brynowie

Rok	Zakup	Oddanie	Strata	
			w kWh	w %
1934/35	119 240	81 295	37 945	32
1935/36	126 233	89 288	36 945	29
1936/37	146 690	100 303	46 387	31
1937/38	168 850	119 358	49 492	29
1938/39	179 220	131 603	47 617	26

Ogólna ilość konsumentów prywatnych wynosiła z dniem 31. III. 1938 r. 628. Z tej ilości przypada na konsumentów licznikowych 532, na konsumentów ryczałtowych 96.

Przyrost konsumentów w ostatnich 5-ciu latach wynika z następującej tabeli:

Rok	Ilość konsumentów	Przyrost ilości konsumentów
1934/35	371	1
1935/36	417	46
1936/37	492	75
1936/38	562	79
1938/39	628	66

Jak z tabeli wynika, podwyższyła się ilość konsumentów w okresie sprawozdawczym znacznie, co przypisywać należy wzmożonemu ruchowi budowlanemu w dzielnicy Brynów.

Koszty zakupu energii elektrycznej wynosiły w roku sprawozdawczym . . . . 19.660,68 zł

Z tytułu sprzedaży prądu elektrycznego zaprzychodowano . . . . 48.307,68 „
W kwocie tej objęta jest opłata pomiarowo-licznikowa.

Na rozszerzenie sieci elektrycznej wydano w tym samym okresie . . . . 977,15 „

Na utrzymanie sieci elektrycznej wydano . 11.280,04 „

III. Elektryczne oświetlenie ulic.

Elektryczne oświetlenie ulic doznało w okresie sprawozdawczym dalszego rozszerzenia.

Ogółem założono 29 punktów oświetleniowych, a w związku z przebudową instalacji oświetleniowej zniesiono 6 punktów.

Ilość punktów oświetleniowych wzrosła zatem o 23 punkty, mianowicie:

w dzieln. I	o 10	punktów
w dzieln. II	o 11	„
w dzieln. III	o 1	„
w Brynowie	o 1	„

Stan ilości lamp elektrycznego oświetlenia ulic z końcem okresu sprawozdawczego podaje następujące zestawienie:

Katowice	I	378	lamp
„	II	184	„
„	III Załęże	92	„
„	III Dąb	115	„
„	IV Kat. Hałda	68	„
„	IV Brynów.	36	„
„	IV Ligota	64	„
	razem	937	lamp

Zużycie energii elektrycznej dla oświetlenia ulic wynosiło w okresie sprawozdawczym 742.678 kWh przy obciążeniu maksymalnym 214,420 kW.

Niezależnie od powiększenia ilości punktów oświetleniowych w okresie sprawozdawczym powiększono też i siłę światła poważnie.

Gdy jeszcze w roku spoprzednim wynosiło średnie obciążenie jednego punktu oświetleniowego okrągło 200 watów, to to obciążenie wynosiło z końcem okresu sprawozdawczego okrągło 230 watów.

Następujące zestawienie wykazuje zmiany w elektrycznym oświetleniu ulic miasta Katowic w ostatnich latach:

Rok	Ilość lamp	Zużycie energii w kWh	Obciążenie kW	Średnia moc jednej lampy Watt.
1935/36	784	567.368	152,00	193
1936/37	858	601 345	168,35	196
1937/38	914	644 024	189,68	200
1938/39	937	742.678	214,42	230

Z powyższego zestawienia wynika wyraźnie, że oświetlenie ulic doznaje z roku na rok w miarę rozwoju miasta i stojących do dyspozycji środków, znacznego polepszenia.

IV. Gazowe oświetlenie ulic.

Oprócz elektrycznego oświetlenia ulic posiada miasto również gazowe oświetlenie ulic, mianowicie w dzielnicach I, II i III (Dąb).

Potrzebnego gazu dostarczają Gazownie Górnośląskie, Sp. Akc. w Katowicach.

Opłatę za zużyty gaz reguluje umowa, zawarta pomiędzy Magistratem a wspomnianą Spółką.

Gazownie Górnośląskie utrzymują i obsługują lampy gazowe we własnym zakresie.

Ogólna ilość lamp gazowych na terenie miasta wynosiła z końcem roku sprawozdawczego 366, mianowicie:

w dzielnicy I . . .	307	sztuk
w dzielnicy II . . .	23	„
w dzielnicy III (Dąb) .	36	„

W roku sprawozdawczym powiększyła się ilość lamp gazowych o 17 szt. w dzieln. I, jak to wynika z poniżej wykazanej tabeli:

Ilość lamp gazowych oświetlenia ulic:

Dzielnica	Rok 1936/37		Rok 1937/38		Rok 1938/39	
	Szt.	Przybyło	Szt.	Przybyło	Szt.	Przybyło
Katowice I	259	6	290	31	307	17
Katowice II	23	—	23	—	23	—
Katowice-Załęże	—	—	—	—	—	—
Katowice-Dąb	36	—	36	—	36	—
Katowicka Hałda	—	—	—	—	—	—
Brynów	—	—	—	—	—	—
Ligota	—	—	—	—	—	—
Razem:	318	6	349	31	366	17

Ponieważ oświetlenie ulic na terenie miasta zasilane jest prądem elektrycznym i gazem, podaje się poniżej zestawienie lamp elektrycznych i lamp gazowych z ostatnich trzech lat:

Zestawienie lamp oświetlenia ulic na terenie miasta:

Dzielnica	Rok 1936/37			Rok 1937/38			Rok 1938/39		
	elektr. szt.	gaz. szt.	razem szt.	elektr. szt.	gaz. szt.	razem szt.	elektr. szt.	gaz. szt.	razem szt.
Katowice I	347	259	606	368	290	658	378	307	685
Katowice II	169	23	192	173	23	196	184	23	207
Katowice-Załęże	92	—	92	92	—	92	92	—	92
Katowice-Dąb	97	36	133	114	36	150	115	36	151
Katowice-Hałda	66	—	66	68	—	68	68	—	68
Brynów	28	—	28	35	—	35	36	—	36
Ligota	59	—	59	64	—	64	64	—	64
Razem:	858	318	1176	914	349	1263	937	366	1303

RZEŹNIA MIEJSKA.

I. Spęd zwierząt:

bydła	świń	cieląt	owiec	kóz	koni
10.222	130.378	4831	781	360	65

II. Ubój zwierząt:

bydła	świń	cieląt	owiec	kóz	koni
10.199	130.476	4827	766	360	65

Różnica pomiędzy ubojem i spędem zwierząt wynika z pozostałości z roku poprzedniego.

III. Sprawdzanie mięsa pozamiejscowego w rzeźni miejskiej:

bydła	świń	cieląt	owiec	kóz
3307	2949	30.036	319	8

IV. Ubój domowy: za rok 1938/39.

Dzielnica	II Bogucice — Zawodzie . . .	339
„	III Załęże — Dąb	327
„	IV Ligota — Brynów	224

Zestawienie zakwestionowanych sztuk zwierząt rzeźnych z powodu chorób.

a) Bydło:

Rodzaj choroby	Tania jatka	Niezdatne i spalone
wągry	2	—
gruźlica	3	—
zakażenie krwi	—	4
wychudzenie	—	2
żółtaczka	1	—
rozkład	—	3
razem:	6	9

b) Cielęta:

Rodzaj choroby	Tania jatka	Niezdatne i spalone
żółtaczka	4	—
rozkład	—	1
dobicie w agonii	—	2
śmierć naturalna	—	1
razem:	4	4

c) Świnie:

Rodzaj choroby	Tania jatka	Niezdatne i spalone
Gruźlica	15½	—
różyca	93	1
wychudzenie	—	1
żółtaczka	—	3
rozkład	—	9
dobicie w agonii	—	3
śmierć naturalna	—	5
włośnie	13	6
wągry	521	94
cewy Miszera	30	13
inne zmiany	—	3
razem:	672½	138

d) Konie:

Rodzaj choroby	Tania jatka	Niezdatne i spalone
Zakażenie krwi	—	1

Wykaz ogólny.

Oddano na Tanią jatkę — 682½.
Spalono — 152.

Eksport.

W czasie od 1 kwietnia 1938 r. do 31 marca 1939 r. eksportowano przez firmę Silesiebacon do Anglii 7004 bekony. Poza tym eksportowano do Anglii 285.688 kg przetworów mięsnych, do U. S. A. 417.481 kg. Do Niemiec eksportowano 585 całych świń.

Import.

W roku sprawozdawczym sprowadzono z zagranicy i zbadano przez tut. lekarzy weterynaryjnych 936,5 kg jelit, co w porównaniu do roku poprzedniego wykazuje zmniejszony import jelit o 4132 kg.

Wytapialnia tłuszczu.

W wytapialni tłuszczu wytopiono w roku sprawozdawczym surowca 581.505 kg (sadła, kresek i łoju). Roztopiono powtórnie 20.535 kg (smalec topiono po raz drugi). Z przetopionego tłuszczu tj. surowca i roztopu otrzymano 478.767 kg czystego smalcu. Zużyto przy tym 8265 kwh prądu elektrycznego i 7656 m^3 wody.

Rafineria smalcu.

W roku sprawozdawczym wytopiono w rafinerii smalcu 122.250 kg surowca, co dało 4075 skrzyń smalcu. Po raz drugi przetopiono 535 kg smalcu.

Administracja.

W roku sprawozdawczym wpłynęło i załatwiono 1390 spraw administracyjnych.

Sprawozdanie rachunkowo-kasowe.

Dochód za rok 1938/39 wynosił . .	994.109,22	zł
Rozchód „ „ „ . .	695.047,27	„

Nadwyżkę w wysokości 299.061,95 zł odstawiono do Głównej Kasy Miejskiej.

Dochód z podatku od uboju.

Czysty dochód z podatku od uboju jako 3% zwrot kosztów administr. przypadających miastu wynosił za okres sprawozdawczy 6257,11 zł. Dla porównania podajemy wpływy za rok 1937/38 — 5.407,69 zł i za rok 1936/37 — 4565,95 zł.

Zwiększające się dochody z podatku od uboju ilustrują najwyraźniej od roku do roku stale się wzmagający ruch w rzeźni.

Majątek rzeźni miejskiej wynosił w dniu 31 marca 1939 r. 3.901.574,25 zł.

Kredyt przewozowy.

Dochód ogólny z kredytu przewozowego wynosił	934.541,93	zł
Rozchód „ „ „ „	909.783,44	„
Zaległość bierna „ „ „	24.758,49	„
Czysty zysk zaprzychodowany pod „dochody budżetowe“	5.549,78	„

Rozbudowa i reperacje.

1. Zainstalowano 70 sztuk drążków długich z hakami poczwórnymi, ocynkowanymi dla kotów za cenę	3.640,—	zł

2. Przebudowano kolejkę wiszącą na podwórzu za cenę . . . . 8.570,00 zł

3. Wzmocniono istniejącą kolejkę wiszącą na podwórzu za cenę . . . . 2.100,00 „

4. Wbudowano zwrotnicę do kolejki w przedchłodni za cenę . . . . 2.520,00 „

Przewidzianej rozbudowy rzeźni w myśl planu 5-letniego nie rozpoczęto w okresie sprawozdawczym. Kwoty odpowiednie wstawiono do budżetu na rok 1939/40.

Dane porównawcze ilustrujące dochodowość Rzeźni Miejskiej w poszczególnych latach.

	Dochody ogólne	Przypada na ubój świń
Rok budż. 1932/33	792.838,03 zł	491.619,95 zł
„ „ 1933/34	718.042,38 „	438.850,15 „
„ „ 1934/35	727.930,56 „	438.428,35 „
„ „ 1935/36	755.463,40 „	471.647,70 „
„ „ 1936/37	730.181,75 „	448.469,35 „
„ „ 1937/38	883.929,26 „	542.614,55 „
„ „ 1938/39	994.109,22 „	601.019,25 „

Do zwiększonej dochodowości rzeźni miejskiej w poważnej mierze przyczynił się intensywny nadzór, doprowadzając do większej rentowności urządzeń rzeźni.

Dla przykładu podaje się, że w roku sprawozdawczym 1937/38 ubito 121.797 świń i osiągnięto z tego tytułu dochód w wysokości 542.614,55 zł.

W roku sprawozdawczym 1938/39 ubito 130.476 świń i uzyskano dochód w wysokości 601.019,25 zł.

Wynika z powyższego porównania, że pomimo nieznacznego powiększenia się ilości ubitych świń w ostatnim roku sprawozdawczym, bardzo poważnie zwiększyły się dochody z tego tytułu (o 60.000 zł).

Powodem tego był zwiększony ubój świń ciężkich i zmniejszony ubój świń średnich (różnica opłaty ubojowej pomiędzy różnicą większą i mniejszą wynosi 1,50 zł), co poważnie wpływało na stopień dochodowości.

Dla porównania podaje się, że w roku sprawozdawczym 1937/38 ubito 74.436 świń mniejszych, zaś w roku sprawozdawczym 1938/39 ubito 68.430 świń mniejszych.

W roku sprawozdawczym 1937/38 ubito świń ciężkich 47.344 szt., w roku sprawozdawczym 1938/39 ubito świń ciężkich 62.043 szt.

Dochody ze sprawdzania i badania mięsa przywozowego.

Również w wpływach opłat za sprawdzanie i ponowne badanie mięsa przywozowego zauważyć można poważny krok naprzód.

Wpływy z tego tytułu wynosiły w roku sprawozdawczym:

1936/37	32.150,07 zł
1937/38	46.519,86 „
1938/39	62.703,33 „

BEZPIECZEŃSTWO.

A) Zawodowa Straż Pożarna.

1. Wyjazdów na miejsce pożarów było:

w miesiącu kwietniu 1938 r.	8
„ „ maju	7
„ „ czerwcu	3
„ „ lipcu	10
„ „ sierpniu	3
„ „ wrześniu	3
„ „ październiku	11
„ „ listopadzie	8
„ „ grudniu	13
„ „ styczniu 1939 r.	10
„ „ lutym	7
„ „ marcu	6
	89
alarmów fałszywych	30
ogólna ilość wyjazdów	119

2. Spośród pożarów jako ważniejszych wypada wymienić:

Dnia 1. VI. 1938 r.	pożar w Hucie Baildon, gdzie palił się dach nad hurtownią stali,
„ 29. VI. 1938 r.	pożar fabryki papy dachowej w Nowym Bieruniu,
„ 9. VII. 1938 r.	pożar 2-ch domów mieszkalnych, trzech stodół i chlewa w Szopienicach przy ul. Kopernika,
„ 19. VII. 1938 r.	pożar budynku fabrycznego F-y Baron i Flieger w Katowicach-Ligocie,
„ 29. VII. 1938 r.	pożar oleju w stacji benzynowej F-y Schwidewski w Katowicach, przy ul. Zamkowej,
„ 25. IX. 1938 r.	pożar dachu hali magazynowej w Hucie Baildon,

Dnia 17. X. 1938 r. pożar strychu i dachu w domu mieszkalnym w cegielni kopalni Kleofas,
„ 17. XII. 1938 r. pożar zabudowań mieszkalnych w Brynowie, przy ul. Brynowskiej 48,
„ 22. XII. 1938 r. pożar chlewów i dachu przy ulicy Kochłowickiej 8 w Katowicach-Brynowie,
„ 29. XII. 1938 r. pożar składu sukna F-y Zipser w Katowicach, przy ul. 3-go Maja 7,
„ 6. I. 1939 r. duży pożar w piwnicy przy placu Wolności 6 (gdzie zaczadził się strażak Krysmalski).

3) Działalność pogotowia ratunkowego przedstawia się następująco:

Miesiąc	Rok	Transporty chorych bez udzielenia pomocy	Transporty chorych z udzieleniem pomocy	Razem
Kwiecień	1938	163	20	183
Maj	1938	166	37	203
Czerwiec	1938	152	52	204
Lipiec	1938	131	64	195
Sierpień	1938	147	38	185
Wrzesień	1938	125	44	169
Październik	1938	170	33	203
Listopad	1938	156	41	197
Grudzień	1938	169	42	211
Styczeń	1939	171	40	211
Luty	1939	141	21	162
Marzec	1939	138	36	175
razem:		1829	469	2298

4. Ruch osobowy w składzie personelu straży.

W ciągu roku sprawozdawczego przyjęto 3-ch nowych strażaków, w tym 1 praktykanta z średnim wykształceniem, jako kandydata do korpusu oficerskiego Straży.

Stan załogi Zawodowej Straży Pożarnej z końcem roku sprawozdawczego wynosił:

1 komendant straży,
1 plutonowy jako zast. komendanta,
1 sekcyjny
i 38 strażaków.

5. Ważniejsze prace.

Podczas przedstawień w teatrze miejskim i innych salach publicznych, stawiono ogółem 420 wart bezpieczeństwa pożarowego, w których brało udział 568 strażaków.

We wszystkich szkołach na terenie miasta Katowic przeprowadzono wykłady o niebezpieczeństwie pożarowym. Niezależnie od tego szkoły miejskie zwiedzały tut. pogotowie ppoż. celem zapoznania się z życiem i pracę straży pożarnych.

Zorganizowano „Tydzień Strażacki", w czasie którego urządzono szereg imprez i pokazów.

W związku z organizacją opl.-poż. przeprowadzono w ciągu całego roku sprawozdawczego rewizje strychów w domach mieszkalnych na terenie miasta Katowic. Zorganizowano również szereg kursów opl.-poż. dla różnych organizacyj na terenie miasta.

Wreszcie Zawodowa Straż Pożarna brała udział w 2-dniowych ćwiczeniach opl. na terenie miasta, jako służba ppożarowa przy pomocy wszystkich Ochotniczych Straży Pożarnych z Katowic.

6. Zakupy.

W ciągu roku sprawozdawczego zakupiono:

dwie motopompy, wielkości II. dla Ochotniczych Straży Pożarnych Oddziału II i III,

1800 m węża tłocznego do motopompy dla 6 Oddziałów Ochotniczych Straży Pożarnych oraz 500 m dla Zawodowej Straży Pożarnej,

1 samochód sanitarny „Chevrolet",

1 samochód półciężarowy, przeznaczony na samochód sanitarny - pomocniczy,

1 maszynę do szycia „Singera".

B) Komisja Bezpieczeństwa i Komunikacji

Komisja Bezpieczeństwa i Komunikacji odbyła w roku sprawozdawczym 5 posiedzeń, na których rozpatrywano 120 spraw, między innymi:

1. o zezwolenie na ustawienie kiosków, straganów i skrzynek z wyrobami tytoniowymi w różnych punktach miasta,
2. o rozmieszczenie na ulicach miasta Katowic koszyków na odpadki,
3. o rozszerzenie przymusowego wywozu śmieci oraz rozstrzygano spory powstałe z właścicielami realności prywatnych w sprawie dostawy wiader do wywozu śmieci,
4. o przedłużenie godzin handlowych w kioskach i straganach,
5. o przeniesienie przystanków autobusowych i tramwajowych,
6. o ograniczenie ruchu kołowego w śródmieściu Katowic.

W roku 1938/39 odbyły się na terenie miasta 4 odpusty w Załężu, Debie, Zawodziu i Bogucicach. W sprzedaży brało udział przeszło 150 handlarzy. Dochód ze straganów na odpustach wynosił 3.556,95 zł.

C) Tabor miejski i czyszczenie ulic.

Personel wynosił ogółem		231
w tym: szoferów i woźniców . . .	40	
robotników	160	
robotnic	6	
rzemieślników, pomocników i obsł. walców	18	
dozorców	6	

Wskutek choroby nie pracowało 49 robotników, przez co utracono 514 dniówek. Wypadków podczas pracy było 5. Z powodu wypadków nie przepracowano 46 dni roboczych.

Obczar czyszczenia ulic wynosił ogółem 911.200 m^2, w tym:

bruku kamiennego .	520.700	m^2
„ klinker	2.000	„
„ drzewnego	5.000	„
„ bitumicznego	62.300	„
„ szcsowego	132.400	„
„ gruntowego	188.800	„

Przy czyszczeniu ulic pracowało:

a) zaprzęgów jednokonnych	18
b) „ parokonnych	7

Śniegu odwieziono ogółem 21.285 m^3 i to:

w miesiącu styczniu	12.360	m^3
„ „ lutym	588	„
„ „ marcu	3.948	„
„ „ listopadzie	—	
„ „ grudniu	4.380	„

Przy odwożeniu śniegu pracowało stale:

a) 7 zaprzęgów parokonnych
b) 2 samochody ciężarowe

Wody do skrapiania ulic z powodu braku wodomierzy przy skrapiarkach obliczono według ilości kotłów na 47.701 m^3.

Przy skrapianiu ulic pracowały:

a) 4 zaprzęgi parokonne,
b) 2 samochody

Stan koni w dniu 31. III. 1939 r. wynosił 46 i to:

w dzielnicy	I.	26	koni
" "	II.	6	"
" "	III.	6	"
" "	IV.	2	"
w Zarządzie Ogrodów Miejsk.		4	"
" Zamku w Gorzycach		2	"

Stan koni z początkiem roku budżetowego 1938/39	50
wycofano z powodu niezdolności do pracy	4
z dniem 31. III. 1939 r. wynosi	46
Chorych koni było w ciągu roku 5, co spowodowało stratę dni	107

Paszy i pościółki dla koni spostrzebowano:

a) owsa	100.714,50	kg
b) siana	126.847,00	"
c) słomy długiej	67.903,50	"
d) " prasowanej	38.764,00	"
e) makuchu	2.350,00	"
f) „Karmapol"	200,00	"
razem	336.779,00	kg

Przy dowozie paszy pracowały:

a) 62 zaprzęgi

b) 2 samochody ciężarowe

Innym Oddziałom dostarczono zaprzęgów:

Oddział Drogowy i Mierniczy . .	2.572
Opieka Społeczna	359
Ogrody Miejskie	195
Hala targowa	471
Oddział Szkolny	24
Pomoc zimowa	15
Zarząd Nieruchomości (eksmisje) .	4
Biuro Wojskowe	15
Zamek Gorzyce	23
Oddział XVI	51
Straż Pożarna	39
Dla celów służbowych (powózka)	298
Wycieczki	13
Różne	186
" samochody	27

Robotnicy pracowali dla innych Oddziałów	207
zastępstwo portierów	82
Biuro Wojskowe	46

Śmieci z realności prywatnych z śmietników przez zaprzęgi wywieziono fur jedno-konnych 76

Śmieci z realności miejskich z śmietników wywieziono fur jedno-konnych 43

Wywieziono fur dwu-konnych 156

Do systemu wywozu przymusowego przez samochody jest przyłączonych realności: 1210

a) prywatnych, w których znajduje się wiader		4093
b) miejskich	„ „ „ „ „	338

Tabor miejski posiada:

samochodów osobowych	4
„ do skrapiania ulic . . .	2
„ „ wywozu śmieci . . .	4
„ „ posypywania ulic piaskiem	1
„ „ czyszczenia ulic . . .	2
powozów konnych (1 — zamek w Gorzycach)	5
sanek „ (1 — „ „ „)	2
wozów roboczych (1 na kołach gumowych)	1
a) jednokonnych	18
b) parokonnych	7
wozów (platformy) (1 na kołach gumowych)	1
„ drabiniastych	1
„ skrapiania ulic	4
wózków ręcznych dwukołow. (kar. ambul.)	31

D) Przymusowy wywóz śmieci.

Przymusowy wywóz śmieci w roku sprawozdawczym rozszerzono na dalsze 311 nieruchomości prywatnych i miejskich. Tym rozszerzeniem objęto całe centrum miasta Katowic z wyjątkiem dzielnic, gdzie odbywa się na razie jeszcze dowolny wywóz śmieci.

Na końcu roku sprawozdawczego podlegało przymusowemu wywozowi śmieci 1210 realności prywatnych i miejskich, w których znajdowało się:

w realnościach prywatnych . .	4.093	wiader
„ „ miejskich . .	338	„
razem:	4.431	wiader

Wywóz śmieci odbywa się bezpylnie specjalnie w tym celu zbudowanymi samochodami. Wiadra do wywozu śmieci opróżniane są 2 razy tygodniowo za opłatą miesięczną 4,50 zł od wiadra.

Dochód z wywozu śmieci wynosił w roku sprawozdawczym 191.035,65 zł.

Wydatki związane z wywozem śmieci jak: zarobki robotników, zakup nowych wiader, reparacje wiader uszkodzonych, materiały pędne dla samochodów, reparacje samochodów itp. wynosiły 188.764,82 zł.

E) Miejskie publiczne urządzenia sanitarne.

Miasto posiada na swoim terenie 6 ustępów publicznych i to: przy ul. Dworcowej, placu Miarki, placu Wolności, placu Andrzeja i przy ul. Ludwika Labusa w dzielnicy III oraz na targowisku przy hali targowej.

Dochód z opłat za używanie ustępów publicznych w roku sprawozdawczym z wyjątkiem ustępu przy targowisku, który administracyjnie podlega hali targowej, wynosił 636,00 zł.

Opłaty przeznacza się wyłącznie na utrzymanie tychże urządzeń.

RÓŻNE.

W roku sprawozdawczym zakupiono:

1 samochód osobowy „Chevrolet".

Wycofano z ruchu:

samochód osobowy „Fiat" Nr 75-217,
„ półciężarowy N, A. G. „Rakieta".

HALE TARGOWE.

A. Administracja.

Dla usprawnienia administracji ustalono dla całego personelu plan czynności i przeprowadzono pewną reorganizację. Wyniki tej reorganizacji okazały się za dodatnie.

Celem jednolitego uregulowania przyjmowania i wydawania materiałów urządzono w nowej hali targowej magazyn. Wydawanie i przyjmowanie materiałów odbywa się na podstawie osobno wydanej instrukcji.

Zaprowadzono cały szereg formularzy wzorowych celem ułatwienia urzędowania i mających p. in. przyczynić się do sprawnego ściągania opłat ryczałtowych i dziennych celem uniknięcia zaległości.

Jako nowy dział powołano do życia na placu po stronie zachodniej za nową halą targową targ hurtowy. Targ ten przyniósł w roku 1938/39 58.681,80 zł dochodu. Inne działy jak to wynika z załączonego zestawienia, wykazują również większe wpływy.

Lokal kasowy zabezpieczono należycie przed włamaniem, a wszystkie biura zaopatrzono w nowe umeblowanie.

Komisja Targowa odbyła 8 posiedzeń, na których rozpatrzyła 180 spraw.

B. Rozbudowa i reparacje.

1. Handlarzom - hurtownikom i handlarzom przyjeżdżającym na targ z towarami sezonowymi (grzyby, jagody itp.) dostarczono jednolitych straganów, odpowiadających wymogom sanitarnym.
2. Urządzono w hali mięsnej rzeźnię drobiu.
3. Celem uniknięcia ujemnego działania promieni słońca na towary, szyby w nowej hali targowej od strony południowej zaopatrzono w odpowiednie zasłony.
4. Wykonano w hali mięsnej urządzenie do grzania wody. Ciepła woda jest potrzebna personelowi hal targowych do mycia hal, a rzeźnikom do czyszczenia straganów.
5. Dla nowej hali targowej zakupiono nowe węże strażackie.
6. Urządzono szatnię w b. kantynie dla robotników fizycznych hali targowej.
7. Wybudowano plac na targ hurtowy za nową halą targową po stronie zachodniej.
8. Celem utrzymania odpowiedniej temperatury, przeprowadzono w piwnicach izolację rur.
9. Celem ułatwienia wokół placu hurtowego ruchu kołowego, spowodowano wybrukowanie ulic dojazdowych (przedł. ulicy Piotra Skargi i ul. Sokolskiej).
10. W hali mięsnej wprawiono nowe okna.
11. Zreperowano piece w kotłowni centralnego ogrzewania nowej hali targowej.
12. Robotników, czyszczących hale targowe zaopatrzono w nieprzemakalne ubrania i buty gumowe.
13. Dla szybkiej ekspedycji towarów z piwnic zakupiono odpowiednią ilość wózków.
14. Dla hali mięsnej zakupiono zegar elektryczny.
15. Dla uniknięcia ciągłych strat wyjęto z drzwi wahadłowych w nowej hali targowej dolne szyby i zastąpiono je dyktą.
16. Dla rzeźników urządzono wspólną garderobę.
17. Zakupiono drogowskazy i tablice orientacyjne dla uregulowania ruchu kołowego na terenach hal targowych.

C. Dane statystyczne:

Ilość handlarzy-detal.	598	(w tym wyzn. mojż. 7)
Ilość rzeźników	115	(w tym wyzn. mojż. 39)
Ilość handlarzy-hurtowników	63	(w tym wyzn. mojż. 21)
Razem:	776	Razem: 67

W sezonie (czerwiec — wrzesień) do hal targowych przyjeżdżają z okolic górskich i wiosek osób: 150

926

Na ogólną liczbę handlarzy w ilości 926 jest wyznania mojżeszowego 67 albo 0,07%.

Hale odwiedza w targi główne (poniedziałek, czwartek, sobota) około 8 do 10.000 ludności.

Na targi hurtowe w główne targi (poniedziałek, czwartek, sobota) przywozi się towarów w ilości 80 do 100 samochodów ciężarowych. W inne dnie dowóz wynosi około 60 do 80 samochodów ciężarowych.

W przybliżeniu procentowy udział w dowozie mają następujące województwa:

Krakowskie	40%
Kieleckie	30%
Poznańskie	20%
Inne	10%

D. Zesta

obrotu z hal targowych za czas

Dochód	Kwiecień zł	Maj zł	Czerwiec zł	Lipiec zł	Sierpień zł	Wrzesień zł
Nowa hala	11 315,75	13 250,—	11 106,45	12 814.90	13 421,50	12 492,30
Magazyny	1 063,25	3 384,60	1 839,60	1 563,70	2 725,40	3 159,35
Piwnice	625,20	871,20	691,20	621,60	907,20	707,80
Sklepy	1 289,—	1 576,00	1 723,—	2 061,—	1 360,—	1 244,—
Restauracje	—	1 300.—	650,—	650,—	650,—	650,—
Ustępy	695,90	857,90	857,40	1 270,—	1 270,40	1 268,20
Hala mięsna . . .	7 170 05	10 651,05	7 461,95	5 944,60	7 104,90	10 901,15
Stragany z drobiem .	955,—	902,—	818,50	774,—	821,—	998,50
Stragany na placu .	2 243,90	2 608,—	2 414,80	3 814,50	3 371,55	3 937,50
Handel hurtowy . .	156,30	1 174,20	5 006,90	14 057,—	13 482,85	10 549,60
Postoje, wagi itp. .	696,—	287,38	194,90	631,01	113,90	329,17
Razem:	26 210,35	36 862,33	32 764,70	44 202,31	45 228,70	46 237,57
za czas od 1. IV. 37 do 31. III. 38	29 378.65	29 785,15	33 090,35	34 686,50	30 132.00	30 156,60

wienie
od 1. IV. 38 do 31. III. 39 roku

Październ. zł	Listopad zł	Grudzień zł	Styczeń zł	Luty zł	Marzec zł	Razem zł
12 606,55	11 260,60	12 672,60	11 225,65	10 567,—	11 051,60	143 784,90
3 856,65	741,80	2 852,60	4 284,30	1 900,90	4 063,65	31 458,90
1 498,20	1 104,60	1 629,60	1 351,20	1 011,80	1 806,60	12 826,20
3 219,—	1 502,—	1 360,—	1 234,—	1 757,50	2 949,50	21 345,—
650,—	650,—	650,—	650,—	650,—	650,—	7 800,—
1 110,80	955,70	953,20	779,80	697,90	746,70	11 463 90
9 754,15	7 218,60	9 190,—	9 507,55	8 414,05	11 319,54	104 544,49
1 267,50	928,—	931,—	853,50	700,—	690,50	10 639,50
3 104,10	3 070 85	4 375,15	2 445,20	1 994,60	1 717,35	35 077,50
6 509,60	5 227,—	2 463,75	36,60	18,—	—	58 681,80
326,90	241,38	230,14	292,28	237,74	331,22	3 912.02
43 903,45	32 900,53	37 308,04	32 660,08	27 929,49	35 326,66	441 534,21
36 065,16	30 293,45	32 995,05	31 250,20	29 074,—	30 644,69	377 551,80

Przeciwstawiając wykazanym wyżej dochodom
w wysokości . . . . 441.534,21 zł
sumę wydatków:

a) spłata rat i odsetek od części pożyczki ameryk., zużytej na zakup gruntów na cele targowe i budowę hali targowej . . . . . . 172.051,16 zl

b) spłata rat i odsetek pożyczki Śląskiego Komunalnego funduszu pożyczkowo - zapomogowego na budowę hali targowej . . . . 33.250,— „

c) wydatki budżetowe . . . . 195.502,59 zł — 400.803,75 zł

Pozostaje nadwyżka budżetowa za rok 1938/39: 40.730,46 zł

Sprawy finansowe, podatkowe i majątkowe.

Główna Kasa Miejska.

Rachunkowość i kasowość w roku sprawozdawczym była nadal prowadzona według obowiązujących przepisów z roku 1934. Całokształt gospodarki finansowej obrazuje księga inwentarzowa Dział „A". Majątek miasta na dzień 1 marca 1939 r. wynosi — 73.244.009,07 zł i w porównaniu do roku ubiegłego podwyższył się o 3.311.169,19 zł (majątek miasta na dzień 31 marca 1937 r. wynosił 69.932.839,88 zł).

Nadwyżka budżetowa za rok 1938/39 wynosi 101.207,37 zł.

Przyrost stanu czynnego wykazują:

Grupa	I	Nieruchomoci	951.025,32 zł
Grupa	II	Inwestycje w budowie	1.717.794,43 „
„	V	Aktywa fundacyj	4.979,15 „
„	VII	Lokaty	1.377.109,64 „
			4.050.908,54 zł

Zmniejszenie stanu czynnego wykazują:

Grupa	III	Ruchomości	183.031,89 zł	
„	IV	Aktywa przedsiębiorstw komunalnych . . .	39.787,16 „	
„	VI	Materiały i zapasy . .	181.923,57 „	
„	IX	Pozostałości czynne na rachunkach bieżących w instytucjach finansowych	610.632,66 „	
„	X	Kasa	319.183,89 „	
„	XI	Inne aktywa . . .	1.377.312,92 „	
„	XII	Depozyty walorowe .	17.146,71 „	2.729.018,80 zł

Zatem **więcej** od stanu czynnego roku poprzedn. o 1.321.889,74 zł

Przyrost stanu biernego wykazują:

Grupa V — Sumy przechodnie . 516.779,85 zł 516.779,85 „

Zmniejszenie stanu biernego wykazują:

Grupa I	Długi długoterminowe .	783.982,73 zł	
„ II	Pasywa przedsiębiorstw komunalnych . .	84,12 „	
„ VI	Fundusze specjalne .	1.518.825,45 „	
„ VII	Inne pasywa . . .	183.365,29 „	
„ VIII	Deponenci . . .	19.801,71 „	2.506.059,30 „

Zatem zwiększenie majątku przy porównaniu ze stanem księgi inwentarzowej Dział „A" za rok 1937/38 wynosi jak poprzednio podano . . . 3.311.169,19 zł
Gwarancyj udzielonych było na dzień 31 marca 1939 r. . . . . 322.457,15 „
zaś gwarancyj przyjętych . . . . 608.305,92 „

Sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu przedkłada się w formie głównego zestawienia, z którego przytacza się następujące cyfry dot. gospodarki miejskiej:

WYDATKI.

Rodzaj wydatków	Preliminowano zł	Wypłacono zł
Wydatki budżetu zwyczajnego	11 207 999,73	10 404 105,78
Wydatki budżetu nadzwyczajnego	7 128 915,56	5 833 138,29
Wydatki zakładów komunalnych	796 875,00	761 329,83
Wydatki przedsiębiorstw komunalnych . .	2 885 640,00	3 065 183,36
Razem:	22 019 430 29	20 063 757,26

DOCHODY.

Rodzaj dochodów	Preliminowano zł	Otrzymano zł
Dochody budżetu zwyczajnego	12 144 004,73	13 281 703,09
Dochody budżetu nadzwyczajnego	6 193 709,51	3 056 748,35
Dochody zakładów komunalnych . .	796 875,00	761 329,83
Dochody przedsiębiorstw komunalnych . . .	2 885 640,00	3 065 183,36
Razem:	22 020 229,24	20 164 964,63

Przeciwstawiając wykazanym wyżej dochodom w wysokości . . . . 20.164.964,63 zł
sumę wydatków w wysokości . . . . . 20.063.757,26 „
pozostaje nadwyżka budżetowa za rok 1938/39 wyrażająca się kwotą . . . . 101.207,37 zł

Wpływy podatkowe za rok 1938/39 przedstawiają się jak następuje:

a) Udział w podatkach państwowych:

1) 15 %-owy udział w państwowym podatku dochodowym	1.802.841,87 zł
2) 17 %-owy udział w państwowym podatku przemysłowym od obrotu	1.777.021,89 „
3) Udział w scalonym podatku przemysłowym	40.964,78 „
4) Podatek specjalny od pracowników miejskich	4.907,02 „
	3.625.735,56 zł
W budżecie przewidziano	3.221.250,00 „
Zatem wpłynęło więcej	404.485,56 zł

b) Dodatki do podatków państwowych:

1) Dodatki do państwowego podatku dochodowego	2.999.262,31 zł
2) Dodatek do podatku gruntowego . . .	6.386,43 „
3) Dodatki do państwowych opłat od świadectw przemysłowych i handlowych	218.556,08 „
4) Dodatki do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	222.830,59 „
5) Dodatki do opłat państwowych od patentów akcyzowych	55.639,77 „
	3.502.675,18 zł
W budżecie przewidziano	3.471.454,73 „
Zatem wpłynęło więcej	31.220.45 zł

c) Podatki samoistne:

1) Podatek od rozrywek i zabaw	174.351,09 zł
2) Podatek od psów	45.060,81 „
3) Podatek hotelowy	46.821,15 „
4) Podatek od ogłoszeń	16.099,20 „
5) Podatek od przyrostu wartości	66.132,06 „
6) Podatek od umów o nabycie nieruchomości	133.926,58 „
7) Podatek budynkowy	776.752,23 „
8) Podatek szynkarsko-koncesyjny . . .	30.886,06 „
9) Podatek od spadków i darowizn . . .	4.016,75 „
10) Podatek od kopalin	226.324,56 „
11) Podatek od placów niezabudowanych . .	53.984,44 „
12) Podatek wojskowy	1.730,46 „
13) Opłaty na budowę i przebudowę dróg publicznych	411.230,33 „
	1.987.315,72 zł
W budżecie przewidziano	1.823.000,00 „
Zatem wpłynęło więcej	164.315,72 zł

ZESTAWIENIE.

Wpłynęło więcej ad a)		404.485,56 zł
ad b)		31.220,45 „
ad c)		164.315,72 „
Ogółem wpłynęło więcej		600.021,73 zł

Więcej jak preliminowano wpłynęło:

15 %-owy udział w państwowym podatku dochodowym		6.591,87 zł
17 %-owy udział w państwowym podatku przemysłowym od obrotu		387.021,89 „
Udział w scalonym podatku przemysłowym . .		5.964,78 „
Podatek specjalny od pracowników miejskich .		4.907,02 „
Dodatki do państwowego podatku dochodowego		10.961,58 „
Dodatek do podatku gruntowego		1.886,43 „
Dodatki do państwowych opłat od świadectw przemysłowych i handlowych		43.556,08 „
Dodatki do opłat państwowych od patentów akcyzowych		639,77 „
Dodatek od rozrywek i zabaw		5.351,09 „
Podatek od psów		5.060,81 „
Podatek hotelowy		6.821,15 „
Podatek od przyrostu wartości		6.132,06 „
Podatek od umów o nabycie nieruchomości . .		3.926,58 „
Podatek budynkowy		65.752,23 „
Podatek szynkarsko-koncesyjny		5.886,06 „
Podatek od spadków i darowizn		2.016,75 „
Podatek od kopalin		26.324,56 „
Podatek od placów niezabudowanych . . .		17.984,44 „
Opłaty na budowę i przebudowę dróg publicznych		21.230,33 „
	Razem:	628.015,48 zł

Mniej jak preliminowano wpłynęło:

Dodatki do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	25.823,41 zł	
Podatek od ogłoszeń	1.900,80 „	
Podatek wojskowy	269,54 „	27.993,75 „
Zatem większy wpływ z ogólnych podatków jak poprzednio podano		600.021,73 zł

ZAKŁADY KOMUNALNE.

1) **Szpital Miejski.**

Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 488.077,94 zł
Nadwyżka dochodów w kwocie 16.180,05 zł, mieszcząca się w rozchodach, została odstawiona do kasy związku komunalnego i zaprzychodowana przy dziale VI § 33, poz. a. budżetu administracyjnego. W budżecie preliminowano dopłatę w kwocie 89.955,00 zł.

2) **Szpital dla dzieci:**

Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 93.827,18 zł
W dochodach mieści się dopłata w sumie 13.936,12 zł, zapłacona przez kasę związku komunalnego z działu VIII. rozdz. B § 55, poz. b. budżetu administracyjnego. Dopłatę preliminowano na 33.210,— zł.

3) **Teatr Miejski.**

Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 179.424,71 zł
W dochodach mieści się dopłata w sumie 137.483,06 zł, zapłacona przez kasę związku komunalnego z działu VII § 46 — budżetu administracyjnego. Dopłatę preliminowano na 154.600,— zł.

PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNALNE.

1) **Miejskie Zakłady Wodociągowe.**
Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 1.573.954,75 zł.
Nadwyżka w kwocie 43.864,29 zł, mieszcząca się w rozchodach została odstawiona do kasy związku komunalnego i zaprzychodowana przy dziale II § 7, poz. a. — budżetu administracyjnego. Nadwyżkę preliminowano na 10.000,— złotych.

2) **Miejski Zakład Elektryczny w Brynowie.**

Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 55.585,18 zł.
Nadwyżka w kwocie 17.555,39 zł, mieszcząca się w rozchodach, została odstawiona do kasy związku komunalnego i zaprzychodowana przy dziale II § 8, poz. c. — budżetu administracyjnego. Nadwyżkę preliminowano na 500,— złotych.

3) **Hala Targowa.**

Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 441.534,21 zł.
Nadwyżka w kwocie 40.730,46 złotych, mieszcząca się w rozchodach, została odstawiona do kasy związku komunalnego — dział II § 7, poz. b — budżetu administracyjnego. W budżecie nie przewidziano ani nadwyżki, ani dopłaty.

4) **Rzeźnia Miejska.**

Dochód i rozchód wynosi po . . . . . 994.109,22 zł. Nadwyżkę w kwocie 299.061,95 zł, mieszczącą się w rozchodach, odstawiono do kasy związku komunalnego i zaprzychodowano przy dziale II § 7, poz. c — budżetu administracyjnego. W budżecie nie przewidziano ani nadwyżki, ani dopłaty.
(Patrz załącznik).

PODATKI.

Wpływy podatkowe miasto czerpało wzorem lat ubiegłych z:

A) udziałów i dodatków komunalnych do podatków państwowych;

B) poboru samoistnych danin komunalnych.

A) Udziały i dodatki komunalne.

Podatek dochodowy.

W przepisach o podatku dochodowym nie zaszły żadne zmiany. Udziały komunalne w państwowym podatku, wymierzanym osobom fizycznym i prawnym na podstawie działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym wynosiły 15 % od $^{5}/_{7}$ wpływu do kasy skarbowej, a udziały w podatku od uposażeń emerytur i najemnej pracy 15 % od połowy wpływów. Dodatki komunalne do państwowego podatku dochodowego wymierzanego z działu I ustawy, pobierało miasto na podstawie art. 24 ustawy o p. p. d. w wysokości 4 % od rocznego dochodu ponad 1.500 zł do 24.000 zł, 4½ % od dochodu ponad 24.000 do 88.000,— zł i 5 % od dochodu ponad 88.000,— zł, a od dochodu z uposażeń, emerytur i najemnej pracy przekraczającego w stosunku rocznym 4.800,— zł pobierało miasto 3 % na podstawie tego samego przepisu.

Od wymiaru dodatków komunalnych do podatku od uposażeń odwołali się pracownicy Spółek Brackich, Zakładów Ubezpieczeń Społecznych i Kas Chorych, domagając się zwolnienia od płacenia dodatków na podstawie art. 24 ustawy o p. p. d. Żądania uzasadniali rekurenci jednolicie przyznaniem w powołanym artykule pracownikom samorządu gospodarczego takich samych przywilejów, z jakich korzystają pracownicy samorządu terytorialnego. Magistrat załatwił wnioski odmownie, a Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi od decyzji Magistratu jako nieuzasadnione. Za wyjątkiem 3. skarg wniesionych przez podatników do Najwyższego Trybunału Administracyjnego od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, wszystkie wyroki uprawomocniły się.

Spór toczący się pomiędzy Magistratem w Katowicach a Magistratem w Pszczynie o udziały w podatku dochodowym płaconym przez Ks. Pszczyńskiego za rok 1927 i wszystkie lata następne zakończył się wyrokiem N. T. A. z dnia 3 marca 1939 r. na korzyść miasta Katowic. Miastu przypadł 15 % udział gminy siedziby zarządu przedsiębiorstw górniczych. Ustalenie należności miasta oraz rozliczenie z Magistratem w Pszczynie nastąpi w nowym okresie budżetowym.

Podatek premysłowy.

Ustawą z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym komunalny udział w podatku uległ obniżce z 17 % na 15½ % począwszy od 1 stycznia 1939 r. Obniżenie to nie wpłynęło ujemnie na wykonanie budżetu, do czego przyczyniła się podobnie jak przy podatku dochodowym poprawa koniunktury gospodarczej w przemyśle i handlu, a wpływy podniosły się o 319,646,31 zł, czyli o 28% w porównaniu do roku poprzedniego. Zmiany zaszłe w przepisach o podatku obrotowym dotyczą również scalonego podatku od obrotu. Dodatki komunalne do świadectw przemysłowych zostały zniesione ustawą z dnia 4 maja 1938 r. z dniem 31 grudnia 1939 r. W ich miejsce wprowadzono z dniem 1 stycznia 1940 r. opłaty od kart rejestracyjnych. W roku sprawozdawczym należności z tych dodatków wpływały na podstawie dotychczasowych przepisów. Miasto pobierało 30 % dodatek komunalny od opłaty państwowej.

Podatek gruntowy.

Wobec zmiany procedury przy wymiarze państwowego podatku gruntowego, podatek ten obecnie wymierza Urząd Skarbowy. Miasto, korzystając z możności pobierania dodatków komunalnych do tego podatku, uchwałą Korporacji Miejskich ustaliło pobór dodatku w wysokości 50 % państwowego podatku gruntowego.

Dodatki do państwowych opłat od patentów akcyzowych.

W tej dziedzinie nie zaszły w okresie sprawozdawczym żadne zmiany. Dodatki pobierało miasto w wysokości 10 % opłat państwowych na wyrób a 100 % opłat na sprzedaż trunków alkoholowych i przetworów spirytusowych.

Udział w podatku od spożycia, zużycia i produkcji.

Również w tej dziedzinie nie było żadnych zmian. Pobór podatku oraz rozdział udziałów pomiędzy Związki Komunalne uskutecznia Urząd Wojewódzki. Udział miasta wynosił 25,57 % ogólnych wpływów.

Wpływy z powyższych dodatków komunalnych i udziałów w po datkach państwowych preliminowano w ogólnej wysokości 6.692.704,73 zł. Wykonanie budżetu ujawniło nadwyżkę nad preliminarzem w ogólnej kwocie 430.85,95 zł, co stanowi 6,43 % kwot preliminowanych.

B) **Samoistne daniny komunalne.**

Samoistne daniny komunalne wymierzano na podstawie odnośnych statutów podatkowych, które określają podstawę wymiarową, wysokość stawek podatkowych, oraz ulgi i zwolnienia z obowiązku podatkowego.

Podatek od budynków.

wymierzano w stosunku 5 ‰ od wartości użytkowej budynków, których budowę ukończono do końca 1923 r. Budynki wzniesione po tym terminie korzystają ze zwolnienia od tego podatku na przeciąg lat 15. Na ogólną ilość 4.220 budynków, korzysta ze zwolnienia podatkowego 1.052 budynków. Wpływy z tego źródła podatkowego przekroczyły preliminowaną w budżecie kwotę 700.000 zł o 10,96 %, to znaczy o 76,752,23 zł. Zaległości na dzień 1. IV. 1939 r. wynoszą 273,978,35 zł, zmniejszyły się zatem w stosunku do ubiegłego roku o 10,78 %. Wniosków o obniżenie względnie umorzenie podatku wpłynęło 191, z czego 95 uwzględniono, a 96 oddalono. W 12 wypadkach wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który wszystkie wymiary zatwierdził. Kwoty odpisane względnie umorzone wynoszące razem 13.840,08 zł, stanowią zaledwie 1,82 % kwot wymierzonych.

Drugą z kolei pozycję w podatkach samoistnych zajmuje

Opłata drogowa,

wymierzana w stosunku 5 % od wymiarów państwowego podatku przemysłowego i w stosunku 10 % od wymiarów komunalnego podatku od budynków. Z ogółem wymierzonej kwoty 355.059,66 zł przypada na płatników państwowego podatku przemysłowego kwota 278.947,66 zł, a na płatników podatku od budynków kwota 76.112,— zł. Preliminarz tej pozycji budżetowej (280.000,— zł) został wykonany z nadwyżką 57.339,01 zł, co stanowi przeszło 21 %, nie licząc wpływów z tytułu zwrotu kosztów rozbudowy ulic, które osiągnęły kwotę 74.131,44 zł, a również zarachowywanych na tę pozycję budżetową. Odwołanie wniesiono 1268, z których 652 uwzględniono, a 616 oddalono. Poza tym 29 spraw oparło się o Wojewódzki Sąd Administracyjny; wszystkie sprawy zostały rozstrzygnięte na korzyść Gminy Miejskiej. Umorzono względnie odpisano 10,72 % kwot wymierzonych, to zna-

czy 38.064,72 zł. Zaległości na dzień 1. IV. 1939 r. wynoszą 73.229,92 zł, zmniejszyły się zatem o przeszło 21 %.

Podatek od kopalin

wymierzany przez Urząd Wojewódzki Śląski stanowił pomiędzy samoistnymi podatkami komunalnymi również poważną pozycję, osiągając w okresie sprawozdawczym kwotę 226,324,56 zł wpływów, co wobec preliminowanej kwoty 200.000,— zł daje nadwyżkę w kwocie 26.324,56 zł, co stanowi 13,16 % kwoty preliminowanej.

Podatek od rozrywek, zabaw i widowisk publicznych jest nakładany na wszystkie urządzane na terenie miasta Katowic publiczne zabawy, rozrywki i widowiska z pominięciem imprez wyszczególnionych w § 2 statutu. Wpływy z tego źródła podatkowego wyniosły 177.495,10 zł, przekraczając preliminowaną kwotę o 36,53 %, to znaczy o kwotę 47.495,10 zł i przewyższyły wpływy z ubiegłego okresu sprawozdawczego o kwotę 46.248,63 zł, tj. o przeszło 35 %. Ten wzrost wpływów został spowodowany częściowo podwyższeniem tak zwanych ryczałtów podatkowych dla niektórych kinoteatrów, powstaniem nowego przedsiębiorstwa kinematograficznego „Zorza" i częściowo dalszym zmniejszaniem się zaległości (o 22,38 %). Odsetek umorzeń jest bardzo niski i nie osiąga 5 %. Wniosków o obniżenie podatku załatwiono 322. Skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego nie wniesiono żadnych.

Opłata komunalna od umów o przejście własności na nieruchomości

preliminowana w kwocie 130.000,— zł osiągnęła 134.305,17 zł wpływów. Preliminarz wykonano zatem w 103,31 %. W okresie sprawozdawczym zanotowano 235 przewłaszczeń nieruchomości wobec 440 przewłaszczeń w okresie poprzednim. Z tego prypadało na prewłaszczenia wolne od podatku 79 tak, że opodatkowaniu podlegało 156 umów o przeniesienie własności, od których wymierzono 168,405,79 zł podatku, przeważnie w drugiej połowie okresu sprawozdawczego, której to okoliczności też przypisać należy stosunkowo wyższy stan zaległości na 1. IV. 1939 r. w porównaniu ze stanem na 1. IV. 1938 r. Ilościowe zmniejszenie się wypadków przewłaszczeń należy tłumaczyć ustawowymi ograniczeniami obrotu nieruchomościami w pasie granicznym, które niewątpliwie wywierają wpływ niekorzystny na kształtowanie się przychodów z tego podatku. Również i ten podatek wykazuje niski, bo 2,85 % stosunek umorzeń, które wyniosły kwotę 4.801,59 zł. Zwrotów dokonano na kwotę 378,59 zł.

Pobierany również z racji przejścia własności nieruchomości

podatek od przyrostu wartości

wykazuje, jeśli chodzi o wpływy, wzrost w stosunku do wpływów zeszłorocznych o 13 %, spowodowany zmniejszaniem się zaległości w tym podatku. Preliminarz w kwocie 60.000,— zł wykonano przy wpływach w kwocie 66.132,06 zł w bieżącym okresie z przeszło 10 % nadwyżką. Zaległości w stosunku do ubiegłego roku zmniejszyły się o 27.611,18 zł, co stanowi 35 %. Umorzono względnie odpisano kwotę 11.207,54 zł, przeważnie z zaległości. Odwołań wniesiono 24, z których uwzględniono 5. Jeden płatnik wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, którą rozstrzygnięto na jego niekorzyść.

Podatek od placów budowlanych

wymierza się od placów budowlanych i gruntów, które uzyskały charakter placów budowlanych przez pociągnięcie linii regulacyjnych ulic i nadają się do zabudowy. Stopa podatkowa wynosiła 3 ‰ od wartości sprzedażnej. Do obowiązku podatkowego pociągnięto 581 osób, którym wymierzono łącznie 53.361,30 zł. Wpływów osiągnięto w okresie sprawozdawczym 53.984,44 zł, przekraczając kwotę preliminowaną (30.000,— zł) o 79,94 %. Zaległości na dzień 1. IV. 39 r. wykazano 15.894,75 zł, co w stosunku do ubiegłego okresu oznacza spadek o 4.846,84 zł, czyli o 23,36 %. Odwołań i wniosków o obniżenie względnie zniesienie podatku załatwiono 132. Skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wniesiono 3, które zostały rozstrzygnięte na korzyść Gminy Miejskiej.

Podatek od lokali (hotelowy)

preliminowany w wysokości 30.000,— zł osiągnął 46.821,15 zł wpływów. Nadwyżka w kwocie 16. 821,15 zł stanowi 56,07 % kwoty preliminowanej. Podatek ten jest odprowadzany do Głównej Kasy Miejskiej przez zarządy 7-miu znajdujących się na terenie miasta hoteli. Zaległości w tym podatku wykazane na dzień 1. IV. 1938 r. w kwocie 58.965,61 zł spadły w ciągu okresu sprawozdawczego do kwoty 32.845,91 zł.

Podatek od psów.

Podatek od psów płaciło w okresie sprawozdawczym 2.295 płatników, a zatem 224 więcej niż w ubiegłym okresie. Wpływy z tego źródła podatkowego dały kwotę 45.060,81 zł i przekroczyły kwotę preliminowaną (35.000,— zł) o 10.060,81 zł, czyli o 28,74 %. Stan zaległości nieznacznie się powiększył w stosunku do ubiegłego roku, mianowicie o 2 % i wyrażał się kwotą 22.531,47 zł. Jest to następstwem podwyższenia się ogólnej kwoty wymia-

rów o przeszło 26 %. Odwołań i wniosków o obniżenie względnie zwolnienie z podatku wniesiono 1.190, z czego uwzględniono 868. W jednym wypadku wniesiono skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, która została oddalona.

Podatek od koncesyj.

Preliminowano 25.000,— zł. Osiągnięta kwota 30.886,06 zł wpływów dała zatem nadwyżkę w kwocie 5.886,06 zł, co stanowi 23,54 %. Zaległości na dzień 1. IV. 39 r. wynoszą 39.230,30 zł, zmniejszyły się zatem o 5 %. Kwoty odpisane względnie umorzone razem w wysokości 42.728,— zł stanowią blisko 60 % kwot wymierzonych. Jest to najwyższy odsetek umorzeń spośród podatków samoistnych, usprawiedliwiony jednakże specyficznym charakterem tego podatku i poważnym, bo blisko 44 % wzrostem wymiarów w stosunku do ubiegłego roku. Zgłaszanie bowiem sprzedaży napojów alkoholowych nisko procentowych następuje lekkomyślnie z prawem wyszynku w sklepach spożywczych, a różnica pomiędzy zgłoszeniem z prawem i bez prawa wyszynku wynosi 1000 %. Poza tym na niektóre lokale są udzielane zezwolenia na wyszynk napojów alkoholowych 3 i 4 razy w roku budżetowym. Lokale te tak słabo prosperują, że koncesjonariusze likwidują je po 4 wzgl. 6-cio tygodniowym prowadzeniu. Uskutecznione wymiary, które wynoszą przeciętnie ponad 1000,— zł, muszą być zatem w większej części odpisane. Na ogólną ilość 206 płatników 180 wniosło odwołania, które przeważnie uwzględniono. Do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wniesiono 3 skargi, które zostały oddalone.

Podatek od ogłoszeń.

Wpływy tego podatku w kwocie 16.099,20 zł nie osiągnęły kwoty preliminowanej w wysokości 18.000,— zł. Zaznaczyć jednak należy, że na okres sprawozdawczy preliminowano kwotę o 3.000,— zł wyższą, niż w ubiegłym okresie. Równocześnie zaznaczył się spadek kwot wymierzonych o 16 %. Na 272 płatników, z których część opłaca ten podatek ryczałtowo, 21 wniosło odwołanie, a 2-ch skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, które zostały oddalone.

Podatek od spadków i darowizn

Preliminowany w kwocie 2.000,— zł dał 4.016,75 zł wpływów. Zaległości wykazane na dzień 1. IV. 39 r. w kwocie 9,263,70 zł zmniejszą się w okresie budżetowym 1939/40, gdyż Wydział Skarbowy rozstrzygnie ostatecznie odwołania od wymiaru państwowego podatku od spadku.. Na 67 płatników 13 wniosło odwołania, z których uwzględniono 7.

Biorąc pod uwagę wykonanie budżetu odnośnie samoistnych danin komunalnych, stwierdzić należy, że

preliminowano .	1.642.000,— zł	
wymierzono . .	1.980.263,25 „	to zn. o 20,56 % więcej niż preliminowano, a o 12,60 % więcej niż w ub. roku.
Zaległości na 1. IV. 38 r. wynosiły .	740.707,20 „	
uiszczono . . .	1.916.947,— „	a więc o 345.315,72 zł więcej niż przewidywano w preliminarzu. Stopień wykonania budżetu 121,03 %.
wraz z opłatą na rozbudowę dróg	1.991.078,44 „	
zwroty z bież. dochodów . . .	3.762,72 „	
Pozostaje: . . .	1.987.315,72 zł	
umorzono wzgl. odpisano . . .	167.774,63 „	a zatem niespełna 8,50 % kwot wymierzonych
zaległość na 1. IV. 39 r.	636.248,82 „	jest o kwotę 104.458,38 zł mniejsza od zaległości wykazanych na początek okresu sprawozdawczego. Mamy zatem do zanotowania 8,58 % obniżki stanu zaległości.

W ciągu okresu sprawozdawczego podwyższono preliminarz o ogółem 181.000,— zł w samoistnych podatkach komunalnych. Z tego przypadło

na podatek budynkowy	11.000,— zł
na opłaty drogowe	110.000,— „
podatek od zabaw	39.000,— „
„ od placów bud.	6.000,— „
„ od lokali	10.000,— „
„ od psów	5.000,— „

Tak samo podwyższono preliminarz dodatków i udziałów komunalnych z kwoty 5.809.000,— zł na 6.692,704,73 zł. Mimo jednak podwyższenia kwot preliminowanych, wpływy przewyższyły je znacznie i osiągnęły kwotę 7.123.559,68 zł.

Do obowiązku podatkowego pociągnięto ogółem 11.772 płatników, którzy w przeszło 3000 wypadkach wnieśli odwołania oraz wnioski i prośby o zniesienie względnie obniżenie podatku.

C) Sprawy poruczonego zakresu działania.

Opłaty na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża

	wymiar	uiszczenia	umorzenia	zaległość końc.
bieżące	88.411,90 zł	85.670,18 zł	34,56 zł	2.707,16 zł
zaległe	6.190,14 „	5.612,52 „	76,90 „	500,72 „
Razem:	94.602,04 zł	91.282,70 zł	111,46 zł	3.207,88 zł

Tytułem odszkodowania za wymiar i pobór tej opłaty miasto otrzymało kwotę 2.741,49 zł.

Opłaty na rzecz Funduszu Pracy

z art. 19

bieżące	125.792,93 zł	122.296,12 zł	757,89 zł	2.738,92 zł
zaległe	12.040,93 „	7.487,81 „	3.203,60 „	1.349,52 „
Razem:	137.833,86 zł	129.783,93 zł	3.961,49 zł	4.088,44 zł

z art. 25 Od biletów nocnych

bieżące	23.615,75 zł	19.620,48 zł	398,— zł	3.597,27 zł
zaległe	7.096,90 „	5.022,60 „	1.207,28 „	867,02 „
Razem:	30.712,65 zł	24.643,08 zł	1.605.28 zł	4.464,29 zł

z art. 24 Od kwitów komornianych (w likwidacji)

zaległe	1.462,66 zł	7,— zł	16.08 zł	1.439,58 zł

Zaległość ta jest przeważnie hipotecznie zabezpieczona na nieruchomościach dłużników.

Tytułem odszkodowania za wymiar i pobór opłat na rzecz Funduszu Pracy miasto otrzymało kwotę 4.589,58 zł.

Ubezpieczenie od wypadków drobnych producentów rolnych.

Ogólny wymiar składek przedstawionych miastu do inkasa wynosił 2.986,70 zł. Wpłynęło wraz z odsetkami 1.345,78 zł. Tytułem wynagrodzenia za inkaso miasto otrzymało 26.91 zł.

Państwowy podatek gruntowy.

Inkaso wymierzonego przez Urzędy Skarbowe państwowego podatku gruntowego powierzono zarządom gmin za 3% wynagrodzeniem od zainkasowanych kwot. Z tego tytułu wpłynęło dla miasta 55,96 zł.

D) Sprawy inkasowo-egzekucyjne.

Do czynności miejskich organów egzekucyjnych należy doręczanie oraz inkasowanie miesięcznych rachunków za zużytą wodę, wywóz śmieci, zużycie prądu elektrycznego, doręczanie

upomnień i inkasowanie względnie przymusowe ściąganie nieuiszczonych w terminie samoistnych podatków komunalnych i opłat według przesyłanych przez poszczególne Oddziały Administracji Miejskiej wykazów zaległości. W roku sprawozdawczym wpłynęła następująca ilość rachunków i wykazów zaległości do załatwienia:

Wyszczególnienie	Ilość	W roku ubiegłym	W roku sprawozdawczym więcej lub mniej
Rachunki za wodę	34.378	33.306	+ 1.072
Rachunki za wywóz śmieci . . .	11.732	10.740	+ 992
Rachunki za prąd elektryczny . .	6.887	6 004	+ 883
Wykazy zaległości	18 351	19.911	— 1.560
Różne	2 522	1 572	+ 950
Razem:	73 870	71 533	+ 2.337

Zainkasowano względnie ściągnięto ogółem:

w roku sprawozdawczym kwotę . . . 1.476.894,18 zł
w roku ubiegłym . . . . 1.293.906,16 „
a zatem więcej kwotę . . . . 182.988,02 „

Tytułem kosztów egzekucyjnych, upomnień, manipulacyjnych oraz odsetek ściągnięto kwotę . . . . 27.313,24 zł

preliminowano . . . . 18.000,00 „
nadwyżka wynosi . . . . 9.313,24 „

Na należności, których egzekutorzy miejscy bez zastosowania przymusu ściągnąć nie mogą, sporządza i wysyła się do właściwych Urzędów Skarbowych wnioski egzekucyjne. Wniosków takich wysłano:

Urząd Skarb.	Ilość wys. wniosków	na sumę	Pozyt załat. wniosków	na sumę	Negat załat. wniosków	na sumę	Pozost wniosk nie załat.	na sumę
I.	605	60 786,24	171	11 498,88	182	12 911,63	252	36 375,73
II.	680	58 422,55	120	14 065,38	239	10 088,22	321	34 268,95
III.	232	21 804,42	54	2 195,72	75	4 475,1	103	15 133,58
poz. miej	305	49 332,99	64	8 665,21	83	17 955,51	158	22 712,27
Razem	1 822	190 346,20	409	36 425,19	579	45 430,48	834	108,490,53
procent.			22,44 %	19,13 %	31,78 %	23,87 %	45,78 %	56,90 %

Z wniosków egzekucyjnych z roku 1937/8 nie załatwiono

przez I Urząd Skarbowy	21	wniosków na kwotę	1.595,81	zł
przez II „ „	23	„ „ „	1.992,50	„
przez III „ „	39	„ „ „	5.576,23	„
przez Urz. poza miejscowe	45	wniosków na kwotę	11.464,77	„
Razem	128	„ „ „	20.629,31	„

Ogółem nie załatwionych wniosków 962 na kwotę 129.119,84 zł

W 5 wypadkach skierowano wnioski do Sądu Grodzkiego w Katowicach o wpisanie hipotek zabezpieczających na kwotę 19.210,60 zł. W roku ubiegłym wniosków takich wystosowano 11 na kwotę 22.494,23 zł.

Zajęcia przedmiotów ruchomych dokonano w 27 przypadkach, co spowodowało całkowitą zapłatę należności częściowo w ratach.

URZĄD KONTROLI.

W roku sprawozdawczym 1938/39 działalność Urzędu Kontroli polegała na wykonywaniu następujących czynności resortowych i zleconych:

a) Czynności resortowe:

I. Rewizje:

1. Rewizja obejmowała niektóre referaty Opieki Społecznej oraz Przychodnię Przeciwgruźliczą i Przeciwweneryczną, stacje Opieki nad Matką i Dzieckiem, Domy Starców, Dom Pracy Dobrowolnej i Żłóbek dla Dzieci. Nadto przeprowadzono szczegółową rewizję gospodarki uzdrowiska dla dzieci w Gorzycach oraz sanatorium „Katowiczanki“ w Jastrzębiu-Zdroju. Rewizją ujęto agendy od początku istnienia do okresu bieżącego.
2. Delegaci Urzędu Kontroli brali udział w lustracji administracji miejskiej przeprowadzonej przez Urząd Wojewódzki Śląski.
3. Urząd Kontroli przeprowadził rewizję księgowości oraz prawidłowości obliczenia udziałów miasta w dochodach za sprzedany prąd w Zakładach Elektro w Łaziskach Górnych oraz za sprzedany gaz w Gazowniach Górnośląskich S. A. w Hajdukach.
4. Rewizji dorywczej podlegały budynki szkolne, ich stan utrzymania, gospodarka materiałowa, inwentarzowa itp.
5. Kasy podręczne w poszczególnych oddziałach kontrolowano we właściwych terminach. Kasę Rzeźni i Łaźni Miejskiej rewidowano co miesiąc przed rewizjami w Głównej Kasie Miejskiej.
6. Kontrola rachunkowości obejmowała:
   a) polecenia do wypłaty i asygnacje, tak pod względem merytorycznym jak i rachunkowym,

b) codzienne sprawdzanie przy- i rozchodów w dzienniku Głównym Kasy Miejskiej,
c) sprawdzanie list płatniczych zarobków i podatków,
d) rozliczenia z udzielanych wzgl. otrzymywanych subwencyj i zaliczek,
e) czuwanie nad realnością budżetu,
f) czuwanie nad terminowym uskutecznianiem wypłat i pobieraniem dochodów,
g) badanie prawidłowości sporządzania ksiąg i inwentarza,
h) czuwanie nad sprawnością aparatu rachunkowo-kasowego,
i) kontrola, czy sumy obce nie są używane na pokrycie wydatków budżetowych,
j) nadzór nad rentownością i całością majątku miasta.

7. Kontrola inwestycyj i zakupów obejmowała:
a) nadzór nad celowością inwestycyj i zakupów,
b) nadzór nad właściwym przeprowadzaniem przetargów,
c) nad kalkulacją cen za roboty i dostawy,
d) nad prawidłowym wykonaniem robót i dostaw, tak co do jakości, ilości materiałów jak i należytego wykonania robót,
e) nad terminowym wykonaniem umów o roboty i dostawy.

Przetargów z udziałem Urzędu Kontroli odbyło się 84, odbiorów robót i dostaw 270.

Niezależnie od udziałów w komisjach odbiorczych robót i dostaw, delegaci Urzędu Kontroli przeprowadzali doraźne lustracje stanu budynków i wykonanych robót.

b) Czynności zlecone:

obejmowały rewizje w następujących kasach chorych:
1) w Ogólno-Miejscowej Kasie Chorych,
2) w Kasie Chorych Huty Ferrum,
3) „ „ Firmy Scharff,
4) „ „ Firmy „SAM“,
5) „ „ Katowickiej Spółki Akcyjnej,
6) „ „ Huty Baildon,
7) „ „ Śląskich Kopalń i Cynkowni.

Z rewizyj wzgl. czynności kontrolnych przeprowadzanych tak w zakresie czynności resortowych jak i zleconych spisano odpowiednie protokóły. Niezależnie od protokółów, opracowano projekty reorganizacji poszczególnych oddziałów wzgl. instytucyj, zmierzające do usunięcia braków wzgl. usprawnienia administracji.

ZARZĄD NIERUCHOMOŚCI.

Zmiany w nieruchomościach:

Miasto nabyło:

od Administracji hr. Thiele Winklera teren przy ul. Gliwickiej o pow. 3.863 m^2 za 12.000,00 zł,

od J. Rechnica teren przy ul. Poniatowskiego o pow. 993 m² za 60.000,— zł,

od K. Franikowej teren przy ul. Raciborskiej w drodze zamiany o pow. 101 m²,

od O. Haberkorna teren przy ul. Jordana i B. Głowackiego o pow. 3.826 m² za 114.780,— zł.

Przypisano na podstawie prawa wodnego do gruntu miejskiego Szopienice 299 część starego koryta rzeki Brynicy 529 m².

Miasto sprzedało z terenu miejskiego przy ul. Macieja 58 m² za 986,— zł.

Ilość mieszkań podniosła się o 24 dwu izbowych przy ul. Katowickiej i 72 mieszkania jedno izbowe przy ul. Cynkowej. Zniesiono stary dom przy ul. Ogrodowej 4, zakupiony w roku 1937 od Balów, obejmujący 2 mieszkania dwu-izbowe.

Rozpoczęto budowę dalszych 24 mieszkań dwu-izbowych przy ul. Katowickiej.

Lista czynszowa wykazuje na dzień 31. III. 1939 r. ogółem 1.566 pozycji:

z czego przypada	na mieszkania czynszowe . .	1.452	pozycji
	„ lokale sklepowe i restauracje	43	„
	„ biura handlowe i urzędowe oraz biura instytucji społecznych wzgl. związkowych	38	„
	„ kioski	33	„

Ilość mieszkańców w budynkach miejskich wynosiła 31. III. 1939 roku 6.040 osób. Z liczby tej przypada na dzieci do lat 14 — 1.928, powyżej lat 14-tu — 4.112.

Na ogólną liczbę lokatorów przypada 223 lokatorów bezrobotnych.

Zmian mieszkań było 102.

Posiedzeń deputacji nieruchomości miejskich było 6, na których rozpatrywano 114 spraw.

Zakład kąpielowy prowadzono w okresie sprawozd. we własnym zakresie. Kąpielisko było otwarte od 17. V. do 8. IX. 1938 r. Przez cały sezon sprzedano ogółem 71.395 biletów i 676 kart miesięcznych. W sezonie 1938 r. korzystało z bezpłatnej nauki pływania około 1.000 dzieci.

———————

W powyższym sprawozdaniu przedstawiłem najważniejsze wydarzenia z działalności administracyjnej za rok 1938/39.

Katowice, w lipcu 1939 r.

Pierwszy Burmistrz: (—) Dr **Adam Kocur.**

Księga inwentarzowa
Dział „A“

Rok obrachunkowy 1938/1939

Stan czynny.

Grupa	Nr pozycji	Aktywa	Wartość Suma pozycji zł	Suma grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
I		**Nieruchomości:**			
	1	Budowle	33 879 999,82		
	2	Place zabudowane . . .	15 377 759,00		
	3	Place budowlane niezabudowane	7 006 406,00		
	4	Parki	1 653 400,00		
	5	Inne grunta	558 300,00		
	6	Tereny leśne	—		
	7	Przestrzenie wodne . .	—		
	8	Słupy ogłoszeniowe, szalety publiczne itp. urządzenia	129 800,00		
	9	Sieć wodociągowa . . .	3 576 691,35		
	10	Sieć kanałowa	9 607 038,11		
	11	Sieć elektryczna w Brynowie	131 419,13	71 920 813,41	
II		**Inwestycje w Budowie:**			
	1	Budowa bocznicy przy hali targowej	458 559,82		
	2	Budowa kasyna oficerskiego	277 020,13		
	3	Budowa gmachu Miejskiego Instytutu Kształcenia Handlowego . .	372 491,43		
	4	Budowa gmachu szkolnego dla szkoły powszechnej w dzieln. IV. — Ligota	291 538,60		
	5	Budowa gmachu szkolnego dla szkoły powszechnej przy ul. Katowickiej	350 832,45		
	6	Budowa schronu . . .	79 062,02		
	7	Budowa strzelnicy Obrony Narodowej	117 901,51		
	8	Budowa dwóch dalszych bloków mieszkalnych przy ul. Katowickiej	125 687,67		
		Do przeniesienia:	2 073 093,63	71 920 813,41	

Grupa	Nr pozycj	Pasywa	Wartość Suma pozycji zł	Wartość Suma grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
I		**Długi długoterminowe:**			
	1	Długi hipoteczne . .	20 615,26		
	2	Długi obligacyjne . .	—		
	3	Inne długi długoterminowe	13 138 442,91	13 159 058,17	
II		**Pasywa przedsiębiorstw komunalnych:**			
	1	Rzeźnia Miejska	906 251,52	906 251,52	
III		**Pasywa fundacyj** . .	—	—	
IV		**Długi krótkoterminowe**	—	—	
		Do przeniesienia:		14 065 309,69	

Grupa	Nr pozycji	Aktywa	Wartość Suma pozycji zł	Suma grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
		Z przeniesienia:	2 073 093,63	71 920 813,41	
	9	Budowa pogotowia opiekuńczego	2 993,29		
	10	Budowa ogrodów jordanowskich	491 165,26		
	11	Budowa stodoły polnej w Gorzycach	7 000,00	2 574 252,18	
III		**Ruchomości**			
	1	Inwentarz żywy . . .	29 593,18		
	2	Tabor	610 160,15		
	3	Inne ruchomości . .	1 970 171,18	2 609 924,51	
IV		**Aktywa przedsiębiorstw komunalnych**			
	1	Rzeźnia Miejska . .	4 930 463,37	4 930 463,37	
V		**Aktywa fundacyj:**			
	1	Fundacja dawn. Verein für Kunst und Wissenschaft dla przemysłowej szkoły dokształcającej	8 659,35		
	2	Fundacja nadradcy górniczego Lehmana dla szkół powszechnych	4 123,06		
	3	Fundacja Dra Hacksa dla wyższej szkoły realnej	1 060,32		
	4	Fundacja jubileuszowa dla liceum	6 245,77	20 088,50	
VI		**Materiały i zapasy:**	926 369,35	926 369,35	
VII		**Lokaty:**			
	1	Hipoteki	201 728,14		
	2	Papiery wartościowe . .	1 885 961,59		
	3	Udziały	454 614,44		
	4	Akcje Śląskich Zakładów Elektrycznych . . .	1 516 475,00	4 058 779,17	
		Do przeniesienia:		87 040 690,49	

Grupa	Nr pozycji	Pasywa	Wartość: Suma pozycji zł	Wartość: Suma grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
		Z przeniesienia:		14 065 309,69	
V		**Sumy przechodnie:**			
	1	Sumy skarbowe . . .	189 814,57		
	2	Sumy związków komunalnych	434 000,00		
	3	Sumy innych instytucyj	182 705,08	806 519,65	
VI		**Fundusze specjalne:**			
	1	Fundusze miasta . .	1 671 302,66		
	2	Rzeźnia Miejska	122 637,60	1 793 940,26	
VII		**Inne Pasywa:**			
	1	Lista wierzycieli . .	186 839,66	186 839,66	
VIII		**Deponenci**	608 490,10	608 490,10	
IX		**Majątek związku komunalnego:**			
	1	Majątek Rzeźni Miejskiej	3 901 574,25		
	2	Majątek fundacyj . .	20 088,50		
	3	Fundusz obrotowy Związku	269 970,00		
	4	Czysty majątek związku komunalnego . .	69 052 376,32	73 244 009,07	
		Do przeniesienia:		90 705 108,43	

Stan czynny.

Grupa	Nr pozycji	Aktywa	Wartość Suma pozycji zł	Suma grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
		Z przeniesienia:		87 040 690,49	
VIII		**Sumy komunalne w kasach innych związków komunalnych oraz w kasach urzędów skarbowych**	—	—	
IX		**Pozostałości czynne na rachunkach bieżących w instytucjach finansowych:**			
	1	P. K. O. — Oddział w Katowicach . . .	64 962,50		
	2	Bank Gospodarstwa Krajowego — Oddz. w Kat	123 234,56		
	3	Państwowy Bank Rolny — Oddz. w Katowicach	6 082,73		
	4	Państwowy Bank Rolny — Oddz. w Katowicach	238 111,00		
	5	K. K. O. miasta Katowic — kto I	187 186,01		
	6	K. K. O miasta Katowic — kto II	30 030,00	649 606,80	
X		**Kasa:**	196 714,54	196 714,54	
XI		**Inne Aktywa:**			
		Zaliczki zwrotne . .	105 189,68		
		Zaliczki budżetowe .	143 055,66		
		Fundusze ulokowane w instytucjach finansowych	1 961 361,16	2 209 606,50	
XII		**Depozyty walorowe:** .	608 490,10	608 490,10	
		Suma stanu czynnego			
		Należności względne:		90 705 108,43	
	1	Różni za gwarancje udzielone		322 457,15	
	2	Gwarancje przejęte . .		608 305,92	
				930 763,07	

Kierownik Oddz. Rachunkowego
(—) **Okoń**
dyrektor kasy

Katowice, dnia 22 maja 1939 r.

Grupa	Nr pozycji	Pasywa	Wartość Suma pozycji zł	Wartość Suma grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
		Z przeniesienia:		90 705 108.43	
		Sumy stanu biernego		90 705 108,43	
		Zobowiązania względne:			
	1	Gwarancje udzielone .		322 457,15	
	2	Różni za gwarancje .		608 305,92	
				930 763,07	

Magistrat

(—) **Dr Kocur**
Prezydent miasta

(—) **Mgr. Soból**
Radca Mag.

Główne Zestawienie

do wykonania budżetu za rok obrachunkowy 1938/39.

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano więcej zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano mniej zł	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
	Wydatki zwyczajne.					
I.	Zarząd ogólny	2 393 530,00	2 334 986,28	—	58 543,72	
II.	Majątek komunalny	338 650,00	327,464,43	—	11 185,57	
I.I.	Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	—	—	
IV.	Spłata długów	1 272 030,00	1 160 018,17	—	112 011,83	
V.	Drogi i place publiczne	1 017 150,00	978 540,55	—	38 609,45	
Va.	Pomiary i rozbudowa miasta	57 400,00	55 016,42	—	2 383,58	
VI.	Oświata	1 527 225,00	1 358 411,26	—	168 813,74	
VII.	Kultura i sztuka	259 500,00	234 228,27	—	25 271,73	
VIII.	Zdrowie publiczne	1 935 171,73	1 682 434,76	—	252 736,97	
IX.	Opieka społeczna	1 113 461,00	1 052 735,85	—	60 725,15	
X.	Popieranie rolnictwa	1 000,00	925,00	—	75,00	
XI.	Popieranie przemysłu i handlu	157 250,00	134,513,24	—	22 736,76	
XII.	Bezpieczeństwo publiczne	784 773,00	753,584,06	—	31 188,94	
XIII.	Różne	350 859,00	331 247,49	—	19 611,51	
	Razem:	11 207 999,73	10 404 105,78	—	803 893,95	

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano więcej zł	mniej zł	
1	2	3	4	5	6	7
	Dochody zwyczajne.					
I.	Majątek komunalny	1 027 300,00	1 101 230,42	74 845,62	915,20	
II.	Przedsiębiorstwa komunalne	353 000,00	728 201,08	392 606,24	17 405,16	
III.	Subwencje i dotacje	173 750 00	138 611,90	7 925,00	43 063,10	
IV.	Zwroty	872 800,00	845 200,19	27 855,50	55 455,31	
V.	Opłaty administracyjne	191 950,00	215 880,56	35 626,76	11 696,20	
VI.	Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	737 730,00	822 151,37	100 455,85	16 034,48	
VII.	Opłaty i dopłaty	—	—	—	—	
VIII.	Udział w podatkach państwowych	3 221 250,00	3 625 735,56	404 485,56	—	
IX.	Dodatki do podatków państwowych	3 471 454,73	3 502 675,18	57 043,86	25 823,41	
X.	Podatki samoistne	1 823 000,00	1 987 315,72	166 486,06	2 170,34	
XI.	Różne	271 770,00	314 701,11	55 131,45	12 200,34	
	Razem:	12 144 004,73	13 281 703,09	1 322 461,90	184 763,54	

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano więcej zł	mniej zł	
1	2	3	4	5	6	7
	Wydatki nadzwyczajne.					
II.	Majątek komunalny	1 670 737,96	1 274 968,13	—	395 769,83	
III.	Przedsiębiorstwa komunalne	120 000,00	—	—	120 000,00	
V.	Drogi i place publiczne	1 101 735,60	1 087 883,92	—	13 851,68	
Va.	Pomiary i rozbudowa miasta	50 000,00	49 505,83	—	494,17	
VI.	Oświata	852 600,00	678 021,56	—	174 578,44	
VII.	Kultura i sztuka	37 000,00	36 993,23	—	6,77	
VIII.	Zdrowie publiczne	1 546 481,00	1 051 456,42	—	495 024,58	
IX.	Opieka społeczna	90 000,00	28 994,11	—	61 005,89	
XII.	Bezpieczeństwo publiczne	84 886,00	64 842,21	—	20 043,79	
XIII.	Różne	1 575 475,00	1 560 472,88	—	15 002,12	
	Razem:	7 128 915,56	5 833 138,29	—	1 295 777,27	

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano więcej zł	mniej zł	
1	2	3	4	5	6	7
	Dochody nadzwyczajne.					
I.	Ze sprzedaży i likwidacji majątku i przedsiębiorstw	3 669 547,96	1 553 943,36	3 000,00	2 118 631,60	
II.	Subwencje i dotacje	627 000,00	544 000,00	32 000,00	115 000,00	
III.	Zwroty	—	2 134,00	2 134,00	—	
IV.	Pożyczki	802 335,60	549 800,13	2 464,53	255 000,00	
VII.	Różne	—	1 071,91	1 071,91	—	
VIII.	Nadwyżka budżetowa	405 798,95	405 798,95	—	—	
	Niedobór	689 000,00	—	—	689 000,00	
	Razem:	6 193 709,51	3 056 748,35	40 670,44	3 177 631,60	

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano więcej zł	mniej zł	
1	2	3	4	5	6	7
	MIEJSKIE ZAKŁADY KOMUNALNE. Wydatki.					
	Szpital Miejski	496 455,00	488 077,94	16 189,05	24 566,11	
	Szpital dla dzieci	101 760,00	93 827,18	—	7 932,82	
	Teatr Miejski	198 660,00	179 424,71	—	19 235,29	
	Razem:	796 875,00	761 329,83	16 189,05	51 734,22	
	Dochody.					
	Szpital Miejski	496 455,00	488 077,94	89 396,52	97 773,58	
	Szpital dla dzieci	101 760,00	93 827,18	15 178,64	23 111,46	
	Teatr Miejski	198 660,00	179 424,71	—	19 235,29	
	Razem:	796 875 00	761 329,83	104 575,16	140 120,33	

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonano więcej zł	mniej zł	
1	2	3	4	5	6	7
	MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNALN.					
	Wydatki.					
	Miejskie Zakłady Wodociągowe	1 572 700,00	1 573 954,75	33 864,29	32 609,54	
	Miejski Zakład Elektryczny w Brynowie . .	54 700,00	55 585,18	17 055,39	16 170,21	
	Hala Targowa	419 000,00	441 534,21	40 730,46	18 196,25	
	Rzeźnia Miejska	839 240,00	994 109,22	299 061,95	144 192,73	
	Razem:	2 885 640,00	3 065 183,36	390 712,09	211 168,73	
	Dochody.					
	Miejskie Zakłady Wodociągowe	1 572 700,00	1 573 954,75	12 735,89	11 481,14	
	Miejski Zakład Elektryczny w Brynowie . .	54 700,00	55 585,18	4 307,68	3 422,50	
	Hala Targowa	419 000,00	441 534,21	29 292,80	6 758,59	
	Rzeźnia Miejska	839 240,00	994 109,22	161 580,94	6 711,72	
	Razem:	2 885 640,00	3 065 183,36	207 917,31	28 373,95	

Dział	Nazwa poszczególnych działów	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania zł	Różnica między rubrykami 3 i 4 w stosunku do budżetu wykonania więcej zł	mniej zł	
1	2	3	4	5	6	7
	ZESTAWIENIE.					
	Wydatki.					
	Zwyczajne	11 207 999,73	10 404 105,78			
	Nadzwyczajne	7 128 915,56	5 833 138,29			
	Miejskie Zakłady Komunalne	796 875,00	761 329,83			
	Miejskie Przedsiębiorstwa Komunalne	2 885 640,00	3 065 183,36			
	Razem:	22 019 430,29	20 063 757,26			
	Dochody.					
	Zwyczajne	12 144 004,73	13 281 703,09			
	Nadzwyczajne	6 193 709,51	3 056 748,35			
	Miejskie Zakłady Komunalne	796 875,00	761 329,83			
	Miejskie Przedsiębiorstwa Komunalne	2 885 640,00	3 065 183,36			
	Razem:	22 020 229,24	20 164 964,63			
	Wydatki:		20 063 757,26			
	Nadwyżka budżetowa:		101 207,57			

Stan czynny. **Rachu**

zamknięcia sum pozabudżetowych

Rachunek	Salda czynne na dzień 1. IV. 1938 r. zł gr	Obroty Winien zł gr	Obroty Ma zł gr	Salda na dzień 31. III. 1939 r. zł gr
Kasa	515 898,43	13 495 153,86	13 814 337,75	196 714,54
Instytucje finansowe I. r-ki bankowe	1 260 239,46	24 410 597,83	25 021 230,49	649 606,80
Instytucje finansowe II. lok. fund. specj.	2 509 767,96	1 685 377,32	2 233 784,12	1 961 361,16
Depozyty walorowe	625 636,81	530 004,14	547 150,85	608 490,10
Zaliczki zwrotne — na pobory	109 286,18	230 789,05	234 885,55	105 189,68
Zaliczki budżetowe — do wyrachowania	82 974,63	2 319 496,77	2 259 415,74	143 055,66
Razem:	5 103 803,47	42 671 418,97	44 110 804,50	3 664 417,94
Różni za gwarancje udzielone	281 655,26	125 000,00	84 198,11	322 457,15
Gwarancje przyjęte	647 992,27	—	39 686,35	608 305,92
Ogółem:	6 033 451,00	42 796 418,97	44 234 688,96	4 595 181,01

Katowice, dnia 31 marca 1939 r.

Kierownik Oddziału Rachunkowego

(—) Okoń

dyrektor kasy

n e k
za rok obrachunkowy 1938-39.

S t a n b i e r n y.

Rachunek	Salda bierne na dzień 1. IV. 1938 r. zł gr	Obroty Winien zł gr	Obroty Ma zł gr	Salda na dzień 1. III, 1939 r. zł gr
Sumy przechodnie . . .	289 739,80	10 062 525,99	10 579 305,84	806 519,65
Deponenci	628 291,81	550 055,85	530 254,14	608 490,10
Wierzyciele	370 204,95	327 204,95	143 839,66	186 839,66
Fundusze specjalne . . .	3 394 658,61	2 223 029,38	769 643,43	1 941 272,66
Fundacje	15 109,35	10 754,74	15 733,89	20 088,50
Nadwyżka budżetowa .	405 798,95	405 798,95	101 207,37	101 207,37
Razem:	5 103 803,47	13 579 369,86	12 139 984,33	3 664 417,94
Gwarancje udzielone . .	281 655,26	84 198,11	125 000,00	322 457,15
Różnica za gwarancje .	647 992,27	39 686,35	—	608 305,92
Ogółem:	6 033 451,00	13 703 254,32	12 264 984,33	4 595 181,01

Katowice, dnia 31 marca 1939 r.

Magistrat

(—) Dr Kocur
Prezydent miasta

(—) Mgr Sobol
Radca Magistr.

Załącznik 4

SPIS

naczelników obwodowych i zastępców.

Dzielnica I (Stare Miasto)

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
1	Rynek 1—13, ul. Teatralna cała, ul. Zamkowa 1—5, ul. Moniuszki, ul. Piastowska, ul. Marsz. Piłsudskiego 1—11 i 2—12, ul. Pocztowa 1—3 i 2 ul. Dyrekcyjna 9—11 i 8—10, ul. Mielęckiego 1—3 i 2—4.	Dutkiewicz Wojciech, zam. przy ul. Marsz. Piłsudskiego 10.	Szyszka Nikodem, zam. przy ul. Dąbrowskiego 5.
2	ul. Pierackiego cała, ul. św. Jana, ul. Dworcowa, ul. Dyrekcyjna 1—7 i 2—8 ul. Mielęckiego 5—11 . 6—12, ul. Mariacka 2—4 i 1—3.	Świętochłowski Kazimierz, zam. przy ul. św. Jana 4,	Grzęda Wincenty, zam. przy ul. Dworcowej nr 10.
3	ul. Pocztowa 5—13 i 6—17 ul. Wawelska 4—6 i 3—5, ul. Stawowa 16—24 i 19—21.	Smoczyk Jan, zam. przy ul. 3-go Maja nr 7.	Kończak Kazimierz, zam. przy ul. św Jana nr 1.
4	ul. 3-go Maja 1—15 i 2—30, ul. Stawowa 1—17, i 2—14, ul. Wawelska 2 i 1, ul. Mickiewicza 1—11 i 2—22, ul. Młyńska 1—25 i 19—21.	Czaplicki Stefan, zam. przy ul. Młyńskiej nr 37,	Skiba Ernest, zam. przy ul. Młyńskiej nr 37,
5	ul. Mickiewicza 13—17 i 32—36, ul. Szopena 2—18 i 5—11 gmach PKO. ul. Słowackiego 2—18 i 9—29, ul. Oopolska 1—3 i 2—4, ul. Piotra Skargi.	Szramowski Jerzy, zam. przy ul. Słowackiego 27,	Bräuer Amand, zam. przy ul. Słowackiego nr 27,
6	ul. 3-go Maja od 17—33 i 32—42, ul. Słowackiego 20—30 i 31—45, ul Młyńska 27—45 i 16—22, ul Matejki,	Gidaszewski Antoni, zam. przy ul. 3-go Maja nr 34,	Szmyt, Alojzy, ul. 3-go Maja 9,

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
7	ul. Sokolska 4—10 i 3—13, ul. Opolska 5—13 i 6—10, ul. Zabrska cała, ul. Sobieskiego 1—11 i 4—10, ul. Mickiewicza do końca od nr 38.	Zambok Jan, zam. przy ul. Szopena nr 1.	Rostek Franciszek, zam. przy ul. Sokolskiej nr 9.
8	Plac Wolności 1—16, ul. Sokolska 1—2, ul. Sądowa, ul. Gliwicka 1—9 i 2—10, ul. Sobieskiego 13—27 i 20—26.	Czupała Franciszek, zam. przy ul. 3-go Maja Gimnazjum żeńskie.	Wieczorek Józef, zam. przy ul. pl. Wolności 7.
9	ul. Gliwicka od 11 do końca od 12 do końca, ul. Dąbrówki cała, ulica Opolska 15—51.	Wofcik Rudolf, ul. Dąbrówki 3,	Goraus Franciszek, zam. przy ul. Gliwickiej nr 5.
10	ul. Marsz. Piłsudskiego od 14—26 i 13—31, ul. Szkolna, ul. Bankowa, ul. Starowiejska, ul. Stanisława 1—5 i 2—6.	Szabik Jan, zam. przy ul. Marsz. Piłsudskiego nr 13.	Poradzisz Józef, zam. przy ul. Marsz. Piłsudskiego 13,
11	ul. Mariacka od 4 i 5 do końca, ul. tylna Mariacka cała, ul. Stanisława 8—10 i 7—11, plac Mariacki.	Alfons Czora, zam. przy ul. M. Piłsudskiego 21.	Przyklenk Józef, zam. przy ul. Stanisława nr 6.
12	ul. Marsz. Piłsudskiego 28—40 i 33—43, ul. św. Pawła cała, ul. Wodna cała, ul. Górnicza cała.	Płonecka Tomasz, zam. przy ul. Wodnej nr 6.	Wacławek Herbert, zam. przy ul. św. Pawła nr. 14.
13	ul. Marsz. Piłsudskiego 42—70 i 45—71, ul. Lubeckiego cała, ul. Graniczna cała.	Borys Stefan, zam. przy ul. Marsz. Piłsudskiego.	Plinzner Bronisław, zam. przy ul. Marsz. Piłsudskiego nr 43.
14	ul. Krasińskiego cała, ul. Szafranka, ul. Zacisza, ul. Wojewódzka 50—60 i 31—45 ul. Francuska cała.	Lubojański Józef, zam. przy ul. św. Jacka nr 11.	Greif Józef, zam. przy ul. Krasińskiego 65.

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
15	ul. Wojewódzka 16—48 i 15—29, ul. Krótka, ul. Lompy cała, ul. Podgórna cała, ul. Dąbrowskiego 10 i 16 i 9—17, ul. Sienkiewicza 2—16 i 1—19, ul. Ks. Damrota i ul. św. Jacka.	Dolata Franciszek, zam. przy ul. Sienkiewicza nr 9.	Ruda Wincenty, zam. przy ul. Sienkiewicza 16.
16	ul. Powstańców 40—50 i 39—57, ul. Juliusza Ligonia 55, ul. Plebiscytowa 37—39 i 30—66, ul. Król. Jadwigi 4, ul. Sienkiewicza 34—72 i 35—45 ul. Rybnicka cała,	Kionka Paweł, zam. przy ul. Jul. Ligonia nr 31.	Józefczyk Przemysław, zam. przy ul. Król. Jadwigi 6.
17	ul. Jagiellońska 8—28 i 5—21 i 36, 38, ul. Plebiscytowa 14—28 i 21—35, ul. Jul. Ligonia 22—40 i 23—33, ul. Król. Jadwigi 2, ul. Sienkiewicza 18—32 i 21—33.	Niskiewicz Kilian, zam. przy ul. Plebiscytowej 11.	Piegelmajer Jerzy, zam. przy ul. Plebiscytowej nr 29.
18	ul. Wojewódzka 2—14 i 1—13 ul. Plebiscytowa 1—19 i 2—12, ul. Dąbrowskiego 2—8 i 1—7.	Warchał Gustaw, ul. Plebiscytowa nr 1.	Kosterka Teodor, zam. przy ul. Wojewódzkiej 16.
19	ul. Kochanowskiego 1—13 i 2—14, ul. Kościuszki 2—20 i 3—13, ul. Konopnickiej, ul. Andrzeja 1—9 i 2—8.	Nowak Franciszek, zam. przy ul. Andrzéja 9.	Wojtynek Alfons, zam. przy ul. Kościuszki nr 5.
20	Plac Miarki 1—8 ul. Kościuszki 15—33 i 22—34, ul. Jagiellońska 2—6 i 1—3, ul. Wita Stwosza cała, ul. Juliusza Ligonia 16—20, ul. Konckiego, ul. Reymonta.	Zaworski Alojzy, zam. przy ul. pl. Miarki 7	Śliwka Jan, zam. przy ul. pl. Miarki nr 8.
21	ul. Kościuszki 35—61 i 36—54, ul. Powstańców 2—12 i 1—3, ul. Jordana 2, ul. Rymera 1—2, ul. Polna cała, ul. Poniatowskiego 32—34, ul. Astrów.		Skrzypek Ludwik, zam. przy ul. Kościuszki nr 38.

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
22	ul. Batorego 1—9 i 2—10, ul. Krzywa cała, ul. Andrzeja 11—33 i 10—28, ul. Wandy 1—9 i 2—22.	Majnusz Alfons, zam. przy ul. Andrzeja nr 31.	Wyczyszczoł Józef, zam. przy ul. Wandy nr 9.
23	ul. Żwirki i Wigury 1—25 i 2—28, ul. Kopernika 1—9 i 2—24 ul. Styczyńskiego, ul. Drzymały cała, ul. Wandy 37—43 i 30—36, ul. Kilińskiego 16—26 i 5—9, ul. Stalmacha 16—22 i 7 do końca.	Herzyk Antoni, zam. przy ul. Żwirki i Wigury 21.	Grzymek Stanisław, zam. przy ul. Żwirki i Wigury 10.
24	ul. Kilińskiego od 11 do końca i od 28 do końca, ul. Kościelna, ul. Poniatowskiego od koszar policyjnych do nr 30 i wybudowane domy i wille, ul. Generała Zajączka i nowowybudowane domy przy ul. Jordana.	Krawczyk Józef, zam. przy ul. Poniatowskiego nr 16.	Koza Józef, zam. przy ul. Poniatowskiego nr 16.
25	ul. Mikołowska 1—13 i 2—10, ul. Kordeckiego cała, ul. Kamienna cała, ul. Kozielska 1—5 i 2—4.	Wojtkowiak Franciszek, zam. przy pl. dr Rostka nr 3.	Marketon Maks, zam. przy ul. Kozielskiej nr 10.
26	Plac Mikołowski, ul. Henryka Pakuły cała, ul. Kozielska od nr 7 i 6 do końca, ul. Raciborska 9—13.	Nowakowski Mieczysław, zam. przy ul. Kozielska nr 4/5.	Wójcik Jan, zam. przy pl. dr Rostka nr 2.
27	ul. Mikołowska 15—41 i 12—28, ul. Stalmacha 1—5, ul. Raciborska 15—29 i 18—36, ul. Strzelecka 1—19 i 2—6, ul. Bielska, ul. Koszarowa, ul. Raciborska 31 i 38 do końca.	Śniegocki Józef, zam. przy ul. Raciborskiej.	

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
28	ul. Mikołowska 43—55 i 30 i 52, ul. św. Barbary cała, ul. Bart. Głowackiego cała, ul. Skalna 1—5, baraki policyjne, nowy dom uchodźców ul. Poniatowskiego 1—13, domy hutników huty Marty, ul. Mikołowska przedł. od nr 25—32.	Kasprzak Kazimierz, zam. przy ul. Mikołowskiej nr 55.	Ścierski Paweł, zam. przy ul. Mikołowskiej nr 47.
29	Dawny obszar Katowickiej Hałdy bez domów hutników obejmujące ulice Mikołowska, Wincentego Pola, Parkowa, ul. Kochłowicka, Edwarda Bugli, Boczna, Szybowa, Rycerska, Ligocka 1—10, Fabryka Kołłontay, dwór Brynów.	Górny Stefan, zam. przy ul. Wincentego Pola.	Połoczek Paweł, zam. przy ul. Mikołowskiej nr 87.
30	Karbowa, cegielnia, Schalscha, Grünfeld, Muchowiec, Nyc i wszystkie domy za Parkiem Kościuszki, restauracja Noglik, lotnisko.	Mandla Paweł, zam. przy ul. Karbowa 35	Walla Teodor, zam. przy ul. Karbowa nr 51.
31	ul. Zamkowa 5 do końca ul. Chorzowska do granicy dzieln. I, warsztatów pomocniczych, Koszutka, szosa do Wełnowca, Dwór „Katowice".	Szczepaniak Wincenty, zam. przy ul. Piastowskiej nr 9.	Naszyński Alfons, ul. Piastowska nr 2.

Dzielnica II (Bogucice - Zawodzie)

32	ul. Peowiaków, Kopalnia Katowice, domy urzędnicze i cegielnia.	Przybyła Jan, zam. przy ul. Sztygarskiej nr 5.	Sitko Józef, zam. przy ul. Sztygarskiej nr 2.

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
33	ul. Krakowska 1—21 i 2—22, ul. Reja, ul. Drzewna, ul. Ogrodowa, ul. Równoległa, ul. Paderewskiego i szyb Bożego Narodzenia, ul. Długa i ul. Rejtana.	Wróblewski Marian, zam. przy ul. Krakowskiej 24.	
34	ul. Krakowska od 23—39 i 24—48, ul. Bogucicka od 1—5 i 2—4, ul. Czecha, ul. Floriana, ul. Czarneckiego, ul. Karola, ul. Król. Łokietka.	Lis Piotr, zam. przy ulicy Czecha nr 6.	Holona Józef, zam. przy ul. Krakowskiej 59.
35	ul. Krakowska od 41—73 i 66 — 86, ul. Rawy, Murckowska, ul. Waleriana, ul. Gabriela Hołubki, ul. Piaskowa, ul. Nad Potokiem.	Klaputek Ludwik, zam. przy ul. Krakowskiej nr 50.	Pokładnik Paweł, zam. przy ul. Gabr. Hołubki 9.
36	ul. Krakowska od 75—93 i 88—106, ul. Józefa Hallera 1—3 i 2—4, ul. Niedurnego, ul. Posia, ul. Agnieszki Amandy, Leśniczówka, Huta Ferrum, ul. Żółkiewskiego.	Archipów Aleksander, zam. przy ul. Krakowskiej nr 91.	Pisarek Józef, zam. przy ul. Krakowskiej nr 88.
37	ul. Krakowska od 95 do końca i od 108 do końca, ul. Kunegundy, ul. Marcinkowskiego, ul. Braci Stawowych, u. Szeroka 27 i 29	Pietras Paweł, zam. przy ul. Krakowskiej nr 125.	Moćko Franciszek, zam. przy ul. Kunegundy nr 9.
38	ul. Józefa Hallera od 5 do końca i 4 do końca od ul. Szerokiej, ul. Wyspiańskiego ul. Lenartowicza, ul. Burowiecka, ul. Szeroka 1—5 i 2—6.	Bochynek Anzelm, zam. przy ulicy Józefa Hallera nr. 31.	Broda Augustyn, zam. przy ulicy Józefa Hallera 20.
39	ul. Peowiaków od Kopalni Katowice, ul. Ryszarda, ul. Sztygarska, Szyb Ryszarda, ul. Nowa i Markiefki od 1—19 i 2—28.	Nyc Albin, ul. Franciszka 2.	Bartecko Alojzy, zam. przy ul. Markiefki nr 20.

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
40	ul. Markiefki od 21—47 i 30—50 ul. Wolności od 10—33 ul. Franciszka, ul. Zogały, ul. Kowalska, ul. Grabonia, ul. Krakusa, Droga Węglana, ul. Koraszewskiego, ul. Francla od 1—25.	Michalik Erwin, zam. przy ul. (Droga Węglana) Mieroszewskiego nr 2.	Koniarek, zam. przy ul. Franciszka nr 4.
41	ul. Markiefki od 52 do końca i od 49 do końca, ul. Piotra, ul. Normy, ul. Klasztorna, ul. Mieroszewskiego, ul. Wolności 1—10	Mżyk Alojzy, zam. przy ul. Markiefki nr 61.	Kapłonek Robert, zam. przy ul. Markiefki nr 63.
42	ul. Katowicka od 1 od końca plac Stefana, ul. Francla, od 25—33 ul. Ks. Bończyka, ul. Kraszewskiego, ul. Górna, ul. Stefana i Szyb Hugona.	Gorol Karol, zam. przy ul. Kraszewskiego nr 1.	Daniel Józef, zam. przy ul. Katowickiej nr 7.
43	ul. Ludwika cała, szyb Ludwika, ul. Leopolda cała.	Kempa Jan, zam. przy ul. Katowickiej 10.	Desaga Oskar, zam. przy ul. Katowickiej nr. 4.
	Dzielnica III (Załęże - Dąb)		
44	ul. Wojciechowskiego 1—7 i 2—16, ul. Ks. Pośpiecha, ul. Narutowicza, ul. Becka i domki za koleją włącznie Bugli.		Grolik Paweł, zam. przy ul. Becka nr 8.
45	ul. Wojciechowskiego 9—51 i 18—56, ul. Marcina, ul. Macieja, ul. Zarębskiego, ul. Ledochowskiego.	Mielczarski Stefan, zam. przy ul. Wojciechowskiego nr 59.	Ogierman Wiktor, zam. przy ul. Marcina 1.
46	ul. Wojciechowskiego 53—75 i 58—84a, ul. Anioła, ul. Generała Szeptyckiego, ul. Gminna.		Czaja Alojzy, zam. przy ul. Janasa.

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i imię zast. naczelnika obwodowego
47	ul. Wojciechowskiego 77—101 i 86—112, ul. Pokoju, ul. Bocheńskiego, ul. Wolnego.	Gajdzik Wilhelm, zam. przy ul. Wojciechowskiego 92.	Pradela Feliks, zam. przy ul. Pokoju nr 3
48	ul. Wojciechowskiego 103—139 i 114—146, ul. Ks. Strzybnego, ul. Ks. Roboty, ul. Jana Kupca, ul. Marsz. Focha, ul. Limanowskiego.	Jerchel Jan, zam. przy ul. Wilsona nr 19.	
49	ul. Wojciechowskiego 141—148, do końca, ul. Lisa, ul. Wilsona	Strzoda Paweł, zam. przy ul. Wojciechowskiego nr 151.	Grzelak Seweryn, zam. przy ul. Limanowskiego 20.
50	Obroki, Kopalnia Kleofas i Kolonia im. Prezydenta Mościckiego.	Hanke Paweł, zam. kol. Mościckiego nr 241.	Saterus Jan, zam. przy ul. Wojciechowskiego 213.
51	Załęska Hałda 38 do końca.	Piech Franciszek, zam. przy ul. Załęska Hałda 54.	Falkus Józef, zam. przy ul. Załęska Hałda nr 60.
52	Załęska Hałda 1—37 i Kolonia Wujek cała.	Mroncz Karol, Załęska Hałda nr 5.	Szmiegel Aleks., Załęska Hałda 7.
53	ul. Labusa, ul. Chorzowska od 27 do końca kop. Eminencja, fabryka papy, ul. Żelazna, ul. Stęślickiego.		Wienckol Emanuel, zam. przy ul. Wąskiej 3.
54	ul. Katowicka od 1—25, włącznie ul. Chorzowska, ul. Dębska, ul. Złota, ul. Lipowa, ul. Wąska, ul. Dębowa 1—25, i 2—28, Sośnica, ul. Sportowa.	Magiera Ludwik, zam. przy ul. Chorzowskiej 5.	Jantos Karol, zam. przy ul. Chorzowskiej 15.
55	ul. Dębowa 27—67 i 30—68, ul. Wiejska, ul. Szpitalna i ul. Studzienna.	Rusecki Faustyn, zam. przy ul. Dębowej nr 54.	Chruszcz Antoni, zam. przy ul. Dębowej nr 54.

Obwód	Obejmuje ulice	Nazwisko i imię naczelnika obwodowego	Nazwisko i Imię zast. naczelnika obwodowego
56	ul. Dębowa od 69 i 70 do końca, ul. Zygmunta Seydy ul. Krzyżowa, ul. Agnieszki.	Pawleta Jan, zam. przy ul. Wiejskiej nr 7.	Banduch Józef, zam. przy ul. Wiejskiej 7.
	Dzielnica IV (Ligota - Brynów)		
57	Wszystkie domy po lewej stronie kolei do Kochłowic t. j. dworzec Katowice-Ligota, ul. Franciszkańska, ul. Panewnicka, ul. Książęca. i większa część ul. Ligockiej od 102 do końca i 123 do końca.	Krzemień Jan, zam. przy ul. Franciszkańska nr 15.	Pinocy Ryszard, zam. przy ul. Panewnicka 21.
58	Wszystkie domy między koleją do Kochłowic i szosa do Katowic a więc: Szadoka, Załęska ul. Ligocka.	Nickel Emil, zam. przy ul. Załęskiej 33.	Mastaja Jan, zam. przy ul. Załęskiej 6.
59	Wszystkie domy po prawej stronie kolei i od mostu kolejowego po prawej stronie szosy do Katowic t. j. ul. Kredytowa, ul. Hetmańska, ul. Grzyśki, Kłodnicy i ul. Ligocką 10—100 i 11—121.	Świtała Augustyn, zam. przy ul. Hetmańskiej nr 26.	Niewiadomski Grzegorz, zam. przy ul. Hetmańskiej nr 23.
60	Wszystkie domy na terenie dawn. Brynów t. j. ul. Brynowska, ul. Rolna, ul. Kępowa, ul. Lubiny, ul. Dworska, Wodospady i ul. Kłodnicy.	Singer Ernest, zam. przy ul. Brynowskiej 25.	Lehman Feliks, zam. przy ul. Brynowskiej nr 19.

Treść.